

PIV1399.

Biblioteca Bucureștilor

5
Mai
2009

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREȘTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

RĂZVAN THEODORESCU

– 70 de ani –

„... Evul mediu începea aici, în altarul de la San Vitale, după cum începuse și în mănăstirea lui Cassiodor de la Vivarium, și tot aici se încheia evul antic, iar dincolo de scânteierea fastuoasă și asiatică a mozaicului de veche sorginte clasică, dincolo de rezumatul cuminte și de comentariul livresc la opera unui gânditor sau a unui scriitor dintre înaintașii iluștrii, se poate citi în filigran paradoxul unei epoci obosite și înnoite, retardată și grăbite în același timp, ce a prefăcut, nu mai puțin, din adâncuri, Europa.“

Sumar

Răsfoiri

Marin PREDA – Viața ca o pradă 2

Centenar Eugen Ionescu

Autorul și problemele sale. Concluzie 3

Adrian MIHALACHE – *Blog-notes* din lumea cealaltă (II) 6

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

Delimitarea orașului. Consiliul Comunei Bucuresci – Sesiunea ordinară 10

Patrimoniu 13

ISTORIA CĂRȚII

GOETHE – *POEZIE ȘI ADEVĂR* 14

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Nicolae DRAGOȘ – Eu vin cu poezia 16

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Conferința NAPLE – EBLIDA: Legislația europeană privind bibliotecile 18

Din viața Bibliotecii Metropolitane București

Ion CONSTANTIN – Deschiderea Centrului GRIGORE VIERU
la Biblioteca Metropolitană București 21

In memoriam Grigore Vieru 22

Marian NENCEȘCU – Patrimoniul cultural – o fereastră spre cunoaștere 23
– Centrul pentru Tineret își respectă reputația:

Ziua bloggerilor sau Ziua tinerilor! 24

Ștefania-Roxana PLĂIAȘU – Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” din Baia Mare:
o structură info-documentară modernă 25

Dominique AROT – Bibliotecile, cărțile și cititorii (I) 28

Raia ROGAC – Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” din Chișinău.
Măcel în Georgia: test de lectură 32

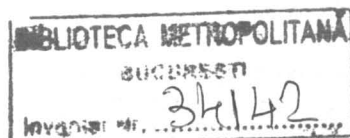
Ion CONSTANTIN – Ediția a XVII-a a *Zilelor Ghibu* la Chișinău 35

Catalog 36

Repere

Marian NENCEȘCU – Publicația „Pompierii români” la aniversare:
80 de ani de presă în slujba comunității 38

Calendar 39

Răsfoiri

Viața ca o pradă

Marin PREDĂ

Am luat trenul, un rapid, și m-am urcat în vagonul restaurant. E atât de plăcut să stai într-un vagon restaurant, când nu e multă lume, să bei ceva și să te uiți pe geamul mare, prin care se vede defilând peisajul, cu vîrfuri și prăpăstii amețitoare, încărcat de zăpadă, dar plin și de uriașe păduri verzi... Ce-am făcut, deci, la Sinaia? mă întrebam. Nimic. Cît de orgolios venisem!... Cum vrusesem, încă din prima zi, să mă și apuc de lucru și cum amînasem pe a doua zi, după ce în prealabil distrusesem toate capodoperele care îmi veniseră în minte înainte de a adormi, inclusiv ceea ce scrisesem eu însumi... Nu chiar tot, o mică schiță cu tăierea unui salcîm scăpase... Înainte de a adormi! Da, adormisem cu un gând nelămurit, cu o lumină care pîlpîia înainte de a se stinge. O întrebare. De ce nu inclusesem eu în volumul de debut, *Întîlnirea din Pămînturi* schița *Salcîmul*? Iată, acum eram treaz. Într-adevăr, de ce o lăsasem deoparte cînd știam că era lucrul cel mai inspirat pe care îl scrisesem? Cînd se întîmplase asta? Chiar anul trecut, cînd predasem volumul la *Cartea Românească*. La ce mă gîndisem?

Da, îmi aminteam de ce. Schița asta era un secret care nu trebuia dezvăluit. De ce? Așa! Era secretul meu. Că apăruse în *Timpul* trebuia, debutam, dar salcîmul acela trebuia ferit, era ceva de preț, intim, care putea fi ucis într-o carte de nuvele. Și acum deodată mi-am dat seama de ce. Acest salcîm doborît era singura întîmplare din ceea ce scrisesem la douăzeci de ani care avea legătură adîncă, neștersă, cu familia mea. Fragmentul final din *Întîlnirea din Pămînturi* prin care mă angajam să scriu un roman, era uitat, era o ilustrație a lecturilor mele din Swift prin care urmăream să arăt că *Yahoo-ii* săi nefericiți, slugi ale cailor, nu și-au schimbat firea... *Salcîmul* era însă un cod care nu trebuia divulgat. Scena cu doborîrea lui îmi apărea acum ca o poartă pe care dacă știam s-o deschid intram pe un teritoriu în care trăia o lume miraculoasă pe care o cunoșteam și pe care o puteam povesti. Cum s-o deschid? m-am întreat. Bine, dar nu era ea deschisă? Atunci, în '42, cînd publicasem cele trei pagini nu-mi apăruse această poartă în față? Nu fusesem adînc tulburat cînd acest falnic copac căzuse? Tatăl meu nu era deloc vesel în dimineața aceea. Ce i se întîmplase?... Îmi aminteam că după aceea într-o zi scara noastră de la prispă, care avea doi stîlpi jos, lîngă ultima treaptă, fusese ruptă de un cal. Trecuseră zile și săptămîni și ea rămăsese așa ruptă. Nici tata, nici frații mei mai mari n-o dreseseră. Curînd pierise cu totul. Ce se întîmpla în familia noastră cînd nici o ulucă nu era, pînă atunci, uitată? Stîlpii aceia nu foloseau la nimic, ne puteam lipsi și de scară, puteam sări direct din bătătură pe prispă, sau de pe prispă jos. Se putea trăi și fără ei. Dar îmi dădeam seama că apăruse ceva în sufletul celui care, tînar fiind, simțise nevoia să-i ridice acolo: *nepăsarea!* Ceva fusese stricat și *el* nu mai vroia să dregă acel lucru. *Nu-i mai păsa!* De ce? Amintirile mai dramatice erau estompate. Cum zăceam de friguri și *el* discuta liniștit cu sanitarul dacă o să mor sau nu sub febră, uruitul mașinii și dialogul mamei cu vecinele: „... că asta lasă să moară și nu vrea să-l ducă la spital!” Dar eu, înviasem și îmi rămăsese în amintire răspunsul lui: „Ce vină am eu că pe lume sînt friguri! Ce, le-am adus eu!? Să rești nebună!” Stîlpii aceia însă în jurul căro-

ra mă jucasem atîția ani cu sculpturile lor romboidale, de ce nu-i dresese, de ce nu făcuse alții noi? Gîndul, sufletul lui fusese acolo cînd îi făcuse, era casa lui, cu femeia lui, cuibul pe care se gîndise să-l facă frumos, și în incrustațiile acelor stîlpi simțeam o viață statornică și eternă. Se zdruncinase ceva? Ce se întîmplase?

Și atunci, în tren, mi-am auzit gîndul șoptindu-mi: „scrie și caută să afli ce s-a întîmplat. Scriind și spunînd tot despre *el* și despre ceea ce amintire, o să găsești răspunsul. Și dacă n-o să-l găsești, nu te neliniști. O să lași istoria cu o enigmă.”

Nu m-am lăsat însă ispitit de acest gînd, deși îl purtasem în conștiința mea, ca o nebuloasă, atîția ani. Mi-am continuat drumul spre București chemat de iluziile și dramele propriei mele vieți... Am revenit după cîteva zile și din nou, în tren, la întorcere, sub ritmul roților, așezat la geamul aceluiași vagon restaurant, absorbit de peisajul mereu fantastic al munților sub zăpadă, mi-am dat seama că gîndul meu rezista, nu era o vagă ispită, nu se clintise de la locul lui, mă copleșea, și că trebuia să-l urmez...

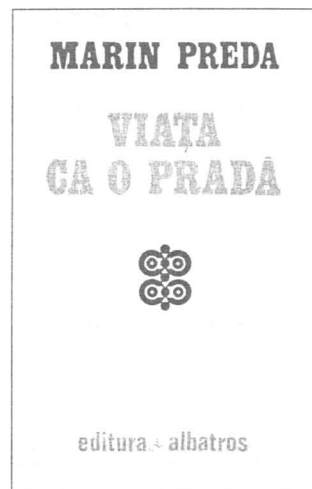
Acasă, adică la Sinaia, în singurătatea vilei unde mă retrăsese, m-am așezat din nou la masă în fața ferestrei și după ce am contemplat cîteva minute același peisaj feeric de afară, am pus mîna pe stilou și am început să scriu: *Ilie Moromete...*

Am luat manuscrisul, l-am dactilografiat, apoi l-am băgat în sertar și am uitat de el cinci ani...

... Și într-o zi puterea mi-a revenit întregă, mi-am amintit de tot. Ce-o mai fi, mi-am spus resemnat, o să mai vedem. O să scrii ceva care să te facă să te simți din nou suveran peste eroii tăi ca la început, cînd ai scris *Calul*, dacă vrei să nu mai sfîșii miracolele. Dă-i acum drumul la această carte.

Și am scos manuscrisul din sertar și am început din nou să lucrez la *el*. Era în primăvara lui '55. Lipseau legături dintre principalele scene, însuși conflictul nu avea un relief pregnant... Dar ce clar apărea acum ceea ce nu putusem vedea cu cinci ani în urmă. Eram redactor la *Viața românească*, mi-am luat un concediu mai lung, m-am dus din nou la Sinaia, de astă dată la Pelîșor și după opt luni, în decembrie, *Moromeții* apăreau... Aventura în care de mult conștiința mea era implicată continua...

Marin Preda, *Viața ca o pradă*, Editura Albatros, București, 1977

Centenar Eugen Ionescu

Autorul și problemele sale

Concluzie

E, totuși, ciudat; pot gândi că un lucru sau altul poate să pară că nu este ceea ce este. Pot să susțin că e altceva. Pot gândi că un lucru sau altul este în egală măsură fals și adevărat, drept, nedrept. Pot să cred în iluzia a orice. Pot să spun că nimic nu este, că însăși bucuria e o iluzie. Pot crede că totul nu e decât iluzie, vid. Cu toate acestea, nu reușesc să mă conving că durerea nu este. Datorită ei sînt eu prizonierul realului, ea este cea care mă leagă realmente de ceea ce numesc realitate. Durerea mă împiedică să cred că totul e o iluzie. Datorită ei simt că există o realitate indiscutabilă, ce nu poate fi negată, ceva ce mă atacă, ce intră în conflict, deci mă face să cred și în conflictul cu mine însumi, legat de subiectivitatea mea care nu e subiectivitatea mea.

Există oameni care depășesc durerea. Se pare că în Extremul Orient niște tehnicieni adaptați vă fac s-o depășiți, și s-au văzut mistici, călugări budiști, lăsîndu-se arși de vii fără să scoată un țipăt, fără să le tresară vreun mușchi: aceștia sînt cei care au învins cu adevărat lumea, cei care au depășit durerea și frica.

Cred, pentru moment, că arta, literatura, teatrul nu mai au să ne arate mare lucru. Nu spun că nu mai au ce să ne învețe. Nu mai au cu ce să ne surprindă. Pictura nonfigurativă nu mai poate inventa noi figuri esențiale ale nonfigurației, ci numai variații de mîna a doua. Ea a devenit o tehnică oarecare, mai tocită și de rutină.

Teatrul absurd, sau marxist, sau umanist, suprarealist, realist etc., nu mai poate ajunge acum decât la realizări ceva mai rafinate a ceea ce e dat, descoperit, adică se ajunge la un fel de clasicism, fie cel al unui teatru în slujba unei ideologii răspîndite (de pildă, Brecht sau Arden), fie cel al unui teatru provenind dintr-o gândire fără îndoială superioară celei exemplificate de celălalt clasicism, și de brechtianisme, mai adevărată și superioară, mai profundă desigur, întrucît e mai liberă să se manifeste într-o spontaneitate fără constrîngere și fără programare, dar, cu toate acestea, formulată și ea dinainte, și căreia nu i se mai poate perfecționa decât formulările.

Literatura îmi pare a fi în aceeași situație. Poezia, ori e angajată, populară sau altfel, așadar superficială, și literatură de clișee, ori e podoabă, jocuri de cuvinte nerevelatoare, ori jocuri cunoscute, ori ideologie versificată, ori sentimentalism lipsit de interes.

Marile isprăvi au fost săvîrșite, nu mai pot exista decât întoarceri, inversiuni minore, de amănunt.

Cinematograful – nu vorbesc despre cinematograful comercial – cinematograful de artă sau experimental este un academism de bun-gust; în noile filme, puteți vedea în continuare un fel de neo-Charlie Chaplin, filme polițiste realizate cu o desăvîrșită măiestrie, cu un dozaj savant, calculat, de suspens și erotism, ori un soi de sincretism rezultînd din amestecul unor tradiții convergente provenite din neorealismul italian, din estetismul imaginii fotografice, din filmul polițist și din filmul poetic și suprarealist.

Se poate vedea în ele și mesajul sau filozofia, fie banală, fie pretențioasă, fie cu totul oarecare, a unui regizor. Uneori, se încearcă să se pună pe note, în culori, în chip estetic – cum s-a întîmplat de curînd cu filmul lui Jacques Demy, *Umbrele din Cherbourg* – un limbaj și niște situații convenționale, din străduința de a le spoi, de a le da o aparență de noutate, cum se lustruiesc niște mobile vechi. Ce se mai face? Se iau niște imagini sub anumite unghiuri, se rafinează, se îmbunătățesc puțin perspectivele, și asta e tot. Încă o dată, niște perfecționări de amănunt.

Dar e și altceva: cred că se poate remarca faptul că cinematograful, mijlocul de exprimare cinematografic este acum mai interesant decât conținutul unui film, decât întîmplarea ce ni se povestește, decât imaginile ce ni se arată. Mergem, totuși, la cinematograful, și o facem mult mai mult ca să vedem cum se mișcă aceste imagini și ca să ne încînte această mișcare, decât ca să cunoaștem mica întîmplare, micile filozofii, mica propagandă, mica idee ce le trece prin cap, pe care cineștii le iau drept lucruri importante.

Teatar-ul e un lucru minunat în sine și mult mai interesant decât piesa englezului Terence Rattigan, ale cărei imagini au fost difuzate de televiziune. Televiziunea, mijloacele de expresie ale televiziunii sînt superioare operelor artistice televizate. Lucrul acesta nu e rău; asta e situația. La fel stau lucrurile și cu cinematograful: cinematograful e mai pasionant decât cineștii. Se vorbește foarte mult acum, lumea se interesează foarte mult de arhitectura teatrală și chiar de mijloacele tehnice ale mașinăriei, de proiecția luminilor. Lumea se interesează, la urma urmelor, mai mult de așa ceva, decât de teatrul însuși, iar faptul acesta e semnificativ și pentru multă vreme îndreptățit. Mijloacele de exprimare, mijloacele formale, tehnica au luat-o înaintea a ceea ce trebuie să exprime. În prezent, artistul poate cel mult – și poate că trebuie s-o facă – să ajute la progresul acestor tehnici și mijloace formale. Poate că un conținut va veni să umple aceste cadre, va ajunge la nivelul posibilităților mașinăriei? Pentru aceasta, tehnicile trebuie asimilate și, din toate cunoștințele și informațiile uriașe, trebuie să se reconstituie o unitate, o sinteză, iar aceasta nu poate veni decât încetul cu încetul, în chip firesc, de la sine.

Această unitate organică nouă a spiritului, a viziunii sale, se va realiza cînd spiritul se va fi readaptat, cînd el va fi

asimilat și depășit tehnicile, cunoștințele, cunoașterea nouă, care-i vor fi adus și alte mijloace noi de a prospecta realul, când miturile reînnoite vor renaște, când credințele se vor fi reconstituit din ruinele filozofilor actuale și ale apurturilor viitoare. Arta se va reînnoi atunci, când o viziune nouă se va fi ivit, se va putea ivi.

Sîntem, desigur, împotriva științei care nu face decît să ronțăie cognoscibilul în loc să ne ofere cunoașterea. Nu sînt în drept să vorbesc despre aceste lucruri, dar poate că, tot ronțăind cognoscibilul, vom ajunge să-l străpungem și, în spatele acestei coji, să atingem esența lucrurilor. Dacă literatura se află în impas, dacă arta se află în impas, e pentru că materialele ei sînt perimate, tocite din mai multe motive: o operă trebuie să fie, bineînțeles, o construcție vie, o lume vie, o lume populată de ființe ori de forme, de chipuri, de gânduri, de imagini, de viziuni, de sentimente, de obiecte etc., care se organizează, se combină, alcătuiesc un fel de tot coerent, chiar dacă nu e deloc coerent din punctul de vedere al logicii și al dialecticii sale particulare, cea a propriei sale structuri, a propriei sale realități.

Teatrul este chiar o lume. Cu niște personaje. Nu numai cu niște personaje; putem avea în el reprezentarea furtunii, a vîntului, a unor puteri fără nume invizibile; putem avea în el obiecte, absența personajelor, nimicul, tăcerea. Însă în teatru totul devine prezență și totul devine personaj. Absența devine personaj, furtuna devine personaj, forța de neînțeles devine personaj, tăcerea este personaj, nimic este personaj. Însă toate acestea: sentiment, idee, chip, culoare, persoană, împreună cu nimic sînt materialele operei de artă; materialele unei lumi. Astfel, literatura nu e peisaj, bineînțeles; ea folosește totuși peisajele. Peisajele urbane, campestre, silvestre, alpine, interioarele, toate priveliștile pămîntului au fost inventariate. Nu mai avem altele la dispoziție. Încercarea de a le vedea altfel e cea care trebuie, desigur, să reușească, și e greu. În ultimul timp, s-a mai încercat înnoirea felului de a descrie peisajul: este ceea ce a încercat să facă romanul obiectual; el a devenit de-acum sistematologie. Pămîntescul e poate epuizat; noi spații sînt neapărat necesare spiritului, noi spații. Nu degeaba se aventurează lumea în cosmos. Deoarece are nevoie de el. Deoarece avem nevoie pentru spiritul nostru de un spațiu cu mult mai larg, cu mult mai vast. Nevoile strategice ale cercetării științifice sau de altă natură nu sînt decît pretextele cele mai exterioare și cele mai puțin adevărate ale acestei aventuri. Noi spații sînt pe cale, dacă pot spune așa, să fie puse la dispoziția noastră. O lume sideralceastă, spuneam, și acest nou spațiu nepămîntean, sau dincolo de pămîntesc, sau înglobînd pămîntescul, acest nou spațiu trebuie să fie asimilat, cel puțin în parte, apoi trebuie să fie trăit. Vechiul spațiu e exploatat, nomenclaturizat, uzat. Nu se va mai putea vorbi despre lună cum s-a vorbit; nici despre stele, nici despre noapte, nici despre cerul înstelat. Ele nu vor mai putea fi văzute la fel. Viziunea ca și interiorizarea acestor materiale pentru o operă de artă (căci ele vor constitui materiale pentru o operă de artă, dacă arta continuă să existe) va fi diferită.

Opera de artă nu este nici descrierea sau critica societății. Critica societății e doar critica societății. Ea este politică ori sociologie. Totuși, critica societății intră printre elementele care alcătuiesc opera de artă. Ea e un material printre altele. Această critică a societății este cunoscută. A fost

făcută, a devenit, și ea, o serie de clișee. A îmbătrînit, este perimată.

Cînd aud spunîndu-se că cutare operă de artă este un aspru comentariu al epocii noastre, o feroce satiră a societății noastre, îmi vine să rîd; sînt absolut convins că, atunci cînd voi merge să văd – și fac adeseori experiența asta – o piesă despre care se spune că e o „feroce satiră“ sau cînd voi citi o carte despre care se spune că e un „aspru comentariu al epocii noastre“, nu voi găsi în ele decît clișeele cele mai elementare, o banalitate, nimic. Rîd și atunci cînd mi se spune că o poezie e plină de „elan“, de exemplu. Însăși banalitatea comentariului îmi semnaleză banalitatea acestei opere „feroce“ și a acestei poezii „pline de elan“. Cunoaștem toate punctele de vedere și toate criticile, deoarece au mai fost făcute.

Vechile formule: capitalism, exploatare a omului de către om, demistificare, marxism, umanism, catolicism, dreapta, stînga, sînt cuvinte ce nu mai sînt actuale, cuvinte ce nu mai au sens. Lumea a evoluat în așa fel, încît trebuie surprinsă altfel; exploatarea nu mai îmbracă formele vechi. Exploatarea continuă, desigur, însă are alte înfățișări. Toată lumea continuă să exploateze pe toată lumea și ceea ce ar merita să fie arătat sînt articulațiile și mecanismele moderne ale acestei agresiuni permanente a omului împotriva omului. Știm bine că nu mai știm de care parte e colonizarea. Critica socială nu mai este posibilă fiindcă, pe de o parte, se face după aceleași criterii depășite, după aceleași fixații ideologice, tributare unor vechi complexe, de nemulțumire, refulare, gelozie, pizmă etc. Pe de altă parte, ea nu mai e posibilă pur și simplu pentru că e interzisă de autoritățile aflate la putere. Nu e îngăduit în regimurile tiranice să se examineze în profunzime bazele și mecanismele organizării politice, sociale, ideologice, deci nu există critici pentru că e vorba, pe de o parte de inhibiție și lipsă de libertate lăuntrică, iar pe de altă parte de control și lipsă de libertate pur și simplu.

Este evident că arta, literatura, teatrul au primit lovituri din toate părțile. Literatura a fost omorîtă și de dictatură. În Rusia, literatura actuală ceva mai liberă dezamăgește. Noii romancieri ruși nu fac decît să regăsească un realism minor, o psihologie sentimentală, un fel de umanism de dinainte de 1920. Poezia unui Evtușenko e simplă ori simplistă. Ea e dincoace chiar de experiențele de-acum depășite ale căutării poetice a autorilor din Occident. Poezia lui Evtușenko este o poezie sub-eseniană. Impulsul dat de Esenin, Blok, Maiakovski și futuriștii de la începutul revoluției ruse a fost întrerupt, cum se știe.

În Germania, n-a fost găsit nimic valabil după expresionismul nimicit de nazism. Ceea ce fac scriitorii germani de astăzi e dezamăgitor. Literatura nu s-a mai repus pe picioare. Așadar, iată unde am ajuns.

Arta și literatura continuă să fie înăbușite deopotrivă de tiraniile politice și de scleroza mentală, zisă mic-burgheză reacționară, sau zisă revoluționară, iar pe de altă parte aventura pe care arta și literatura pot să ne-o propună pare cu mult inferioară aventurii pe care pot s-a propună performanțele tehnicii. Literatura este deci inhată, împiedicată, perimată, insuficientă, depășită, mijloacele ei de explorare sînt minime.

Mai putem citi încă un roman, bineînțeles, nu-i un lucru mai prostesc decât completarea cuvintelor încrucișate. Ne putem citi ziarul ca să ne repetăm, să ne rumegăm din nou propriile obsesii și ca să avem sentimentul, adevărat sau fals, că sîntem confirmați, justificați în atitudinile noastre. Ne mărșăluim în fixațiile, obișnuințele, urile noastre confortabile. Putem foarte bine să mergem la teatru; nu-i un lucru chiar atît de rău, în loc să jucăm petanca, să vedem niște piese care nu ne distrează prea tare, la urma urmelor, sau care ne distrează puțințel. Putem face de asemenea un efort ca să vedem niște piese instructive sau filozofice, pretins filozofice, care nu ne mai învață nimic fiindcă repetă niște lucruri de mult știute. (Între paranteze, pot să spun că teatrul cuviincios ideologic, de exemplu, nu-i plictisește numai pe spectatorii care se prefac, încercînd poate să se păcălească pe ei înșiși, că se interesează de el, ci plictisește pe toată lumea în țările din Răsărit. S-au săturat de el. E foarte ciudat faptul că teatrul occidental de patronaj are mereu spectatori și adepți fideli, la fel de numeroși ca și piesele de boulevard.)

Cred că numai o forță uriașă ca o erupție de lavă zguduind vulcanul adormit, un nou impuls de vitalitate spirituală sau intelectuală ar putea să-i vină de hac acestei rigidități a unor mărșăluți oameni stereotipizați, ca și tiraniilor celor mai primejdioase. Ne-ar trebui, poate, un nou suprarealism, însă și mai puternic, mai eliberator, aruncînd la pămînt prejudecățile logice, politice, revoluționare, burgheze, fixațiile ideologice, falsul raționalism, căci ne-am obișnuit poate să numim logic sau rațional un irațional statornicit și solidificat, un irațional sau un absurd devenit confortabil.

Societățile din Răsărit sînt pline de contradicții, de lipsă de libertate, de conformism. Ele sînt tot atît de încremînte și la fel de absurde ca și societățile din Apus. Știu bine că nu spun o noutate și că știm, dar acceptăm din fanatism sau din încăpăținare, ca lucrurile să fie ceea ce sînt și să nu se spună ce sînt. Nu veți reuși să-l faceți pe un literat conformist din zilele noastre să spună că, cu șeful cutărui stat din Est e la fel de imposibil să te înțelegi, și chiar în mai mare măsură, decât cu șeful altor state pe care le cunoaștem. Se vorbește despre demistificare, ar trebui demistificați demistificatorii. Aceste societăți sînt chiar, s-ar putea spune, o întoarcere la niște structuri sociale vechi, sînt niște societăți de tip arhaic, cu idoli lor (ei pot să poarte nume de ideologi, de gînditori sau de oameni politici – sînt idoli lor), dogmele lor indiscutabile etc.

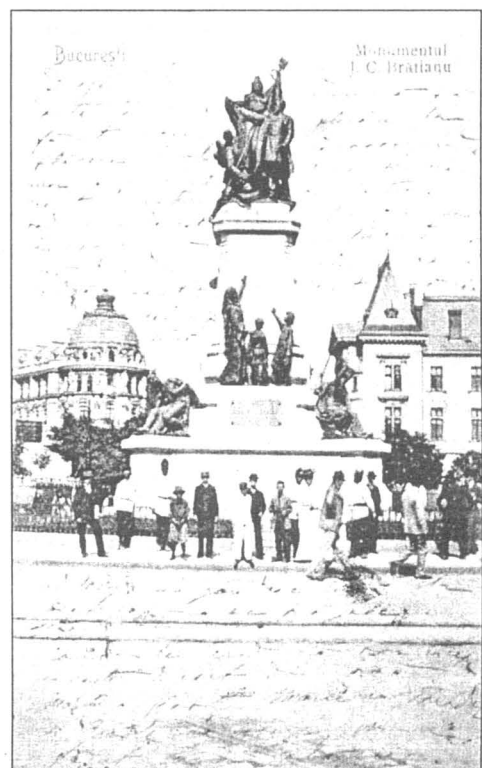
Aceste revoluții duc la constituirea unor civilizații sumare și tiranice.

Îndată după războiul din 1914–1918, existase o nouă energie, un foc lăuntric, un mare dinamism. Există un mare efort la Breton, Eluard, Aragon, Maiakovski, Esenin, de asemenea Kafka, Artaud, Tzara, Marinetti etc. etc., o mare forță, o mare energie ce se manifesta și într-o pictură nouă, cu adevărat revoluționară. Era un impuls nou, îngăduind crearea unei alte lumi, noi, ori a unui alt mod de a vedea. O altă lume este o lume pe care reușești s-o vezi altfel, s-o înfățișezi altfel. Acest dinamism s-a împotmolit repede, a slăbit, a sărăcit, s-a sterilizat. Un nou suprarealism ar fi folositor pentru a depăși inhibițiile, complexe, timiditățile, prudențele care creează, de altfel, un sentiment de vinovăție, care fac ca o anumită energie, ce nu se poate dezvolta, să se întoarcă spre sine, și tocmai de aceea îi avem pe acești narcisiști, pe acești

complexați, pe acești literați care se urăsc pe ei înșiși în ceilalți. Da, un mare impuls dinamic ne-ar putea face să ieșim din toate acestea, un impuls care ar sfărîma cadrele a ceea ce se numește realism. Cred că psihologia actuală ne învață că omul nu se adaptează la real, ci îl reconstruiește, îl inventează ori, mai degrabă, că, privindu-l, luînd contact cu el, îl reconstruiește, îi dă o formă, adică, de fapt, dă o formă, inventează o formă pentru cine nu are una: interpretare și creație se identifică, a cunoaște înseamnă a inventa. Creăm lumea după chipul nostru. Asta vrea să spună că-i dăm o semnificație, îi dăm o formă, o punem în formă, îi dăm forma pe care-o vrem. Acesta poate fi, desigur, un fel de a vorbi, căci forma pe care o dăm corespunde, fără îndoială, structurii Spiritului. A cunoaște înseamnă a da un sens, dar a nu da un sens, a nu da o semnificație înseamnă uneori a le da totuși, iar a spune, de exemplu, că lumea e absurdă, înseamnă a o interpreta; a spune că forma, care e constituită de noi înșine, nu ne mai corespunde, nu-mi convine. A spune că lumea este absurdă, înseamnă a critica imaginea pe care ne-am făcut-o despre ea. Trebuie să spun însă că, în ce mă privește, aș fi mai curînd înclinat să n-o mai interpretez. Personal, sînt înclinat să refuz a-i da o semnificație, o formă, ca să mă eliberez de toate formele și de această lume în care sînt împotmolit, și aceasta, poate, pentru că nu pot da o formă, pentru că nu pot exprima ceea ce e mai puternic și mai îngrozitor: viața și moartea.

S-a spus că soarele și moartea nu se puteau privi în față. Putem formula ceea ce nu e încă formulat, dar nu putem ajunge să spunem ceea ce e de nespus. Dacă literatura n-o poate spune, dacă moartea nu poate fi interpretată, dacă indicibilul nu poate fi rostit, la ce mai folosește, atunci, literatura?

Eugène Ionesco, *Note și contranote*,
traducere și cuvînt introductiv de Ion Pop,
Editura Humanitas, București, 1992

Blog-notes din lumea cealaltă

(II)

Adrian MIHALACHE

Viața mea în teatru

Crede că am fost mai autentic atunci când am exprimat în operele mele stupoarea și perplexitatea. În această stupoare se află împlântate rădăcinile vieții. Adânc, în străfundurile mele, am găsit noaptea... sau, mai corect, lumina orbitoare. N-am fost o voce care afirmă, ci una care cheamă. Scrisul a fost, și este până și acum, un amestec de chin și plăcere. Am crezut în universul meu, proaspăt, viu, cel puțin pentru un timp. Voi vedea de aici dacă nu cumva, în viitor, el nu va mai spune nimănui nimic. Va fi arhicunoscut, uscat, ca frunzele moarte. Sigur, e fragil, evanescent. Dar și universul creat de Dumnezeu este fragil și evanescent. Dacă El își permite să facă lumi destinate dispariției, sau resorbției, de ce n-aș fi făcut-o și eu?

M-a ajutat să trăiesc vanitatea literară, invidia, teama de a fi uitat, harța cu rivalii. Mă enervează până și acum să tot aud că Beckett este promotorul teatrului zis «absurd». Eu am fost primul, cu *Cântăreața cheală*, în 1950, cu *Lecția*, în 1951, *Scaunele* în 1952, *Victimele datoriei* în 1953, *Amedeu* în 1954. Eu i-am inventat pe acei mari actori, Tsilla Chelton, Paul Chevalier. Aveau stil, practicau o distanțare deloc brechtiană, realizată prin umor, răs, un răs și un umor «serios». De altfel, brechtologii nu-l înțeleg pe Brecht, îl fac mai greoi decât era cu adevărat. Beckett vine abia în 1953 cu *En attendant Godot*. Punându-l înaintea mea, criticii și istoricii literari dezinformează în mod calculat. Mă pedepsesc pentru că nu eram comunist când nu se cădea să nu fii. Nu mă iartă că am fost anticomunist înaintea lor. O doamnă Hubert a scris o teză de doctorat despre corpul fantasmatic la Ionesco, Beckett și Adamov. Trebuia să scriu o prefață, deși nu înțelegeam mare lucru din teza ei. Am folosit prilejul ca să-l mai micșorez pe Beckett, în favoarea lui Adamov. Beckett era lucid, rece, calculat, știa ce trebuia să spună și ce nu. N-a lăsat loc mirării și contemplării. Place pentru că nu greșește, tocmai de aceea nu va mai plăcea în viitor. Se pare că n-aș avea urmași. Totuși, Albee a avut onestitatea să spună că nu ar fi scris teatru dacă nu mi-ar fi cunoscut opera. Unele piese de Pinter seamănă enorm cu ale mele. El admite ca predecesor doar pe Beckett, acela e mai serios, mai intelectual, mai puțin reacționar. Odată, mi-a mijit o speranță: am aflat că în Indonezia se reprezintă *Cântăreața cheală* la sate, ca operă anonimă, care aparține folclorului. Ce frumos destin pentru o operă literară!

Lui Brecht îi scăpau atât timpul, cât și epoca sa. Dimensiunile omului său sunt reduse, epoca lui este falsificată printr-o viziune îngustă, exclusivistă. E didactic, ideologic. Omul brechtian este doar social, plat, n-are decât două dimensiuni. Îi lipsește dimensiunea metafizică, singura care-i poate da adâncime. Extra-socialul este locul unde omul se află în singurătate. În fața morții, de pildă.

Fiecare epocă aspiră la un atemporal, la un «ceva» incomunicabil. Nu e valabil în istorie decât ceea ce transcende istoria. Mulți autori au vrut să facă propagandă. Mari au fost aceia care nu au reușit, deoarece, în mod conștient sau nu, au ajuns la realități mai profunde, mai universale.

Cu Sartre, am avut un singur lucru în comun: amândoi eram fascinați de reprezentațiile de teatru de păpuși din grădina Luxembourg. O banderolă publicitară de pe una din cărțile lui îl numea «conștiința epocii sale». Inconștiența, mai bine spus. Este omul care s-a înșelat mereu, în ciuda excelenței sale intelectuale. Dacă accepti să aparții integral epocii tale, n-ai cum să nu te înșeli când o judeci. I-a fost mereu teamă că va pierde ultimul tren. N-a mers niciodată în contra curentului, a vrut mereu să fie la modă. Or, gândirea creatoare este «în afara curentului». Sartre spunea, cu câțiva ani în urmă, că marxismul era ultima, perfecta, definitivă și indepasabila filosofie. De când au apărut cărțile noilor filosofi, declară că, deja de doi ani, «*Simone și cu mine nu mai suntem marxiști*». Abilul Sartre nu e, deci, un întârziat, ci un precursor. El, alături de Osborne sau Miller sunt noii autori de bulevard. Cu toții reprezintă conformismul de stânga, la fel de penibil ca acela de dreapta. Ei nu ne spun nimic din ceea ce nu cunoaștem deja. Or, noutatea unei opere este semnul sigur al autenticității și al sincerității ei.

I s-a reproșat uneori artistului că este nevrozat, dar tocmai în nevroza lui rezidă adevărul. Seninătatea este a imbecililor, cu inconștientul lor, orbirea și surzenia lor în mijlocul tuturor catastrofelor. Arta ne propune o viziune tragică, dar suportabilă, grație expresivității limbajului pe care-l stăpânește. Două stări de conștiință se află la originea pieselor mele, cea a evanescenței și cea a gravității. Vidul și extrema prezență. Transparența ireală a lumii și opacitatea ei. Lumină și tenebre dense.

Mi s-a reproșat, mie, că, în pofida sincerității și talentului, n-am adoptat o atitudine pozitivă cu privire la existență. Să vină Ionesco să se bată alături de noi, striga Orson Welles. Nu, nu politica este dușmanul artei, ci neutralitatea, căci ea înlătură sentimentul tragicului. Arta burgheză este prizată în primul rând de către proletari. Totul este social, dar nimic nu este doar social.

Mi s-a mai spus că eroii mei sunt mai buni decât mine. Ca dovadă, Bérenger rezistă, în timp ce Ionesco renunță. Iată-mă în flagrant delict de contradicție. Dar nu trebuie să rezolvăm contradicțiile, ci să le lăsăm să se dezvolte în libertate. Vedem apoi ce iese.

Teatrul nu poate exista decât într-o societate divizată, unde există conflict, divorț între administratori și administrați, între nevastă și amantă, între copii și părinți, între mine și prietenul meu, între mine și mine-însuși. Fără antagonism, nu există teatru. Tragedie sau farsă, prozaic sau poetic, realist sau fantastic, obișnuit sau insolit, iată principii contradictorii care constituie bazele unei construcții dramatice posibile. În felul acesta, neobișnuitul poate părea, în violența sa, ca natural, iar banalul poate părea nerealist.

Când Brâncuși mi-a spus, în mod provocator, că nu-i place teatrul, i-am răspuns că nici mie, tocmai de aceea mă pasionează să scriu piese, sau, mă rog, anti-piese. Desigur, mă revendic de la antecesori.

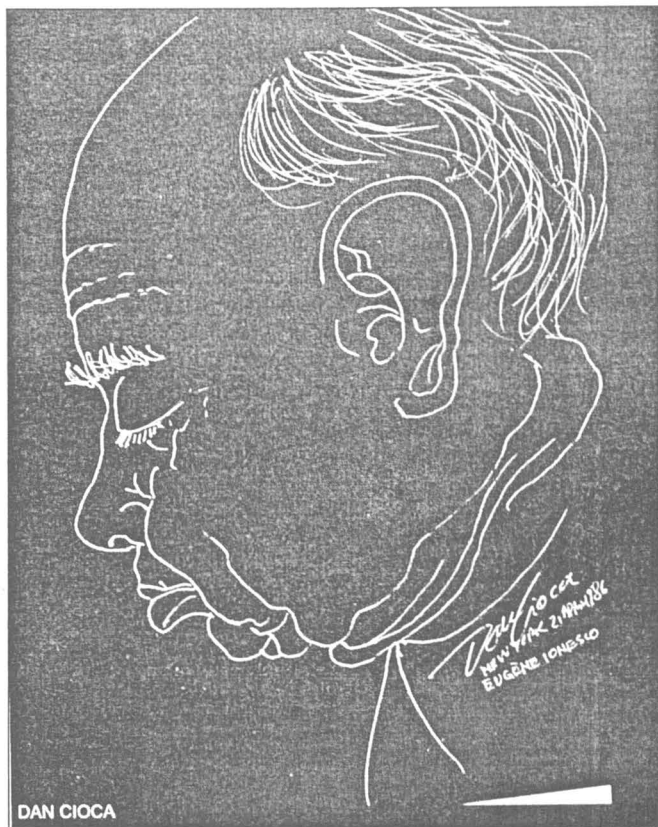
Problemele ridicate de Molière mi s-au părut, la urma

urmei, relativ secundare. Toate conflictele astea cu ipocriții, avari, încornorați nu mă prea interesau. Nu erau tragice, căci puteau fi rezolvate. Nu poți găsi soluții insuportabilului, doar ceea ce este insuportabil este profund tragic, sau profund comic, ca în Shakespeare, adică esența teatrului. Nu trebuie să faci suportabil insuportabilul, asta înseamnă doar îmblânzirea angoasei. Când se amestecă tragicul cu comicul (la Molière), în final, tragicul înăbușă comicul. Eu pornesc de la comic, ajung la tragic, apoi revin în comedie sau tragicomedie.

După ce am văzut filmul *Ifigenia* al lui Cacoyanis, m-am hotărât să-l recitesc pe Euripide. Odinioară m-am îndrăgostit de teatrul japonez, dar teatrul grec este mai adevărat, mai uman. Ce are mai frumos sunt cuvintele. Când te gândești că eu și atâția alții ne-am bătut joc de limbaj în piesele noastre. Aceste cuvinte de o frumusețe extravagantă, metaforele, adjectivele....

Valoarea teatrului vine din îngroșarea efectelor, sublinierea, accentuarea lor la maximum. Să faci teatrul să treacă dincolo de această zonă intermediară, care nu este nici teatru, nici literatură, înseamnă să-l pui în cadrul potrivit, în limitele sale naturale. Nu trebuie să maschezi sforile manipulative, dimpotrivă, să le faci încă mai vizibile, să mergi adânc în grotesc, în caricatură, dincolo de palidă ironie a comediilor spirituale de salon. Nu comedie de salon, ci farsă, șarjă parodică dusă la extrem. Umor, da, dar burlesc. Comic dur, fără finețe, excesiv. Să ajungă la paroxism, adică la sursele teatrului. Un teatru al violenței: violent comic, violent dramatic, o comuniune în aceeași angoasă.

De când am început să-mi văd pe scenă piesele de teatru, n-am reușit să mă obișnuiesc cu erorile de interpretare ale regizorului, ale «interpreților» actori, cu falsele interpretări ale criticilor și ale publicului. Țin mult să fiu bine înțeles. O operă teatrală nu este un discurs către public. De aceea mă deranjează când actorii se adresează direct sălii, afară de cazul când vor să-i parodieze pe autorii didactici. Artistul, pentru a crea ceva nou, are nevoie de talent; criticul, pentru a percepe noul și a-l înțelege, are nevoie de geniu. De aceea sunt mult mai mulți scriitorii importanți decât marii critici. M-am luptat mereu cu regizorii, care aduc ego-ul lor hipertrofiat în punerea în scenă. Ori nu îndrăznesc destul, și atunci reduc anvergura textelor, ori le «îmbogățesc» cu bijuterii false, de bâlci. Regizorii sunt niște răufăcători, Brook e cel mai vinovat, Stanislavski e sursa răului. De pildă, îl falsifică pe Cehov, silindu-l să se supună stilului pe care el îl dictează. Unde s-a mai văzut un dirijor care să intervină în partitura unei simfonii? Indicațiile autorului nu mai sunt respectate, iar textele sale sunt masațate. Când *Rinocerii* a fost reprezentat la New York, regizorul i-a pus pe Jean și pe Bérenger să se bată între ei. A aplicat zicala cu *box populi*. Peter Hali insista ca profesorul din *Leția* să fi ucis doar patru elevi pe zi, nu patruzeci, ca în text. După el, ar fi fost mai «verosimil» așa! Sunt uimit de perfecțiunea montărilor lui Strehler, dar refuz arta lui excesivă. Perfecțiunea e moartea teatrului. De când eu nu mai sunt pe-acolo ca să protestez, lucrurile au mers încă mult mai departe. Ideea că autorul scrie mai întâi o piesă, în funcție de imaginația și inspirația lui, iar apoi actorii o joacă sub îndrumarea regizorului este considerată depășită, mai ales că e «nedemocratică». În teatrul numit astăzi «postdramatic», actorii, scenograful, regizorul și, cu voia Dv., ultimul pe listă, și cel mai puțin important, «dramaturgul», formează o «echipă». Ei își aleg o temă și un spațiu de joc, apoi con-

DAN CIUCA

struiesc din gesturi, imagini, mișcări, vorbe anapoda și, bineînțeles, tehnologie de ultimă oră, o unitate spațio-temporală, cel mai adesea fără idei, acțiune sau replici. În context, dramaturgul nu este decât un *copy-writer*, un simplu secretar de platou al regizorului. Publicul, care înghite orice, acceptă plictisit să fie și el integrat în spectacol. Așa nu se poate juca o piesă ca *Scaunele*, care aduce pe scenă o arhitectură mișcătoare, invizibilă, evanescentă, precară, precum lumea.

Politică fără delicatese

Într-unul din romanele mele preferate, *Educația sentimentală*, se vede cum se pierde un om în timp, un timp în care nimic nu se realizează, totul se dizolvă în zgomotul revoltelor, în decorul mobil al societății zguduite și iar reconstruite. Din cartea lui Flaubert, află mai mult despre istorie decât din orice tratat.

Am înțeles că răsturnările politice apar atunci când un regim este obosit, liberalizat, iar structura lui a devenit atât de slabă, încât prăbușirea este iminentă, aproape că se produce de la sine. După revoluție, se reconstituie și se întărește structura socială, după un model arhetipal, neschimbat. Schimbarea ține de persoane, desigur, și de limbaj. Adică, starea de fapt, în esență aceeași, ia alte denumiri, fără ca realitatea profundă a organizării sociale să se schimbe. Structura ierarhică fundamentală este restabilită. Autoritatea s-a întărit. Conducătorii se simt siguri de ei, pentru că sunt investiți de o altă «grație a lui Dumnezeu», care este justificarea ideologică. Regele (conducătorul politic) este susținut de dogme (prin analiști, ideologi, artiști, ziariști, propagandiști), majoritatea (credincioșii pasivi) îi urmează, fără a se mai revolta. Tiraniile implacabile înlocuiesc tiraniile mai lașe, mai liberale. Un nou conformism, înfățișat ca însuși spiritul revoluționar, îl înlocuiește pe cel vechi, iar umanitatea recade în tristețe, neputință, în sterilitate. Din nou, ea este «organizată», îndepărtată de lumea solară, de

libertate și de bucurie. Istoria lumii este dirijată de nostalgiile și angoasele pe care politica le reflectă și le interpretează în mod imperfect. Nici o societate n-a putut abolii tristețea, nici un sistem politic nu ne-a eliberat de durerea de a trăi, de frica de a muri, de setea de absolut. Condiția umană este mai presus de condiția socială.

Unii, trei sau patru gânditori, iau inițiativa, își aleg terenul și armele. Ceilalți se zbat în năvodul gândirii celor dinți, prizonieri ai limbajului care li s-a impus. A gândi independent este dificil, mai bine-ți hrănești gândirea cu semi-preparate.

Mi s-a spus: vrei să fii cel mai mare? Atunci dă-ne mesajul pe care-l așteptăm de la tine. Fii brechtian și marxist. Dacă eram abil, acceptam, măcar din vârful buzelor. Unii autori au considerat că merită să aibă succes, chiar printr-o eroare de interpretare. Cum am refuzat, deoarece am respins mereu pactul cu Diavolul, aceleași piese care au avut parte de comentarii bune, au fost reconsiderate cu ostilitate. Am căpătat ce-am căutat. N-am făcut și eu, oare, același lucru, în *Nu*, propunând aceluiași text două interpretări, cu valorizări opuse? Pot lua orice piesă și pariez că-i pot da o interpretare marxistă, budistă, creștină, existențialistă, psihanalitică.

M-au oripilat orice lozinci de tipul «să facem totul pentru...». Totul pentru Țară, pentru Stat, pentru Națiune, pentru Clasă, pentru Rasă. Mi se par monstruoase. Dacă ești credincios, atunci înțeleg, «totul pentru Dumnezeu!». Dacă nu: pentru om, pentru bucuria lui, pentru perfecționarea lui. Cum să fii «pentru Stat», adică pentru o simplă mașină administrativă? Statul nu este om, zeu sau înger, nici măcar idee sau mit. Este o abstracțiune, un mecanism juridic, dar, pentru unii, el este Dumnezeu. Cu Dumnezeu cel adevărat puteai comunica în plan personal. Îi vorbeai, îți răspundea sau părea măcar că-ți răspunde. Era o realitate sau o iluzie (dar iluzia, nu este, ea, reală?) personalizată. La ce bun abstracțiunile? Umanitatea nu există, există oamenii. Societatea nu există, există doar prietenii.

Am trăit în România între treisprezece și treizeci și trei de ani, cu o scurtă pauză de doi ani. Între aceleași vârste, istoria critică nu consemnează nimic. Să fie, oare, necesar, ca perioadele de formare să fie tratate cu discreție? Am învățat la școli bune și am frecventat oameni tineri, inteligenți, strălucitori și superficiali. Nu aduc ofrande pe altarul tinereții. Nicio dată nu sunt bătrânii mai dezgustători decât atunci când îi fletează pe tineri, căutându-le audiența și cerșindu-le aprobarea. Valoarea nu așteaptă a vârstei consacrare, dar nici tinerețea nu este temei pentru valoare. Curtea pe care consacrații o fac tinerilor mi se pare ceva de un penibil absolut. Este expresia lașității, obsesia pierderii de audiență. Am intrat în literatura română ca d'Artagnan în Paris, fără sprijin, dar călare, cu pană, dornic de dueluri, arborând un aer excentric și provocator. Am supărat pe mulți intelectuali așezați, care m-au caracterizat drept «neurecheat», dar care m-au și premiat. În România, mai fiecare se ocupa de câte toate, dar nimeni nu avea vreo specialitate. Indisciplina era totală: cu toții erau inter-, multi- și trans-disciplinari.

Din păcate, tentația antiintelectualismului avea să-i câștige, rând pe rând, pe colegii mei de generație. Sub influența unor profesori carismatici, dar iresponsabili, tinerii, deveniți trăiriști, naționaliști, adoptau spiritul de turmă. Relativism, umor, subtilitate, toate au fost repede uitate. Mi-am părăsit țara de origine pentru că acolo extrema dreaptă era

ideologia triumfătoare. Atunci am fost acuzat ca jidov și democrat. A fi democrat atunci era la fel de rușinos ca a fi fascist acum. Mi-am dat seama că, în timp ce cultura unește pe oameni, politica îi separă. Nu poți înțelege istoria, mai ales istoria contemporană, fără cunoștințe de demonologie. Plecat în 1942, ca atașat cultural la ambasada română din Vichy, mi-am făcut datoria, urmând povața lui Talleyrand: *surtout, pas de zèle*. Fără excese, dar fără să-mi consider slujba o sinecură. N-am ascuns că am jucat rolul evadatului în uniforma gardianului, nici nu l-am proclamat ca unul de urmat. Aflu că doamne de mare cultură și probitate îmi fac acum procese de onestitate. Alexandra Laignel-Lavastine se întreabă de ce am ținut ascunsă (?) perioada mea «vichistă». Cine spune vichist, spune colaboraționist, sau, măcar, petainiste. N-aveam cum fi nici una, nici alta. Am fost funcționar într-o instituție a statului român, care nu avea cum să ființeze altundeva decât la Vichy. Stagiul de acolo a fost corelat, în mod arbitrar, cu reluarea relațiilor mele afective cu foștii prieteni Eliade și Cioran, de care opțiuni ideologice opuse m-au îndepărtat. Tot în România am învățat că prietenia bate ideologia, oarecum în același fel menționat de prietenul Molière, care spunea că mulțumirea întrece bogăția, *contentement passe richesse*. De ce sunt, în fond, acuzat? De omisiune de denunț?

Cultura română, în care m-am format, este una relativ recentă, fragilă – care cultură nu e fragilă? – și, ce-i drept, nu prea originală. Izolarea i-a întârziat dezvoltarea. Filonul folcloric este puternic, căci s-a dezvoltat de sine stătător, în condițiile unei comunicări organice cu spațiile balcanice. Boierii din secolul al XVII-lea, școlii în Polonia, au scrieri istorice admirabile. În secolul al XIX-lea, însă, contactul brusc cu cultura franceză, de cu totul alt calibru, a fost uneori nefast, pentru că a promovat imitația. În România, prea mulți sunt la curent cu ce se întâmplă în străinătate, mai ales la Paris, și vor să arate că pot face, și ei, la fel. Ceea ce e profund original e privit ca marginal și, fiind adânc împlântat în resursele limbii locale, este mai mereu intraductibil. Am încercat și eu să traduc, fără succes, câte ceva, am vrut chiar să dramatizez frumoasa nuvelă *Două loturi* a lui Caragiale. Când mă plimbam prin Paris împreună cu Radu Beligan, cel mai bun interpret al lui Béranger din *Rinocerii*, am dat, în *Place de la République*, peste o cafenea numită – chiar așa! – *La termometru*. «Hai să intrăm», i-am spus, s-ar putea să-l găsim înăuntru pe Nenea Iancu. Limba română nu încetează să mă fascineze. În multe din cărțile mele, de pildă în *Căutarea intermitentă*, expresii românești se inserează aproape fără să-mi dau seama: *Azi aici, mâine-n Focșani*. *Ce-am avut și ce-am pierdut*.

Acestea fiind zise, să nu mi se spună că literatura mea vine neapărat din cea română, din Caragiale sau Urmuz. Mulți pretind o asemenea exagerațiune. Un așa-zis critic de teatru român, Adrian Mihalache, a mers până acolo cu obrăznicia, încât a comparat *Regele moare* cu *Apus de soare*. Eu și Delavrancea! *Risum teneatis*. Citesc și mă minunez: «*Dacă scoatem din Apus de soare retorica patriotică, rămânem cu Regele moare*. *De la Delavrancea la Ionescu nu este decât un pas, acela care, spunea Napoleon – alt rege care și-a jucat agonია pe scenă – separă sublimul de ridicol*. *Pe măsură ce Ștefan cel Mare îmbătrânește, Moldova se contractă, asemenea regatului lui Béranger*. *În ambele piese, două femei rivale și-l dispută pe muribund: Doamna Maria și Dana, la Ionescu*. *Tirada, prin care Béranger exhortează pe morți să-i livreze secre-*

„tul «mării treceri», ne face să reinterprețăm invocarea lui Ștefan a victimelor de la Războieni. Absurdul nu lipsește, nici el, din Apus de soare. Intervenția de ultimă oră pentru reglarea succesiunii este lipsită de sens, deoarece toată lumea știe că Bogdan Chiorul este politic ineficient. Muribunzii se agață de viață cu disperare: Ștefan, printr-un ultim act de voință, Bérenger, comandând un ultim rasol. Primul, mai naiv, își imaginează că proiectele îi vor fi continuate, ultimul, mai lucid, știe că lumea se va sfârși o dată cu el. Moartea lui Bérenger, ca și aceea a lui Ștefan, are o dimensiune mai dramatică decât cea a lui Ivan Ilici, eroul lui Tolstoi, deoarece expierea în mare stil face parte, în cazul regilor, din job description. Charles I și Ludovic al XVI-lea au urcat pe eșafod ca pe o scenă, iar simțul teatral i-a ajutat să-și joace bine rolul. Pentru Bérenger e mai greu, căci el nu mai crede în teatru.»

Am toată dragostea și tot respectul pentru limba și literatura română, dar chiar nu văd legătura dintre mine și ea. Am fost, poate, un autor minor, am fost, poate, doar un astru trecător, dar am fost, indiscutabil, unul original.

În cartea *Ionescu în țara tatălui*, Marta Petreu afirmă că proasta imagine a României în lume s-ar datora piesei mele, *Rinocerii*. Mai mult, interpretând vorbele mele fără să înțeleagă latura *cum grano salis*, pretinde că m-aș fi răzbunat pe România din cauza tatălui meu. Să fim serioși: nu sunt Hamlet, ca să fac atâta caz din niște probleme de familie. Pe de altă parte, nu neg că fenomenul legionar din România anilor 1930 mi-a inspirat *Rinocerii*, dar semnificațiile piesei depășesc cu mult contextul inițial. Interesul stârnit peste tot, în mediile cele mai diferite ca istorie și cultură, dovedește că nici o interpretare unilaterală sau locală nu poate fi absolutizată. Oriunde a fost jucată, la Paris, București, Düsseldorf, Londra sau New York, piesa a stârnit spectatorilor ei mereu alte asociații de idei, complet diferite de cele bănuite de Marta Petreu. «Sunt,

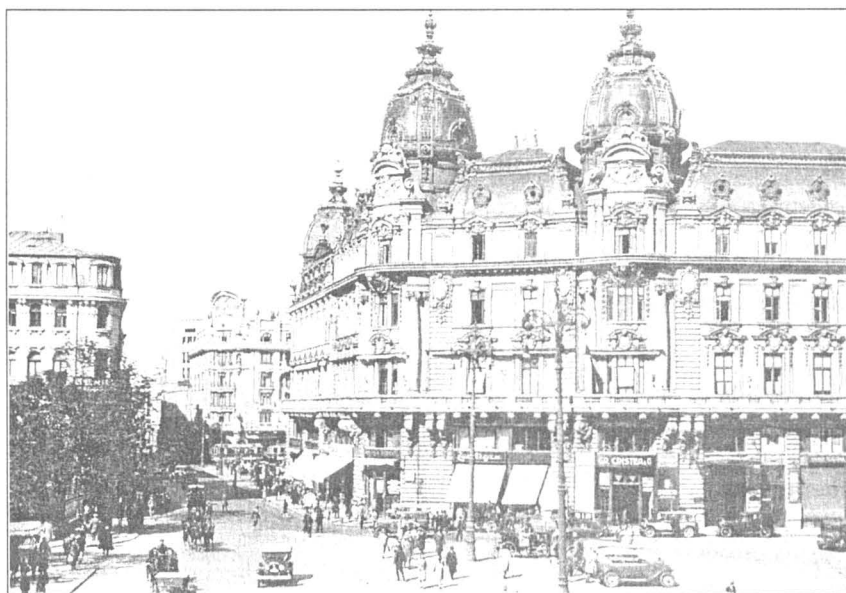
pe lume, mai multe lucruri, Horatio, decât se spune în cărțile tale!»

Refuzul meu de a mă lăsa confiscat de istoria literaturii române este taxat de Marta Petreu drept o probă de «mitocănie românească» (!?!): n-aș fi, după dânsa, decât un mitocan român ajuns în Academia Franceză. Eu cred că sunt un scriitor valabil în plan universal și niciodată nu-mi reneg scrierile redactate în românește. Insulta ei stângace contrastează puternic cu ironiile fine cu care am fost întâmpinat ca proaspăt academician. Spunea Jean Delay, în discursul de recepție: «*Veți participa la munca fără de sfârșit a dicționarului. Ne veți ajuta cu dragostea Dumneavoastră pentru cuvinte, fără să căutați, îndrăznim să sperăm, să ne impuneți neologismele comice, pentru care aveți o slăbiciune. Să nu mai spuneți eglouiu în loc de elogiul, octogenic în loc de octogenar; mononstru în loc de monstru, să nu mai numiți dureri copilărești (douleurs de l'enfantillage) durerile facerii (douleurs de l'enfantement), dacă vreți să trăim în bună pace. Și, datorită odată îndeplinită, veți avea tot răgazul să mergeți să hoinăriți pe cheiul din față, unde veți găsi, poate, printre cărțile cu dedicație, dar cu foile netăiate, ale confrăților Dumneavoastră, pe ale Dumneavoastră înșivă, în acele cutii cu praf de pe malurile Senei, care ne invită să cugetăm la deșertăciunile literaturii.»*

La deșertăciunile literaturii cuget eu acum, în timp ce scriu acest blog-notes, așteptându-vă, cu răbdare, să mi v-alăturați. Sunt sigur că, până la urmă, veți fi aici cu toții.

© Adrian Mihalache

Din „Lettre Internationales“ nr. 69,
ediția română / primăvara 2009, pp. 3-8

Piața Palatului Regal, 1934

BUCUREȘTI
550 de ani
de atestare documentară

Ilustrații aniversare în paginile
5, 9, 12, 20, 23, 31, 34, 35, 38

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

Delimitarea orașului

Consiliul Comunei București. Sesiunea ordinară.

Ședința de la 9 nov. 1894, sub Președinția d-lui Filipescu, Primarul

Regulamentul pentru „mărginirea Bucureștilor“

Proiectul de lege și de regulament, însoțit de expunerea de motive

Se discută și se aprobă fiecare articol în textul următor:

În urma acestora discuțiunea închizându-se, Consiliul discută articol cu articol proiectul de lege.

Art. 1, 2, 3, 4, și 5 se aprobă fără modificări ca în proiect.

După acest articol se adaogă, în urma propunerii d-lui Consilier Bălteanu, susținută de mai mulți d-ni Consilieri, art. 3, 8 și 9 din proiectul de regulament.

Continuându-se apoi discutarea celorlalte articole din proiectul de lege, Consiliul aprobă art. 6 devenit 9 cu sporirea sumei de lei 40,000 la lei 50,000 după propunerea d-lui Consilier Cosăcescu.

Se aprobă apoi celelalte articole fără modificări, adică art. 7 devenit 10 și art. 8 devenit 11.

Cu aceste adaose și modificări, Consiliul în unanimitate aprobă în total acest proiect de lege în textul următor:

Art. 1. Teritoriul Comunei București are următoarele limite: kilometrul 5 de pe șoseaua Kiseleff; intrarea grădinei Herăstrăul vechi; extremitatea nord a gropilor Floreasca; lacul Colentina (la Tei); malurile Colentinei; podul de la Zahana; malul drept al Colentinei și al lacului Fundeni, până în râpa de la fabrica de oțet a lui Niculae; strada Cățelu, până la gropile lui Christea; penitenciarul Văcăresci; șoseaua Văcăresci; kilometrul 4 de pe calea Rahovei; cimitirul Ghencea; pirotehnia; moara lui Macedon; cimitirul Pomenirea (Sf. Vineri).

Art. 2. Bucureștii se împart în 4 ocoale. Ocolul al IV-lea se întinde de la marginea Bucureștilor astfel cum e stabilită la articolul precedent până la marginea exterioară a ocolului al III-lea.

Marginea exterioară a ocolului al III-lea se stabilește astfel: șoseaua Bonaparte; șoseaua Ștefan cel Mare; strada Vaporul; strada Sfântu Dumitru; strada Zidurilor; șoseaua Moșilor până în șoseaua Pantelimon; strada Rotarilor; strada Chioșcului până în bulevardul Pake Protopopescu; șoseaua Mihai Bravu; calea Raionului; calea Dudești; șoseaua Vitanelui; str. Foișor; Abatorul; strada Livada cu duzi; strada Gârlița prelungită; strada Fraților; strada Morilor până la școala Cuza-Vodă; strada Lânăriei până în prelungirea stradei Șerban-Vodă; intersecția stradei 11 iunie cu bulevardul Neatârărei; coasta dealului Filaret până în bulevardul Maria; calea Viilor; calea Rahovei din Viile până în strada Sabinelor; calea 13 sep-

tembrie; strada Puișorului; strada Izvor; strada Carol Davila; strada Sălciilor; splaiul drept al Dâmboviței; podul Cotroceni; strada Francmasonă; șoseaua Plevnei; șoseaua Basarab; șoseaua Grozăvești; șoseaua Filantropia; strada Cișmeaua Kiseleff; șoseaua Kiseleff până în șoseaua Bonaparte.

Proprietățile ce se află pe marginea exterioară a stradelor sau șoselelor care stabilesc marginea ocolului al III-lea sunt privite ca făcând parte din acel ocol fără însă a se întrupa în ocolul al III-lea prin această dispoziție decât cel mult până la 100 metri, în profunzime, din acele proprietăți.

Art. 3. Taxa de clădire ce se percepe pe baza legii asupra maximului taxelor și contribuțiilor comunale se desființează în ocolul al III-lea.

Această taxă va fi în ocolul al IV-lea de 2 lei de metru pătrat de construcție.

Art. 4. Taxa de patru zecimi prevăzută prin legea Casei lucrărilor din 1 iunie 1893 se înlocuiește prin o taxă de 1/2 la sută asupra valorii venale a terenurilor neclădite. Această taxă se aplică ocolurilor I, II și III.

Art. 5. Terenurile neclădite din ocolul al IV-lea sunt scutite de taxe prevăzute la articolul precedent, precum și de taxa de 4% din legea asupra maximului taxelor și contribuțiilor comunale.

Art. 6. Nici o deschidere de stradă, în oricare din cele 4 ocoale, nu se poate face decât în condițiunile următoare:

Proprietarul locului pe care se deschide stradă este obligat, înainte de a parcela locurile, să facă cerere în scris pentru a i se da autorizație de a deschide stradă.

Pe lângă cerere se va anexa planul de situație a locului cu stradele vecine și pe acest plan se va indica strada ce voiește să deschidă.

Când Consiliul Comunal va găsi cererea utilă, voia se va da cu următoarele condițiuni:

a) Proprietarul să accepte alinierea și lărgimea impusă de Comună.

b) Să paveze strada și trotuarele în modul ce se va prescrie de către Consiliul Comunal.

c) Să facă plantațiuni cu felul de arbori și în condițiunile ce se vor specifica în autorizația de a deschide stradă.

d) Să hotărască provisoriu alinierea admisă pe ambele părți prin împrejuriri.

e) Să instaleze cu cheltuiala sa luminatul în condițiunile ce se vor indica de către Consiliul Comunal.

f) Să execute canal dacă asemenea canal există în vreuna din stradele deja existente cu care se leagă, ori dacă Primăria se obligă a prelungi canalele sale până la strada ce este a se deschide.

Art. 7. În ocolul IV nu se vor putea construi decât clădiri de zidărie masivă cu o înălțime minimă exterioară de 5 m și retrase din alinierea stradei cu 10 m

Art. 8. Stradele ce se vor deschide în ocolul IV nu vor putea avea o lățime mai mică de 16 m, iar în celelalte ocoale lățimea minimă admisă este de 12 m.

Art. 9. Comuna București va cumpăra anual și timp de 10 ani cel puțin terenuri în ocolul al IV-lea pentru o sumă de cel puțin 50,000 lei pe fiecare an.

Art. 10. Industriile insalubre de clasa IV se pot înființa oriunde, dincolo de limita exterioară a ocolului al IV-lea.

Art. 11. Drumurile naționale și județene din interiorul noii raze a Capitalei, care la epoca promulgării acestei legi se vor întreține de stat sau de județ și a căror construcție privește pe stat sau pe județ, potrivit art. 9 din Legea drumurilor se vor reconstrui și întreține de Primărie cu sumele necesare reconstrucției și întreținerilor ce se vor înscrie regulat în bugetele statului și județului.

„Monitorul Comunal al Primăriei București“,
Anul XIX, No. 34, 27 Nov. 1894, pp. 349-350

Primăria Comunei București

Prin decretul regal No. 2376 din 11 Iunie a.c., s-a aprobat următorul regulament al Asistenței publice:

Asistența publică

Art. 1. Veniturile asistenței publice sunt:

1. Suma care se va înscrie în fiecare an în bugetul Comunei în acest scop.

2. Produsul serbărilor de binefacere care se vor da în cursul anului.

3. Sumele care se vor oferi Comunei de către particulari, societăți, bănci, instituțiuni de binefacere etc., precum și orice obiecte în natură s-ar oferi pentru săraci.

4. Orice donațiuni, legături etc. lăsate Comunei București pentru asistența publică și acceptate de Primărie.

Art. 2. Toate veniturile menționate la Art. 1 constituiesc fondul asistenței publice și se repartizează prin bugetul anual al Comunei pe diferitele servicii prevăzute la Art. 4 după importanța fiecăruia, fără a se redirecționa sub nici un cuvânt vreo sumă de la acest scop.

Art. 3. Se va publica în toți anii o dare de seamă a asistenței publice și care va cuprinde: resursele anului expirat, numele tuturor donatorilor, sumele date de fiecare, ajutoarele acordate, modul cum s-au întrebuințat toate veniturile.

Această dare de seamă se va trimite în toți anii tuturor aceluia care au oferit asistenței cel puțin lei 10 în cursul anului.

Art. 4. Serviciul asistenței publice cuprinde:

Ospiciile pentru infirmi și bătrâni

Asistența săracilor

Ajutoare acordate vremelnic sau accidental celor incapabili de a munci

Ajutoare medicale bolnavilor de maladii acute și cronice

Asistența copiilor găsiți și orfani

Asistența femeilor însărcinate și lăuze

Art. 5. Toate ajutoarele menționate la Art. 4 se vor da în limitele resurselor anuale de care va dispune Comuna.

Asistența săracilor

Cap. I

Art. 1. Se instituie cinci comitete onorifice, câte unul pe culoare, compus fiecare din 5 Doamne patronese și un preot. Numărul Doamnelor patronese se poate spori după necesitate.

Aceste comitete controlează și verifică cu scrupulozitate prin toate mijloacele de care dispune orice cerere de ajutor adresată fie direct comitetului, fie Primăriei.

Art. 2. Comitetele menționate la Art. 1 se vor numi de Primarul capitalei pe termen de 1 an, putându-se reînnoi la expirarea termenului de 1 an mandatul aceluiași persoane, după aprecierea Primarului.

Fiecare comitet va avea o Președintă, care se numește de Primar.

Art. 3. Primarul va avea facultatea de a înlocui oricând pe aceia din membrii Comitetului care ar neglija interesele asistenței publice.

Art. 4. Orice cerere de ajutor urmează a fi făcută pe un formular, care se va stabili de Primărie.

Comitetul va menționa în dosul cererii primite rezultatul cercetărilor ce a făcut, conform Art. 1.

Art. 5. Cererile înaintate de comitete serviciului asistenței publice vor fi supuse aprobării Primarului, care va statua asupra tablourilor definitive.

Aceste cereri aprobate de Primar vor fi trecute într-un registru alfabetic, în care se vor reproduce toate științele în temeiul cărora s-a acordat ajutorul.

Art. 6. Primarul va putea, oricând va crede de cuviință, convoca sub președinția sa comitetele pentru a delibera asupra cesiunilor care s-ar putea ivi cu privire la asistența publică.

Art. 7. Copie după registrele prevăzute la Art. 5 se va trimite la toate instituțiile de binefacere din capitală, dacă în schimb se va trimite și de acestea, după o comună înțelegere, un tablou cu persoanele cărora se distribuie de acele instituțiuni ajutoare, pentru a se evita astfel fraudă.

Art. 8. Persoanele care primesc ajutoare de la serviciul asistenței publice sunt datoare a declara ce ajutoare mai primesc de la alte instituțiuni de binefacere; în caz contrar li se va revoca ajutorul care li s-a acordat.

Art. 9. Primarul va putea oricând de urgență acorda ajutoare persoanelor a căror reclamațiune va fi fondată.

Aceste ajutoare se vor acorda prin bonuri nominative și vor fi trecute într-un registru alfabetic.

Art. 10. Primarul poate revoca oricând, în cursul anului, ajutoare chiar aprobate, dacă s-ar constata în urma aprobării lor că nu mai sunt necesare sau meritate de persoana căreia se acordase, nu însă după acordarea bonurilor.

Cap. II

Art. 11. Ajutoarele care se acordă sunt accidentale și vremelnice:

1. Ajutoare accidentale se acordă persoanelor care extraordinar au necesitate de un ajutor.

2. Ajutoare vremelnice se acordă persoanelor care provisoriu se află lipsite de mijloace de existență.

Art. 12. În mod foarte excepțional se pot acorda ajutoare anuale și acestea numai persoanelor invalide, incapabile de a munci sau îngreunate de o familie numeroasă pe care sunt într-o absolută imposibilitate de a o susține.

Art. 13. Nu se vor da ajutoare decât persoanelor de naționalitate română și stabilite în București.

Art. 14. Ajutoarelor pe care le acordă asistența publică sunt ajutoare în natură, precum lemne, hrană, îmbrăcăminte, locuință și medicamente. În cazuri cu totul excepționale numai se pot acorda ajutoare în bani.

Art. 15. Serviciul asistenței publice pentru a putea da ajutoare în natură precum hrană, lemne etc. va putea contracta angajamente cu diferiți furnisori, care vor fi obligați a libera contra bonurilor menționate la Art. 16 obiectele care se vor specifica în acel bon.

Art. 16. Ajutoarele în natură se dau prin bonuri nominative liberate dintr-o condică a souche purtând semnătura Primarului și distribuite de serviciul asistenței publice prin comitetele prevăzute la Art. 1.

Art. 17. Pentru ajutoarele în bani se va libera de asemenea bonuri nominative dintr-o condică a souche, iar distribuirea lor se va face ca și cea pentru bunurile în natură.

Art. 18. Bonurile menționate la art. precedent pentru a putea fi achitate de casieria comunală trebuie să aibă în dosul lor semnătura membrului comisiunii care l-a remis titularului și semnătura acestuia, dacă va ști să semneze.

Art. 19. Posesorul bonului pentru bani urmează a se prezenta în persoană la casieria comunală pentru a primi suma ce i se cuvine.

În cazul însă când posesorul bonului nu se poate prezenta în persoană la casieria comunală din cauză de boală sau altă împrejurare gravă care-l pune în imposibilitate de a ieși din casă, se va putea delega un funcționar al asistenței publice care se va transporta în persoană pentru a remite celui în drept suma care i se cuvine.

Art. 20. Bonurile pentru bani nu vor fi valabile decât pentru o lună, iar cele pentru ajutoare în natură vor fi valabile pentru termenul care se va prevedea chiar în bon.

Art. 21. Serviciul asistenței publice se va putea pune în relațiune cu oricare instituțiune de binefacere care ar voi să lucreze în acord cu serviciul asistenței publice în interesul săracilor.

Cap. III

Art. 22. Azilul de noapte pentru săraci și ospătăria comunală astăzi în ființă precum și cele care s-ar mai înființa în urmă vor depinde de serviciul asistenței publice.

Art. 23. Azilul de noapte pentru săraci are ca scop de a da un adăpost gratuit și vremelnice numai săracilor, bărbați și femei, fără distincțiune de naționalitate sau religione și care din cauze fortuite sunt lipsiți accidental de un adăpost pentru a dormi.

Art. 24. Personalul necesar pentru funcționarea azilului de noapte, precum asemenea toate cheltuielile care le va necesita azilul se vor stabili prin budgetul anual al asistenței publice.

Art. 25. Ospătăria populară este destinată a veni în ajutorul populațiunei sărmene, procurându-i o hrană lipsită de

orice lux, însă curată și sănătoasă, cu prețurile cele mai reduse și absolut fără nici un profit pentru comună, al căreia scop este numai de binefacere.

Art. 26. Personalul ospătăriei populare precum și cheltuielile necesare pentru întreținerea și funcționarea ospătăriei populare se vor stabili și prevedea anual prin budgetul asistenței publice.

Art. 27. Serviciul asistenței publice va pune în vânzare și va căuta a răspândi pe cât se poate de mult vânzarea de bilete de mâncare la ospătăria populară, pentru a se da de aceia care ar voi să le cumpere, în loc de bani acelora care cer ajutoare.

Prețurile acelor bilete sunt acelea care se vor stabili de Primărie.

Art. 28. Serviciul asistenței publice va putea de asemenea distribui ca ajutor în natură prevăzut la Art. 14 bonuri pentru ospătăria populară.

Art. 29. Serviciul asistenței publice printr-o ordonanță a Primarului va stabili regimul interior al azilului de noapte și ospătăriei populare.

Art. 30. Orice regulamente sau dispozițiuni relative la azilul de noapte și ospătăria populară și anterioare regulamentului de față se abrogă.

„Monitorul Comunal al Primăriei București“,
Anul XIX, No. 12, Duminecă, 26 Iunie 1894,
pp. 105-106

Text comunicat de Veronica ALDEA

Monumentul lui Alexandru Lahovary

Patrimoniu

Din colecțiile Bibliotecii Metropolitane București

Pompiliu ELIADE, *De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie. Les Origines – Étude sur l'état de la société roumaine à l'époque phanariotes*
Ernest Leroux, Libraire-Éditeur, Paris, 1898

... Nous voulons seulement constater un trait caractéristique de l'influence française en Roumanie: c'est une influence exercée de loin et presque inconsciemment de la part d'un peuple sur un autre peuple. Il était réservé à la France d'éclairer, d'échauffer, de ramener à la vie, sans s'en douter, par les rayons de sa civilisation, un peuple de même race qu'elle qui se mourait dans la barbarie et la souffrance, tout à l'orient de l'Europe.

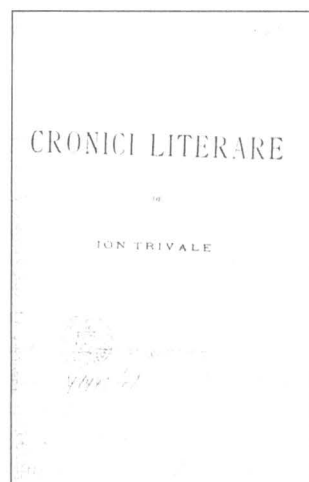
Il y a plus: le peuple roumain lui-même n'a eu que des notions très incertaines, très vagues sur le peuple français, alors que l'influence française s'introduisait sous toutes les formes chez lui...

Ion TRIVALE, *Cronici literare*

Tipografia „Cooperativa“, București, 1915

Cel care apucă astăzi pana cronicarului literar, o simte șovăindu-i în mână, cuprinsă și ea de desorientarea generală a literaturii noastre.

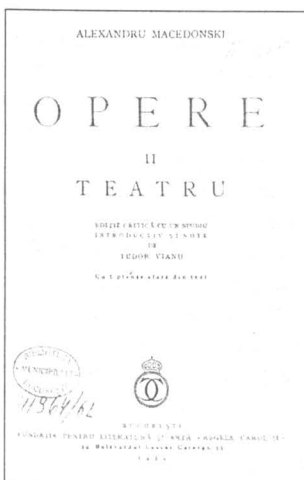
Cronicarul de azi amintindu-și de literatura eroică de altădată, privește îngândurat literatura industrială de azi, apăsător de conștiința neputinții lui de a schimba lucrurile. Amintirea îi trece pe dinaintea ochilor pe stegarii criticii eroice de altădată, pe aceia, la al căror glas autoritar ce striga formidabilul «În lături!», se risipea întreaga oaste a rătăciților; pe aceia cari aveau bărbăția de a se împotrivi curentului și de a-l abate spre matca «direcției nouă» și roditoare. Dar el, criticul de azi, stă, pasiv, pe malul apei, urmărește cu jale scurgerea leneșă a undelor tulburi – în cari pescuiesc, ici și acolo, «cavalerii de literatură» – și amărât de asemenea privește, apăsător de conștiința propriei lui neputinți... ia condeiul și scrie șovăind efemeridele literare ale vremii noastre.

Alexandru MACEDONSKI, *Opere II. Teatru*

Ediție critică cu un studiu introductiv și note de Tudor Vianu, Fundația pentru Literatură și Artă «Regele Carol II», București, 1939

Într'o ediție a operelor lui Al. Macedonski, teatrul poate ocupa un volum întreg, văzând stăruința preocupării acordate de poet acestui gen literar. În lungul interval al carierei sale, Macedonski a revenit neconținut la producția dramatică, în care s'ar spune că vedea una din cele mai proprii forme de creație ale talentului său. Firește, critica se poate întreba dacă poetul a cetit limpede în sine consacrand o stăruință nedesmințită lucrărilor pentru scenă și dacă rezultatele atinse corespund întru totul ostenețelor care le-au pregătit... Întreaga viață a lui Macedonski a fost făcută apoi din lupte, din antagonisme, din împotriviri. Oare din materia acestor evenimente nu se putea desvolta trunchiul viguros al unei adevărate drame?...

ISTORIA CĂRȚII

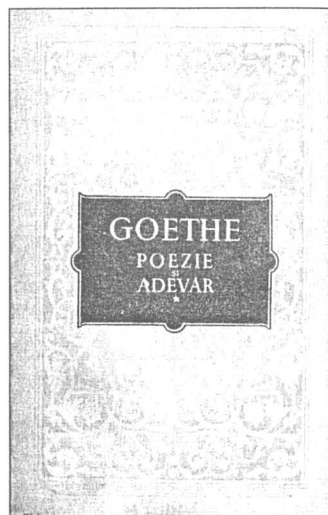
GOETHE

Poezie și Adevăr

... Căci aceasta este tema principală a unei biografii: să descrie pe om în împrejurările vremii lui și să arate în ce măsură îl favorizează, cum din aceasta se formează o concepție despre lume și oameni și în ce chip, dacă este vorba despre un artist, poet sau scriitor, concepția lui se răsfrânge din nou în afară. Dar pentru aceasta se cere un lucru greu de atins: anume ca individul să se cunoască pe sine și veacul său, pe sine, în măsura în care în orice împrejurări ar fi rămas același, veacul, ca pe unul care a dus cu sine, a determinat și a format deopotrivă pe cel ce i s-a supus sau pe cel care i-a rezistat, în așa fel încât să se poată spune că oricine, dacă s-ar fi născut chiar numai zece ani mai devreme sau mai târziu, ar fi trebuit, cât privește formația lui proprie și influența lui asupra celorlalți, să fi devenit cu totul altul...

Johann Wolfgang Goethe, *Opere, I-II, Din viața mea. Poezie și Adevăr*, vol. I-II, traducere și studiu introductiv de Tudor Vianu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955

În cadrul largilor perspective ale Operei goetheene... în paginile de față *Poezie și adevăr* este cea mai de seamă din scrierile sale autobiografice, aceea care ducând povestirea împrejurărilor în care s-a dezvoltat autorul pînă în al douăzeci și cincilea an al vieții, ne înfățișează epoca primei lui formații și oarecum temeliile întregii lui opere și personalități.

Opera a început a fi scrisă încă din anul 1808, cînd apare prima ediție a *Operele alese* ale lui Goethe, și este publicată, cu primele trei părți între 1811 și 1814. A patra parte, conținînd episodul iubirii sale pentru Lili Schönemann, care a trăit pînă în 1810, n-a văzut lumina tiparului decît în 1831. Pentru a-și scrie opera, Goethe nu s-a sprijinit numai pe amintirile sale, ci s-a adresat și unor vechi prieteni, martorii evenimentelor copilăriei, a răsfoit vechi colecții de ziare și reviste, a studiat unele lucrări de istorie relative la epoca pe care trebuia s-o descrie. A rezultat astfel o operă autobiografică, menită să înfățișeze pe autorul ei în epoca sa și chipul în care aceasta din urmă l-a format...

Tudor VIANU

Drept prefață la lucrarea prezentă, ale cărei greutăți îmi sînt cunoscute (prefață necesară acestei lucrări mai mult poate decît alteia), fie înfățișată aici scrisoarea prietenului care a prilejuit-o:

„Avem acum adunate laolaltă, scumpe prietene, cele douăsprezece părți ale operelor dumitale poetice și, parcurgîndu-le, găsim printre ele unele bucăți cunoscute alături de altele necunoscute; cele uitate sînt împropățate prin această culegere. Nu te poți opri să nu consideri cele douăsprezece volume, ce stau acum în fața noastră în același format, ca o unitate, din care ai dori să-ți extragi imaginea autorului și a talentului său. Este însă de netăgăduit că, în acest scop, o duzină de volume poate părea prea puțin, dacă te gîndești la vivacitatea începuturilor literare ale autorului și la lungul răstimp care s-a scurs de-atunci. De asemenea, în fața fiecărei opere în parte nu poți tăgădui că de obicei ele au fost scrise în ocazii cu totul speciale și că în ele se răsfrîng atît aspecte ale lumii exterioare cît și trepte determinate ale unei formații lăuntrice, după cum se pot observa de fiecare dată în ele maxime și convingeri morale și estetice trecătoare. În general, producțiile acestea sînt destul de lipsite de legătură; adeseori abia dacă poți crede că au izvorît din spiritul aceluiași scriitor.

Prietenii dumitale n-au părăsit niciodată cercetarea și caută și acum, ca unii care cunosc mai de aproape felul vieții și cugetării dumitale, să dezlege unele enigme și să rezolve unele probleme; ba chiar, o veche înclinare și o prietenie îndelungată venindu-le în ajutor, ei găsesc un anumit farmec în greutățile întîmpinate. Totuși, pe-alocuri, ne-ar prinde bine ajutorul pe care n-ar trebui să-l refuzi sentimentelor noastre prietenești.

Prima rugăminte pe care ți-o adresăm este aceea de a ne arăta ordinea cronologică a operelor grupate în noua ediție după anumite relații interioare și de a ne încredința, în legatură cu ele, împrejurările de viață și stările sufletești care le-au prilejuit, exemplele care te-au influențat, ca și principiile teoretice respectate în compunerea acelor opere. Dacă vei dedica această osteneală unui cerc restrîns, s-ar putea să rezulte ceva plăcut și folositor și pentru unul mai larg... Se cuvine ca scriitorul să nu se lipsească pînă în vîrsta cea mai înaintată de posibilitatea de a se întreține, chiar din depărtare, cu acei care simt o înclinare pentru el; și dacă nu-i este dat fiecăruia să apară din nou, de la o anumită vîrstă înainte cu opere, noi și cu ecou puternic, este îngăduit scriitorului, ajuns în acea epocă a vieții în care cunoașterea lumii devine mai completă și propria lui conștiință mai limpede, să găsească plăcută și înviorătoare tratarea vechilor sale opere ca un simplu material și prelucrarea lor într-o formă ultimă, menită să acționeze din nou la educarea aceluia care s-au format altădată împreună cu artistul și datorită lui.“...

Înima este pe această cale adeseori mișcată, spre folosul feluritelor virtuți ale omului trăind în societate și simțirile lui cele mai delicate îi sînt trezite și dezvoltate. Multe trăsături i se întipăresc în minte, și ele pot să-i ajute tînărului cititor să pătrundă în colțurile mai ascunse ale inimii omenești, cunoaștere mai prețioasă decît aceea a limbii latine și grecești și în care Ovidiu a fost un maestru neîntrecut. Dar acesta nu este încă motivul pentru care se cuvine să se pună în mîna tineretului vechii poeți și, printre ei, pe Ovidiu. Bunul creator ne-a dat o mulțime de însușiri sufletești, a căror cultivare, încă din primii ani ai vieții, nu trebuie s-o neglijăm deloc și pe care nu le poate cultiva nici logica, nici metafizica, nici latina și greaca. Avem o imaginație căreia, dacă nu vrem ca ea să se oprească și să se lege de primele impresii întîmplătoare, trebuie să-i oferim imaginile cele mai frumoase și mai potrivite, prin care spiritul să fie obișnuit și exercitat pentru a cunoaște și iubi frumosul în întreaga natură, în trăsăturile lui cele mai concrete, adevărate și alese. Avem nevoie de o mulțime de noțiuni și cunoștințe generale, atît pentru înțelegerea științelor cît și pentru viața de toate zilele, cunoștințe care nu pot fi învățate din nici un manual. Simțirile, înclinările, pasiunile trebuie apoi dezvoltate și purificate spre folosul nostru.“

Acest important pasaj din „Biblioteca germană generală“ nu era singurul în felul său. Din multe alte părți ne îmbiau principii și simțiri asemănătoare. Eram tineri vioi și ele ne făceau o impresie cu atît mai mare cu cît le vedeam confirmate prin exemplul lui Wieland, ale cărui opere, din a doua și strălucita perioadă a activității lui, dovedeau că el se formase în concordanță cu acele maxime. Ce puteam cere mai mult? Filozofia cu confuzele ei exigențe fusese îndepărtată, studiul limbilor clasice, legat de atîtea osteneți, fusese împins pe un plan mai îndepărtat; manualele, despre al căror folos Hamlet ne strecurase în urechi un cuvânt de îndoială, deveniră din ce în ce mai suspecte. Eram îndrumați către observarea vieții în plină mișcare, pe care o trăiam cu atîta plăcere, și către cunoașterea pasiunilor omenești, pe care le simțeam sau le presimțeam trezindu-se în sufletul nostru. Oricît ar fi fost de dojenite pasiunile, ele ne apăreau totuși ca ceva însemnat și vrednic de stimă, pentru că ele ne erau recomandate ca principalul obiect al studiilor noastre, iar cunoașterea lor ne era lăudată drept cel mai bun mijloc al formării spiritului nostru. O astfel de părere era de altfel cu totul adecuată propriilor mele convingeri și activității mele poetice. De aceea, după ce am văzut atîtea bune proiecte zădărnice și atîtea speranțe cinstite pierind, m-am supus voinței tatei care dorea să mă trimită la Strassburg, unde mi se făgăduia o viață veselă și fericită, și unde trebuia să-mi continuu studiile și să-mi trec examenul de doctorat...

Osteneala aceasta de a mă elibera de apăsarea impresiilor grave și puternice, care îmi apăreau cînd ca o forță, cînd ca o slăbiciune, era ajutată prin viața activă și de societate care mă atrăgea din ce în ce mai mult și cu care mă obișnuisem, învățînd în cele din urmă să mă bucur în deplină libertate de ea. Nu este greu să observi că omul scapă mai bine de beteșugurile sale, atunci cînd își reprezintă slăbiciunile altora și le critică în voie. Încerci o senzație oarecum plăcută, cînd prin dojana ta te așezi deasupra semenilor, împrejurare pentru care viața de societate, fie ea întinsă sau limitată, este cea mai

indicată. Nimic nu se aseamănă însă cu înfumurarea ce o încercăm atunci cînd ne ridicăm ca judecători ai superiorilor noștri, ai părinților și bărbaților de stat, găsind că rînduielele publice sînt rele și nepotrivite, privind numai la dificultățile posibile sau reale și nu recunoaștem că fără marile scopuri ale timpului respectiv și fără acele împrejurări, ca și fără conclucrarea lor, nimic nu poate fi dus la bun sfîrșit.

Cine își amintește situația de-atunci a regatului francez și o cunoaște exact și amănunțit din scrierile ulterioare, își poate ușor reprezenta felul în care erau judecați, în Alsacia pe jumătate franceză, regele și miniștrii, curtea și favoriții. Acest fel de a vorbi convenea de minune plăcerii mele de a mă informa, precum și indiscreției și înfumurării tinerești. Mi-l notam cu exactitate și sîrguință și, după atîția ani, văd din notițele rămase de-atunci, că deși știrile acelea se întemeiau numai pe povești și zvonuri nesigure, au dobîndit cu timpul o anumită valoare, ca unele ce au permis compararea secretelor dezvăluite în urmă cu destăinuirile mai vechi și convingerile posterității cu aprecierile drepte sau greșite ale contemporanilor...

Viața noastră fizică, deopotrivă cu cea socială, moravurile, deprinderile, înțelegerea lumii, filozofia, religia, ba chiar și atîtea evenimente întîmplătoare, totul ne îndeamnă la renunțare. Astfel, lucruri care ne aparțin lăuntric nu se cuvine să le întrupăm în afară, cele din afară de care avem nevoie pentru întregirea firii noastre ne sînt refuzate, dimpotrivă altele ne sînt impuse, cu toate că le simțim străine și împovărătoare. Ni se răpește ceea ce am dobîndit cu osteneală, ceea ce ni se îngăduie cu prietenie și, mai înainte de a ne da bine seama de toate acestea, ne vedem nevoiți să renunțăm mai întîi la anumite părți, apoi la întreaga noastră personalitate. Obiceiul vrea să nu stimezi pe acela care, din această pricină, se arată recalcitrant; ba chiar cu cît paharul este mai amar, cu atît se cuvine să arăți o figură mai blîndă, pentru ca liniștitul spectator să nu fie jignit de vreo grimasă oarecare.

Pentru a rezolva această grea problemă, natura l-a înzestrat pe om cu puteri îndestulătoare, cu dorința de a activa și cu tenacitate. Dar mai cu seamă îi vine în ajutor calitatea de a trece ușor peste un lucru de care nu se poate dezbăra. Prin aceasta devine omul capabil să renunțe în fiecare moment la ceva, dacă poate în momentul următor să se agațe de ceva nou, și astfel, fără să fim conștienți, ne refacem neconștient viața întreagă. Punem o patimă în locul alteia; ocupațiile, înclinările, preferințele, pasiunile, le încercăm pe toate, pe rînd și, în cele din urmă, declarăm că totul este zadarnic. Nimeni nu se înspăimîntă de această maximă falsă și blasfematorie, ba chiar, pronunțînd-o, credem că am spus ceva înțelept și întemeiat. Există numai puțini oameni care, presimțind aceste senzații de neîndurat și pentru a evita renunțările parțiale, renunță la totul și în întregime. Acești oameni se conving de ceea ce este demn, necesar și legiuit și încearcă să-și formeze concepte precise care, prin considerarea lucrurilor trecătoare ale lumii, nu sînt înlăturate, ci sînt tocmai întărite. Dar pentru că în această atitudine există ceva supraomnesc, astfel de persoane sînt privite de obicei ca niște ființe inumane și există unii care nu știu cum să le atribuie mai bine coarne și gheare imaginare...

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Nicolae DRAGOȘ

Biobibliografie

Nicolae Dragoș s-a născut la 3 noiembrie 1938, în localitatea Cleșnești, comuna Glogova, județul Gorj, în familia Ana și Sever Răcănel. Studii elementare în comuna natală (1945-1952), secundare la Liceul „Traian” din Turnu-Severin (1952-1955), universitare la Facultatea de Filologie a Universității București; profesor de limba și literatura română la Liceul „Tudor Arghezi” Târgu-Cărbunești, județul Gorj; redactor la „Viața studențească” (1962-1963); șef al secției culturale, apoi redactor-șef adjunct, apoi redactor-șef la „Scânteia tineretului” (1963-1969); șeful secției de cultură a ziarului „Scânteia” (1969-1974); redactor-șef al revistei „Lucașfărul”, din 1974 până în 1980, când revine la „Scânteia”, ca prim redactor-șef adjunct; redactor la revista „Universul satelor” (1992); redactor-șef adjunct al ziarului „Ordinea” (1994-2000); redactor-șef al revistei „Renașterea civilizației rurale românești” (1999 și în prezent); senior editor al revistei „Albina românească” (2001 și în prezent). Este membru al Uniunii Scriitorilor din România (1972) și al Uniunii Ziaristilor din România (1966), prim-vicepreședinte al Fundației Naționale „Niște țărani”, membru fondator și vicepreședinte al Ligii Culturale „Fiii Gorjului”. Versurile sale au fost traduse în Bulgaria, Turcia, Grecia, China, Federația Rusă. Premiul pentru reportaj la concursul internațional de la Montecatini (Italia, 1968); Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1985); Premiul pentru argheziologie al Festivalului Național „Tudor Arghezi” (1994, 2007); Premiul Fundației „Niște țărani” (2001, 2006); Premiul „Ion Cănașoiu” (Târgu-Jiu) pentru literatură (2003, 2006); premii ale revistelor „Flacăra”, „Convorbiri literare”, „Săptămâna” ș.a. A fost distins cu Ordinul Uniunii Ziaristilor din România, cls. I, 2003 și Meritul cultural în grad de cavaler, 2004. Este cetățean de onoare al municipiului Motru (2004).

Opera: *Moartea calului troian* (versuri), Ed. pentru Literatură, București, 1968; *Coloană de-a lungul* (versuri), Ed. Eminescu, București, 1971; *Zăpezi fără întoarcere* (versuri), Ed. Cartea Românească, București, 1973; *Scut de*

Eu vin cu poezia

*Eu vin cu poezia din alt veac,
Ori poate din adâncuri de milenii
Și-ndrăgostit de luna scrisă-n lac
Bat drum ascuns spre sacrele utrenii.*

*Toiagul l-am pierdut cândva pe drum,
Întinerit de-atâta bătrânețe.
Și, alchimist la vorbe cu parfum,
Le las minunea simplă să o-nvețe.*

*Când schizofrenii zgârâie-n hârtie
Metafore prin ritmuri discordante
Rămân rob clipei pentru veșnicie
Și versu-l las aceluși vechi andante.*

*Femeia ce-și văzu din lut și vis
Dreptul de-a fi o amforă elină,
De-a inventa păcatu-n paradis,
Nu va-nceta în versul meu să vină.*

*Din recuzita clasică – vetustă
În ochii unor muritori grăbiți –
Îmi voi croi calm calea mea augustă
Podită cu armura unor sciți.*

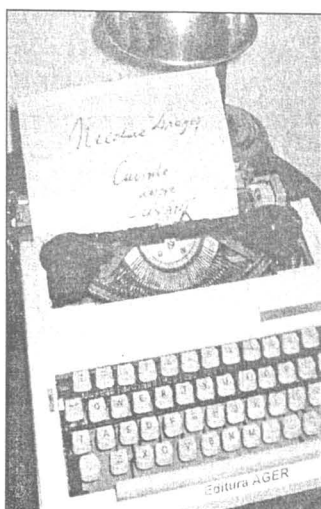
*Și ca să fie drumul tot o punte
Din timpuri vechi spre zări contemporane,
Din munți, pun dacii pietre să-mprumute,
Spre-a le pava cohortele romane.*

*Eu vin cu poezia din alt veac,
Metaforele le-am țesut armură
Cu umilința omului sărac
Ce și-a făcut din vis literatură
În veacurile multe ce trecură.*

*Cu luna odihnind tăcută-n lac
Eu vin cu poezia din alt veac.*

Tatăl și fiul

*De când te știu ești timpului captiv,
Dar ți-ai adus în lume cu pașnică voință
Asemenea să-ți fie, deși fragilă ființă,
Speranța că nu mori definitiv.*

Coșmar contemporan

*De unde, când și cine-n furtună îmi prezise
Să-mi încovoi catargul corăbiei și-apoi
Să trec din zi solară-n coșmaruri, ca Ulise,
Din care nu există drum de-a veni-napoi.*

*M-arunc în disperare, ca într-o mare beată...
Crispată, fața pare vulcanic peisaj.
Privirea își alege culoarea-ndoliată
Și dizarmonic vorbe se pierd în vag tangaj.*

*Cătușe pentru brațe vin alge să-mi devină,
În timp ce sepii apa o tulbură în jur.
În haosul ce crește, o palidă lumină
Mi-arată discontinuu un trup învins și pur.*

*Nu pot să aflu, nu! nici timpul și nici margini
Și mă dizolv în mare cum litera-n imagini!*

Demitizarea Zeului

*Trup din văzduh și ochi fără de margini
În lumea de sub cer va fi având,
Dar convertit în cărți, și în imagini,
Și-n marmură cuprins pare un om de rând...*

Biserica de țară

*Pare-o lumină albă sub geana de pădure,
Mesteacăn uriaș ce-a devenit doar trunchi,
Biserica de țară... Să ierte și să-ndure
Se roagă în tăcere... O pasăre-n genunchi.*

etern (versuri), Ed. Eminescu, București, 1974; Scrisoare în sat (versuri), Ed. Eminescu, București, 1975; Cu inima curată (versuri), Ed. Eminescu, București, 1977; La stema fării (publicistică), Ed. Ion Creangă, București, 1977; Ritualuri intime (versuri), Ed. Cartea Românească, București, 1978; Îngândurat ca pietrele munților (versuri), Ed. Eminescu, București, 1979; Scutier la umbra clipei (poeme), Ed. Eminescu, București, 1982; Stihii (Predoslovie de C. Stănescu), Redakcija Rumynija, Buharest, 1982; Pentru eterna vatră românească (versuri), Ed. Militară, București, 1983; Fabule cu sau fără morală, Ed. Eminescu, București, 1984; De veghe la anotimpuri, Ed. Eminescu, București, 1985; Drumet în calea lupilor (roman, colaborare cu Mihai Stoian), Ed. Eminescu, București, 1987; Fântâna din oglinzi (versuri), Ed. Eminescu, București, 1988; Poeme dintr-un sfert de veac, Ed. Eminescu, București, 1989; Zamanin sozii (Cuvântul vremii), Ed. Yayiacilik, Istanbul; Cartea cu litere, Ed. Carro, București, 1994; Vânătoarea din culori, Ed. Carro, București, 1995; Zbor printre flori, Ed. Carro, București, 1995; Alfabetul din grădina lumii, Ed. Carro, București, 1997; Copacul din vis: jurnal liric din tranșeele hârtiei, Ed. Fundației Constantin Brâncuși, Târgu-Jiu, 1998; Colivia cu păsări: portrete după natură, Ed. Omnipres, București, 1999; Poeme lapidare, Ed. Fundației „Niște țărani”, București, 1999; Amintirea ca viață, Ed. Fundației „Niște țărani”, București, 2000; Valul și malul, Ed. Eminescu, București, 2001; Cartea cu litere și alte minunății, Ed. Ager-Economistul, București, 2002; Autobuzul de seară, Ed. Realitatea, București, 2005; Din livada lui Argezi, versuri să le pască iezii, Ed. Ager, București, 2005; Fabule din două veacuri, Ed. Ager, București, 2006; Jocul de-a cifrele, Ed. Aki Pinceau, 2006; Cuvinte despre cuvânt, Ed. Ager, București, 2007; Clipe din clipa cea repede, Ed. Realitatea, București, 2008.

Traduceri (în colaborare cu...): S. Satrov, *Blana de nylon* (H. Rorlich), București, 1964; Bertolt Brecht, *Scrieri despre teatru* (Corina Jiva), Ed. Meridiane, București; Iuri Voronov, *Aducere aminte sau uitarea?* (L. Duță), Ed. Univers, București, 1988; *Din înțelepciunea chineză* (Li Jiayu), București, 2002.

Ediții și prefețe: *Omagiul țărânimii*, Ed. Minerva, București, 1977; *L-am cunoscut pe Tudor Arghezi* (50 de confesiuni ale unor autori care l-au cunoscut pe T. Arghezi), Ed. Eminescu, București, 1981; *O viață ca un cântec* (publicistică, volum dedicat interpretului de muzică populară Benone Sinulescu), Ed. Carro, București, 1997; I. H. Rădulescu – *Poezii alese*, Ed. Carro, București, 1998; *L-am cunoscut pe Tudor Arghezi* (vol. II), alte peste cincizeci de confesiuni, Ed. Fundației Naționale „Niște țărani”, 2007. A prefațat numeroase volume de poezie, proză, publicistică.

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Conferința NAPLE – EBLIDA

Legislația europeană privind bibliotecile

A Library Policy for Europe

Vienna, 7th – 9th May 2009

În perioada 7-9 mai 2009 au avut loc la Viena lucrările Conferinței comune NAPLE – EBLIDA, desfășurată sub tema *Legislația europeană privind bibliotecile*. Ecurile pozitive s-au concretizat în trei direcții principale de urmat:

1. Realizarea Cartei Albe ce descrie noul rol al bibliotecilor publice în cadrul societății culturale europene și recomandă și încurajează statele membre să acționeze în numele bibliotecilor.

2. Realizarea proiectelor cu finanțare europeană care promovează dezvoltarea semnificativă și durabilă a bibliotecilor.

3. Eliminarea barierelor privind copyright-ul în UE, care contrazice ideea dezvoltării unei societăți bazate pe informație. Este nevoie de o politică justă în acest sens, ce ține seama de drepturile autorilor, dar care stabilește totodată anumite excepții rezonabile pentru activitatea bibliotecilor.

Scopul principal al Conferinței a fost acela de a atrage factorii de decizie în inițierea unor dezbateri și dialoguri pe tema politicii europene privind bibliotecile, precum și a ceea ce se poate realiza printr-o conlucrare în domeniu, la nivel european. Considerăm important ca asociațiile, organizațiile și instituțiile europene de profil să demareze un dialog cu Comisia Europeană și cu celelalte instituții europene pentru stabilirea unui plan de activitate al bibliotecilor în contextul unei economii moderne, precum și al perspectivelor ce nu pot fi realizate la nivel național, ci numai în cadru european.

Au fost supuse atenției probleme precum: legislația în domeniu, rolul bibliotecilor în societatea modernă, politici ale Comisiei Europene privind bibliotecile, diferite proiecte finanțate de UE, ce au acționat ca instrumente de implementare a acestor politici, modalități de accesare a informației electronice.

Conferința s-a desfășurat pe trei sesiuni, după cum urmează:

Sesiunea 1: Politică și legislație privind bibliotecile

Au fost discutate pe larg: probleme de pe ordinea de zi, din perspectivă politică și strategică, exemple de implementare la nivel național a unor legislații-cadru pentru activitatea de specialitate, moduri cum activitatea bibliotecilor publice se reflectă în politicile naționale.

Sesiunea a 2-a: Rolul bibliotecilor din perspectivă europeană

S-a discutat modul în care proiectele și politicile UE au fost deja folosite pentru promovarea rolului bibliotecilor în context european. A fost făcută o introducere generală privind rolul bibliotecilor în societatea contemporană și cum se reflectă acesta în strategiile propuse de UE (în acest caz – folosirea inițiativelor electronice *i2010* și programelor *Lifelong Learning*, ca aplicare practică a legislației). Au participat și reprezentanți ai Comisiei Europene și s-au analizat programele finanțate de aceasta. Discuțiile au avut în vedere atât realizările de până acum, cât și modalitățile de îndeplinire a obiectivelor propuse.

Ultima secțiune a tratat acele zone ale politicii europene ce sunt implicate activ în informare, cultură și cercetare. Câteva exemple relevante în acest sens sunt politica europeană privind accesul deschis sau legislația CE privind drepturile asupra proprietății intelectuale și copyright-ul, care, în ultimii 20 de ani, par să fi produs un efect contrar celui scontat – acela de restrângere a accesului public, prin diverse bariere în calea informării. Trebuie, deci, analizate toate inițiativele, prin perspectiva raportului beneficiu – risc.

Toți cei interesați în viitorul bibliotecilor din Europa sperăm să fi găsit în discuțiile la care au participat un real ajutor în stabilirea priorităților și a direcțiilor de urmat.

Rezumatele lucrărilor prezentate la Conferință

Acces liber: ordinea de zi la nivel european privind învățământul și cercetarea

Paul Ayriss – Director al Bibliotecii Colegiului Universitar din Londra (UCL)

Lucrarea se referă la impactul accesului deschis, studiat prin modul cum acesta este diseminat în teritoriu și cum susține misiunea acestei instituții. UCL este evaluată pe locul al șaptelea în topul universităților din lume și are o puternică structură de cercetare în majoritatea disciplinelor academice. Lucrarea analizează bazele mediului academic al UCL implicate în susținerea accesului liber, dezvoltarea conexă a legislației privind copyright-ul, precum și prezentarea generală a

publicațiilor Universității londoneze în cadrul cărora concepul de „acces liber“ deține o pondere importantă.

Transformarea copyright-ului

Toby Bainton – Grupul de experți EBLIDA în legislația britanică din domeniul bibliotecilor

Înainte de emiterea Directivei Europene din anul 2001 privind informarea, implicarea bibliotecilor în această problemă se limita mai ales la aparatura destinată fotocopierii. Dar începând cu mijlocul anilor '90, bibliotecile au început să primească materiale în format electronic, iar din 2001 au semnalat modificări în întreaga legislație europeană a drepturilor de autor. Comunicarea deschisă a informațiilor către public a fost restricționată de aceasta, ceea ce a afectat profund serviciile oferite de biblioteci. Totodată, editorii au descoperit că puteau să-și distribuie materialele digitizate în siguranță, prin intermediul bibliotecilor: acestea plăteau licența și aveau datoria de a restricționa circulația acestor materiale, oferindu-le doar utilizatorilor abonați. Acesta a devenit un procedeu uzual, iar legea copyright-ului s-a transformat dintr-o problemă tehnică într-una legală, afectând viața de fiecare zi a tuturor – pe măsură ce creăm și folosim informație digitizată tot mai mult.

EUROPEANA – Acces la cultură pentru toți?

Jill Cousins – Director executiv, Fundația EDL (European Digital Library Project)

Lucrarea se referă la relația dintre proiectul *Europeana* și domeniul public, dintre copyright și drepturile de proprietate intelectuală, precum și la inițiativele aflate deja în desfășurare sau doar în faza de proiect. Rolul major al proiectului este acela de a stimula accesul la informație, cultură și cercetare și necesitatea susținerii acestora din punct de vedere politic, financiar și editorial. La final, se face o sinteză a ceea ce se așteaptă din partea Comisiei Europene și a statelor membre, precum și a rolului jucat de biblioteci până în prezent.

Programul Cultural 2007-2013

Edith Genser – coordonator de program, Direcția Culturală (P5), Comisia Europeană

- Obiectivele programului
- Tipul de activități / proiecte
- Posibilități de finanțare
- Statistici 2008
- Exemple

Stimularea bibliotecilor din Europa – o analiză a programelor europene

Breda Karun – coordonator, Biblioteca Națională din Slovenia

Lucrarea este o privire de ansamblu asupra locului pe care îl ocupă aceste instituții în cadrul politicilor europene, demonstrate prin documente strategice și concretizate în diferite programe de susținere a dezvoltării bibliotecilor în societatea modernă. Cu 25 de ani în urmă, Parlamentul European a atras atenția asupra importanței bibliotecilor. La început, programele se concentrau exclusiv asupra acestora și dezvoltării lor. Cu timpul, însă, bibliotecile s-au implicat tot mai mult în realizarea țelurilor strategice europene comune, participând – ca parteneri sau coordonatori – în proiecte din domenii precum cercetarea și dezvoltarea, învățământul de durată, cultu-

ra, includerea socială și altele. Mai multe astfel de proiecte, susținute de către UE, au deschis calea către recunoașterea și promovarea rolului bibliotecilor atât la nivel național cât și european.

O politică europeană pentru biblioteci

Gerald Leitner – Președinte EBLIDA, Secretar General al BVÖ (Asociația Bibliotecarilor din Austria)

Materialul reprezintă o introducere a scopului Conferinței. Autorul se întreabă: „Avem oare o politică europeană unitară în ceea ce privește bibliotecile?” Din păcate, răspunsul este cu siguranță unul negativ. Se recunosc doar câteva inițiative în care sunt implicate bibliotecile, câteva recomandări din partea UE, precum și niște legi referitoare la bibliotecile din Europa. Tot ceea ce se știe e că acest domeniu e cât se poate de eterogen. Acesta implică, desigur, cetățeni din diverse țări, având diferite posibilități de accesare a informației, diferite grade de cultură și civilizație. Se consideră că o Europă unită oferă drepturi și oportunități egale pentru toți; prin urmare, trebuie înțeleasă importanța unei politici unitare privitoare la biblioteci, aplicată în toate sectoarele activității acestora și tuturor utilizatorilor, fără deosebire.

Legislație europeană privind bibliotecile

Barbara Schleihagen – Director executiv al Asociației Bibliotecilor din Germania

Doă treimi din țările UE au legislație în domeniu, actualizată aproape în întregime în ultimii ani, pentru a se putea adapta nevoilor unei societăți informaționale. Această legislație reprezintă de fapt concretizarea voinței politice a statelor de a promova bibliotecile, și poate avea o mulțime de atribuții, în funcție de condițiile specifice fiecărei țări. Lucrarea dezbate avantajele și dezavantajele, precum și cerințele minime pentru ca aceste legi să funcționeze real.

Bibliotecile în societatea modernă

Paul Sturges – Profesor emerit la Departamentul de Științe ale Informației al Universității Loughborough, Anglia, profesor la Universitatea din Pretoria, Africa de Sud

Din perspectivă tradițională, bibliotecile sunt păstrătoare de cultură și civilizație, asigurând patrimoniul universal al cunoașterii umane. Și totuși, sunt suficiente doar câteva astfel de biblioteci pentru a îndeplini această funcție, care devine azi un model negativ pentru majoritatea celorlalte. Acestea, cele mai multe, trebuie să joace un rol care să corespundă nevoilor omului contemporan, pentru a-și păstra rațiunea de a exista. Măsurarea eficacității lor, prin instrumente statistice, arată un declin semnificativ în țări precum Anglia. Pe de altă parte, statistici la nivel mondial arată o mare creștere a utilizării materialelor electronice. Se ajunge astfel la concluzia că vechea funcție îndeplinită de biblioteci – aceea de a împrumuta cărți – nu mai este astăzi relevantă. Cu toate acestea, există unele biblioteci care asigură un acces larg la resursele electronice, dar e nevoie de mult mai mult: spațiul oferit trebuie să deschidă imaginația, iar serviciile și aparatura tehnică trebuie să ofere susținere învățării creative și de durată, precum și activităților recreative. Lucrarea analizează câteva exemple de biblioteci moderne, care aplică cu succes în practică aceste deziderate.

Transparența obiectivelor bibliotecii publice în legislația și politicile naționale

Jens Thorhauge – Director General al Agenției Daneze pentru Biblioteci și Media

Principala provocare a timpurilor moderne este transformarea bibliotecilor publice în instituții care asigură cetățenilor participarea activă la cunoaștere. Diverse activități ale bibliotecilor se implică în eforturile contemporane de includere socială, instruire prin cultură și învățământ de durată.

Inițiativa i2010

Yvo Volman – Comisia Europeană

În septembrie 2005, Comisia Europeană a lansat inițiativa privind bibliotecile digitale pentru a facilita accesul la patrimoniul cultural și științific al Europei. Lucrarea este o trecere în revistă a progresului realizat din 2005 în Europa, focalizându-se pe *Europeana* ca punct de acces comun către moștenirea culturală digitalizată a Europei. S-au abordat și probleme privind rolul instituțiilor culturale publice în era Internetului.

Vizibilitatea obiectivelor bibliotecilor publice în legislația și politicile naționale

Barbro Wigell-Ryyänen – Consilier pe probleme de biblioteconomie la Ministerul Educației din Finlanda

Puține țări din Europa au o legislație a bibliotecilor. Majoritatea țărilor au un fel de strategii sau programe urmărind îmbunătățirea și dezvoltarea serviciilor. Strategia definește obiectivele și maniera de acțiune pentru realizarea acestora. În Finlanda avem prima lege în domeniu în 1929, perfecționată în 1969, ce a adus ideea unei biblioteci pentru familie, precum și necesitatea unui ajutor material din partea statului. Legea finlandeză identifică schimbările intervenite în societatea informațională și sugerează modalități concrete de adaptare la noua situație. În acest sens, a fost luată ca exemplu de multe țări care își pregătesc strategii și programe naționale.

Declarația de la Viena

La Conferința EBLIDA, care a avut loc împreună cu Forumul NAPLE anul acesta la Viena, în perioada 7–9 mai, s-a discutat necesitatea consolidării rolului și potențialului serviciilor oferite de bibliotecile europene pentru susținerea societății contemporane. În consecință, Forumul EBLIDA – NAPLE a cerut Comisiei Europene să urmeze cele patru direcții importante trasate:

1. *Carta albă cu titlul Bibliotecile publice în societatea informațională*

Forumul comun cere Comisiei Europene adoptarea unei carti albe care să definească rolul bibliotecilor în societate, recomandând și încurajând statele membre să acționeze în numele bibliotecilor lor naționale. Documentul trebuie creat pe baza colaborării dintre bibliotecile importante, alese de către Comisie.

2. *Centru de informare*

În continuare, se cere Comisiei Europene înființarea unui Centru European de Informare în ceea ce privește bibliotecile, pentru a oferi informații coordonate, actualizate și autorizate despre acest tip de instituții, în toate statele membre.

3. *Proiecte cu finanțare europeană*

Acestea promovează dezvoltarea bibliotecilor într-un mod semnificativ și durabil, având ca țintă infrastructura lor. În plus, este necesară accelerarea proiectelor vizând bibliotecile virtuale, pentru a putea actualiza toate serviciile online deja existente și a crea altele noi, destinate participării sociale active a tuturor cetățenilor Europei.

4. *Copyright-ul*

Se cere eliminarea barierei care contrazice ideea dezvoltării și promovării cunoașterii în Europa. Este necesară o legislație justă în acest sens, care să țină seama de drepturile autorilor, dar totodată și de cele ale utilizatorilor.

Traducere de Cristina STAICU

Calea Victoriei, 1936

Din viața Bibliotecii Metropolitane București

Deschiderea Centrului GRIGORE VIERU la Biblioteca Metropolitană București

În ziua de joi, 21 mai 2009, la Sediul Central „Mihail Sadoveanu” al Bibliotecii Metropolitane București, a fost anunțată oficial deschiderea, în cadrul bibliotecii, a unui centru GRIGORE VIERU. La reuniunea organizată cu acest prilej au participat: soția marelui poet, doamna Raisa Vieru, care a făcut un prețios dar de carte pentru viitorul centru, domnul Victor Crăciun, președintele Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni, doamna Ambasador Iuliana Gorea Costin ș.a. Vorbitorii au subliniat valențele multiple ale personalității „poetului pătimirii basarabene”, simbol al apărării identității sufletului românesc, prin cultură și credință, în fața încercărilor vremurilor. Luptător neînfocat pentru libertatea și drepturile românilor, susținător al conștiinței de neam și al valorilor creștine universale, omul de cultură Grigore Vieru rămâne permanent în memoria vie a popoului nostru. Într-o lume multiculturală amenințată de pericolul dezbinărilor, patriotul Grigore Vieru și-a dedicat întreaga viață idealului păstrării unității românești prin credință, limbă și cultură, dar și cooperării între popoare și culturi diferite. Dispariția sa tragică, la reîntoarcerea de la o manifestare dedicată lui Mihai Eminescu, în mod simbolic, consacră o viață pusă în slujba moștenirii eminesciene și a idealurilor pe care aceasta le implică. Principala virtute a poetului Grigore Vieru este iubirea față de limba română înțeleasă ca un respect de sine. Întreaga sa creație poetică este consonantă cu poezia unei Europe ce se dedică multi-culturalității și cu păstrarea zestrei culturale autohtone. Discursul, deopotrivă liric și publicistic al lui Grigore Vieru, nu s-a diferențiat – niciodată – de activitatea socială a unui creator îngrijorat de tentativele de disparare a conștiinței naționale.

În cuvântul său, dr. Florin Rotaru, directorul general al bibliotecii, a subliniat bunele relații statornicite între Biblioteca Metropolitană București și Biblioteca Municipală „B.P. Hașdeu” din Chișinău, după 1990. La 15 ianuarie 1992, în capitala moldavă, a fost înființată Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu”, căreia Biblioteca Metropolitană i-a acordat un sprijin susținut, încă de la constituire, atât în plan logistic, pentru formarea și dezvoltarea colecțiilor de publicații, asigurarea materialelor necesare operațiunilor biblioteconomice, cât și în cel al resurselor umane, prin pregătirea și perfecționarea colegilor moldoveni în tehnicile și practicile de specialitate românești. Grație sprijinului Bibliotecii Metropolitane, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” dispune în momentul de față de peste 70.000 de publicații. De asemenea, au fost organizate, anual, manifestări culturale comune, consacrate unor teme majore ale istoriei, culturii și civilizației românești, precum și unor personalități precum Nicolae Iorga, George Enescu, Nicolae Titulescu, Onisifor Ghibu ș.a., la care au participat specialiști prestigioși, profesori și cercetători din România și Republica Moldova. Datorită sprijinului acordat, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” s-a

afirmat ca un puternic centru cultural românesc care a facilitat difuzarea valorilor civilizației românești în Republica Moldova, prin intermediul cărților, ziarelor, revistelor și al altor documente grafice și audiovizuale în limba română și cu alfabet latin. La rândul său, Centrul GRIGORE VIERU, în cadrul căruia va fi organizată o colecție atât a întregii opere aparținând marelui poet român, cât și a tuturor lucrărilor și studiilor publicate despre acesta, poate deveni un excelent instrument pentru mai buna cunoaștere a creației lui Vieru, ca și de valorificare a acesteia în plan publicistic, prin elaborarea unor lucrări și exegeze științifice.

În partea finală a manifestării, a fost lansat ultimul volum al poetului Grigore Vieru – „cartea vieții” – *Taina care mă apără*, apărut la Editura Princeps Edit din Iași. A prezentat poetul Daniel Corbu, editorul și îngrijitorul volumului, care a subliniat, între altele, că „prin *Taina care mă apără*, Grigore Vieru și-a fixat locul definitiv între poeții români. Poet de mari profunzimi, de o simplitate cuceritoare dar înșelătoare, transformând, cum bine zicea Nichita Stănescu, natura poeziei în natura naturii, îl așezăm pe Grigore Vieru, unul dintre atât de rari patrioți autentici, sacrificiali ai acestor timpuri postmoderne, în Panteonul poezilor, considerându-l unul dintre primii zece mari poeți de limbă română din toate timpurile”.

În seara aceleiași zile de 21 mai 2009, începând de la orele 19.00, mai mulți angajați ai Bibliotecii Metropolitane București au luat parte la excepționalul spectacol de poezie și muzică *Taina care mă apără – In memoriam Grigore Vieru*, desfășurat la Sala Palatului, cu binecuvântarea Prefectului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și cu sprijinul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național.

Dr. Ion CONSTANTIN

CU BINECUVÂNTAREA PREAȘERICITULUI PĂRINTE DANIEL, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
MINISTERUL CULTURILOR, CULETELOR ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL

Taina care mă apără

Spectacol de poezie și muzică

În memoriam **Grigore VIERU**

poet, academician, membru corespondent al Academiei Române,
decorat cu Ordinul Steaua României în grad de Comandor și
Ordinul Steaua României în grad de Mare Cruce

Sala Palatului, 21 mai 2009, ora 19.00

Serie A NR. 00315 Bon de donație Preț 35 RON

VREAU BILET EPSON

Revista Societății de Arhitectură Nr. 10 septembrie 2009 11.000 lei 11.000 lei 11.000 lei

Mult stimate Doamnă Director General Florin Rotaru,

Vă rugăm să primiți cele mai sincere mulțumiri pentru susținerea evenimentului Taina care mă apără – În memoriam Grigore Vieru, din 21 mai 2009, București.

Prin sprijinul Dvs., al colectivului Bibliotecii Metropolitane București, al Centrului de presa BASILICA, Radio TRINITAS, al SRTV și SRR s-a reușit sporirea bogăției spirituale a românilor, s-a înscris, elegant și inteligent, o nouă pagină de istorie.

Având ca liant spiritul marelui poet, care a dăruit neconținut, unind inimile românilor de pretutindeni, s-a reușit consolidarea unei trainice punți de legătură între românii de pe ambele maluri ale Prutului.

Manifestarea de la deschiderea Centrului Grigore Vieru în incinta Bibliotecii Metropolitane București, participarea colectivului Dvs. alături de Centrul de presă BASILICA, Radio TRINITAS, SRTV și SRR de artiștii noștri, care au demonstrat un înalt nivel profesional și devotament patriotic, a contribuit la transmiterea publicului larg din vibrația unui suflet, care s-a identificat cu însuși sufletul Basarabiei.

Ne bucurăm să folosim această ocazie, mult stimate Doamnă Director General, pentru a vă asigura de cele mai alese sentimente și a vă transmite considerația noastră deosebită,

*Amb. Iuliana GOREA COSTIN,
Consilier*

Mult stimate Doamnă Director General Florin Rotaru,

Regretatul poet Grigore Vieru a scris nenumărate texte pentru cele mai frumoase melodii de diferite genuri ale muzicii, care au fost cântate pe toate scenele noastre.

În anul 2009, poetul urma să realizeze un spectacol-concert la Palatul Național din Chișinău și unul la București. A venit însă moartea stupidă și au rămas toate de datoria mea, ca soție, și a feciorilor să-i îndeplinesc dorința. Întru ajutor au venit prietenii, și la 21 mai 2009, la Sala Palatului din București, spectacolul a fost susținut de artiști cu mult har și înalt profesionalism, pătruns de inspirația viereană. Cu toții am simțit că poetul a fost printre noi pe tot parcursul acelei serii, adevărindu-i aforismul: „Un scriitor nu poate învia decât în limba în care a scris.”

La acest lucru ați contribuit și Dvs. prin deschiderea în aceea zi a Centrului Grigore Vieru în cadrul Bibliotecii Metropolitane București.

Permiteți-mi, mult stimate doamnă Director General, să vă adresez cele mai calde mulțumiri din partea familiei noastre pentru sprijinul acordat la realizarea acestui eveniment.

Adresez aceleași mulțumiri domnului Ion Constantin și colectivului Bibliotecii Metropolitane.

Cu adevărat, în ziua de 21 mai 2009 poetului Grigore Vieru i s-a ridicat un Monument Spiritual.

*Cu deosebită stimă și considerație,
Raisa VIERU*

Patrimoniul cultural – o fereastră spre cunoaștere

Annual, la 18 mai, la recomandarea Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM) se celebrează Ziua Internațională a Muzeelor, acțiune menită să atragă și să sensibilizeze pe iubitorii de frumos către valorile culturale de patrimoniu. În țara noastră, alături de muzee, bibliotecile și arhivele sunt parteneri activi ai procesului educației permanente a publicului, susținând diversitatea culturală prin activități specifice.

În acest sens, Biblioteca Metropolitană București, împreună cu Muzeul Național al Pompierilor, instituție reprezentativă în peisajul cultural bucureștean, adăpostită de mai bine de patru decenii într-o clădire, ea însăși parte a patrimoniului bucureștean, Foișorul de Foc, au organizat pe 19 mai a.c. manifestarea intitulată *O călătorie în timp – Bucureștii lui Carol I*. Publicul, prezent în număr mare în sălile muzeului, a putut urmări o expunere de documente, în format electronic, cuprinzând imagini și texte semnificative despre domnia lui Carol I, majoritatea inedite, aflate în Colecțiile speciale ale Bibliotecii Metropolitane. De asemenea, a fost prezentată, într-o manieră interactivă, colecția de bază a Muzeului Pompierilor, precum și mai multe instalații specifice, unicate muzeografice, privind tehnica de intervenție la incendii.

În intervențiile lor, dl. ing. Vasile Bălan, directorul M.N.P., și Florin Preda, custode al colecției „Biblioteca Bucureștilor”, au subliniat imperatiivele sub care se desfășoară sărbătoarea anuală a muzeelor – construirea de punți între culturi. „A privi îndrăzneț în domeniul educației publice înseamnă a oferi tinerilor, prezenți în număr mare atât la această manifestare, cât și la celelalte acțiuni organizate de BMB și Muzeu, o fereastră către cunoaștere, un mijloc modern și activ de promovare a patrimoniului propriu”, se sublinia în Programul manifestării.

Totodată, reuniunea a avut menirea de a aduce în conștiința publică personalitatea lui Carol I, cel mai longeviv suveran din istoria României. În cei 48 de ani cât s-a aflat pe tronul țării, suveranul, devenit la 10 mai 1881, rege al României, a stimulat dezvoltarea economică și socială a statului și a determinat transformarea Bucureștiiului dintr-un târg aflat la periferia Europei într-o veritabilă „perlă strălucitoare între orașele țărilor balcanice”, după expresia memorialistului Paul Lindenberg. În fapt, Bucureștii și România lui Carol I au însemnat debutul procesului de modernizare și occidentalizare, trecerea la sistemul democratic de guvernare a țării și începutul unei perioade de prosperitate care a permis construirea rețelei naționale de căi ferate, cu infrastructura necesară, dar mai ales înălțarea, în București, a unor edificii reprezentative, majoritatea considerate și astăzi embleme peisagistice: Palatele CEC-ului și ale Poștei, Universitatea, Palatul Regal, inclusiv clădirea care a adăpostit manifestarea, Foișorul de Foc, ridicată între 1890-1891, cu destinația de observator al incendiilor și rezervor de apă pentru alimentarea cartierelor centrale ale Capitalei.

Călătoria virtuală prin Bucureștii secolelor XIX și XX, plăcerea revederii unor imagini rămase în conștiința publică și mai ales comparația cu prezentul au bucurat și incitat publicul spre necesare comentarii: „Micul Paris”, așa cum era cunoscută capitala României, nu este astăzi decât un conglomerat de clădiri fără o unitate arhitecturală. Poate că urbanismul viitorului, ca și factorii decidenți, ar trebui să poposească mai des în muzeele și bibliotecile Capitalei pentru a regăsi izvorul de inspirație al unor edificii de excepție. Iar acesta este mesajul pe care organizatorii au vrut să-l transmită bucureștenilor, dar și viitorimii.

Marian NENCESCU

Primele steaguri otomane capturate, 12 septembrie 1877

Centrul pentru Tineret își respectă reputația: Ziua bloggerilor sau Ziua tinerilor!

O plăcută surpriză ne-a oferit sâmbătă, 30 mai a.c., Centrul pentru Tineret al Bibliotecii Metropolitane organizând, la Casa de Cultură a Studenților bucureșteni, prima ediție a „salonului de blog-uri“, intitulată sugestiv *Ziua bloggerilor bucureșteni*, pe scurt ZBB.

Mediatizată, volens-nolens, mai mult pe canale electronice, mass media manifestând, cu câteva excepții, care spre cinstea lor s-au numit TVR Cultural și Realitatea TV, o nefirească tăcere – manifestarea a reunit peste 300 de blog-uri și cam de trei-patru ori mai mulți participanți activi, într-o amiază ploioasă de week-end care numai la ieșire la plimbare nu invita.

Dacă „recolta“ de bloguri înscrise în programul oficial poate părea modestă, raportată la abundența de practicanți ale acestui așazis „Jurnal intim“, făcut însă public cu deliberată ostentație, fenomenul își are rădăcinile și în orgoliul ce însoțește orice breaslă. Coordonatorul Centrului pentru Tineret, colegul nostru Horia Frunză, a avut, poate, primul curajul și tenacitatea de a inaugura un drum acolo unde alții se mențin încă în zona contemplației. A proiecta, și mai ales a desfășura un program cultural cu sute de participanți, zeci de sponsori și animat de o vocație exclusiv culturală și educativă nu este la îndemâna oricui.

Iar dacă la acest proiect s-a alăturat și BMB, prin decizia curajoasă și generoasă totodată a directorului general, dl. Florin Rotaru, cel care a inclus manifestarea printre programele culturale ale instituției noastre, este un semn că obiectivul propus – atragerea tinerilor către cultura de tip organizațional – a fost atins cu prisosință.

Prin urmare, „domnul Horia“, cum îl numesc zecile de tineri fascinați de modul firesc și eficient cu care colegul nostru „face“ cultură de masă, a creat cu eleganță și fermitate o breșă între bloggeri, acolo unde, multă vreme, s-au impus doar câțiva „guru“ ascunși sub un suspect anonim.

Programul primei ediții a ZBB, considerat de mulți „comentatori“ pătimași mai degrabă un produs pentru tineri decât o inițiativă profesionistă, a fost atât de complet, încât nici cei mai „cârcotași“ nu-i pot găsi vreun reproș. Nu au lipsit, evident, concertele, de la hip-hop la chitară clasică, dansul, concursurile de DJ preluate „live“ pe mai multe canale virtuale, concursurile de tot soiul, filmele și diaporamele, benzile desenate, teatrul „underground“ cu personaje bizare amintind evident de fenomenul denumit „urban culture“.

Dacă unii vizitatori – e drept, puțini – au reclamat tocmai acest amestec de tinerețe, fantezie și energie creatoare, greu de generat dar la fel de dificil de ținut sub control, la o analiză atentă au existat și suficiente momente de reflecție, inclusiv în planul educației publice. În primul rând, am remarcat interesul tinerilor pentru proiecte de tip social – de la reciclarea deșeurilor la ecologizarea unor zone turistice – apoi,

preocuparea pentru redescoperirea trecutului Bucureștiului, orientarea către analiza fenomenului social. De altfel, sponsorii, între care Fundația „Noi citim“ și „Biblionet“, au evidențiat tocmai aceste laturi educaționale, premiind generos pe cei mai ingenioși bloggeri.

Susținut direct în stradă, chiar în mijlocul spectatorilor deveniți ei înșiși statui ale admirației necondiționate, spectacolul de pantomimă *Statuile*, susținut de Teatrul Masca (animator, marele actor Mihai Mălaimare), a recompus scene din Pompeiul de dinainte de erupția Vezuviului, a stârnit emoție și a dobândit aplauze. Nici măcar vremea rea, neobișnuită pentru acest sezon, nu a alungat spectatorii dornici să admire personajele vivante desprinse parcă din colbul istoriei.

Din program, nu au lipsit nici surprizele, unele chiar amuzante. Astfel, o dezbatere, de altfel bine gândită de moderator, Ionuț Cojocariu, student la Facultatea de Comunicare, despre *Blog-uri și politicieni*, a fost urmată, accidental, de lansarea unei candidaturi la... președinția României. Chiar dacă publicul, majoritatea studenți, a crezut că este vorba despre o glumă, inițiativa, cu totul inedită, a unui anume domn Marian Bătăiosu, de a deveni primul om din stat doar cu ajutorul lui... Dumnezeu, a părut multora mai degrabă o aplicație de seminar, decât un fapt cu totul serios, cel puțin din partea viitorului politician.

Cu toate aceste picanterii, ZBB, o inițiativă la care au aderat fără rezerve în primul rând gazdele, Casa de Cultură studentescă, prin autoritatea directoarei, doamna Alexandra Dinu, apoi Ministerul Tineretului și Sportului și alte instituții publice, a fost o reușită, la care au contribuit substanțial și mai mulți colegi din BMB.

Marian NENCESCU

Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” din Baia Mare: o structură info-documentară modernă

Ștefania-Roxana PLĂIAȘU

Mi s-a sugerat să-mi petrec o parte din concediu la Baia Mare. Prima mea întrebare, pe nerăsuflăte, a fost dacă sunt biblioteci frumoase în zona maramureșeană. Răspunsul a venit rapid: da, este biblioteca județeană, care este deosebită din toate punctele de vedere. Evident, la azul unei asemenea recomandări, n-am ezitat să tastez, în cadrul motorului de căutare Google, *Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” din Baia Mare* și să intru pe site-ul acestei biblioteci, care este frumos gândit și bine organizat.

Mărturisesc că, încă de la primul meu contact cu această structură info-documentară, prin intermediul site-ului bibliotecii, a fost vorba de un fel de *love at first sight*. Iar așteptările nu mi-au fost înșelate, întrucât am avut acordul conducerii Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” din Baia Mare pentru a scrie un articol referitor la această structură biblioteconomică, care este adaptată la standarde europene și care frapează prin ideea de modernitate, sugerată de imaginile și informațiile relatate în cadrul site-ului respectiv.

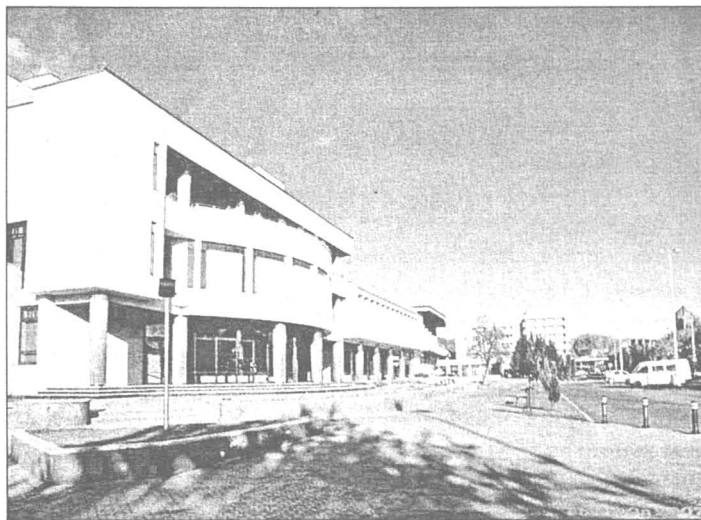
Pe această cale, doresc să mulțumesc atât domnului director Teodor Ardelean, cât și întregului personal al bibliotecii, pentru amabilitatea și deschiderea de care au dat dovadă atunci când le-am propus să scriu un articol cu privire la biblioteca unde își desfășoară activitatea profesională, dar și pentru promptitudinea răspunsurilor pertinente, venite din partea colegilor mei de breaslă, atunci când am avut nevoie de informații detaliate despre această structură info-documentară.

Întreaga mea pledoarie, cu privire la modernitatea acestei instituții info-documentare, are ca principală sursă de informare site-ul Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” din Baia Mare (<http://www.bibliotecamm.ro/>).

De la prima vedere, pagina web a bibliotecii băimărene impresionează prin multitudinea de informații pe care le oferă, dar și prin imaginile, extrem de convingătoare, ce vizează diverse locații ale acestei structuri info-documentare moderne. M-am gândit că merită din plin să prezint în paginile acestei reviste, care cuprinde o rubrică de specialitate, o bibliotecă județeană ce justifică, fără tăgadă, ideea de modernitate, atât prin arhitectura clădirii, cât și prin toate componentele interne ce alcătuiesc instituția.

Vă invit să mă însoțiți, prin intermediul lecturării acestui articol, în universul cultural al acestei biblioteci județene, care se încadrează, sub toate aspectele, la nivelul unei structuri biblioteconomice moderne, și vă asigur că nu veți regreta decizia luată.

Trebuie amintit faptul că numele bibliotecii este legat de cel al omului de cultură Petre Dulfu (1856-1953), născut în ținuturile maramureșene, mai precis la Tohat. Este firesc ca una dintre primele personalități de mare anvergură, cu sonori-tate pe plan național, de obârșie de pe aceste meleaguri, care, deopotrivă, pe lângă activitățile sale literare, culturale și peda-

gogice, s-a situat în apropierea cărții ca bibliotecar, să-și asocieze numele cu cel al Bibliotecii Județene din Baia Mare.

Urmărind firul evenimentelor prezentate în site, aflăm că biblioteca publică băimăreană are un istoric de peste 50 de ani, astfel că în anul 1950, la data de 28 decembrie, se constituie Secțiile de Artă și Cultură din cadrul Sfaturilor Populare Regionale, în subordinea cărora iau naștere biblioteci regionale, raionale și comunale.

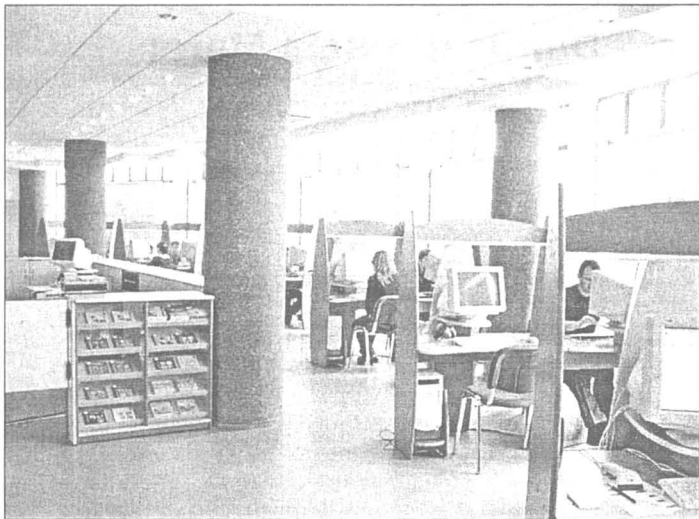
Revenind în prezent, subliniez că Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” din Baia Mare are drept misiune, bine definită, informarea, studiul, educația, lectura, dar și recreerea utilizatorilor din municipiul Baia Mare și județul Maramureș, întrucât sunt amenajate asemenea spații atractive în incinta instituției. De asemenea, oferă accesul liber, gratuit și nediscriminatoriu la informație și cunoaștere prin intermediul bazei de date și al colecțiilor proprii.

Această structură biblioteconomică, cu caracter enciclopedic, se pune în slujba utilizatorilor săi (persoane de toate vârstele), fără a se dezice de rolul său ca spațiu informațional. Ideea poate fi întărită și de faptul că are o activitate editorială, însumată prin buletinul semestrial „Bibliotheca Septentrionalis”, la care se adaugă suplimentul „Fascinația lecturii”, apoi „Caietele de bibliografie”, dedicate personalităților maramureșene, aniversate la împlinirea vârstei de 50, 60, 70 de ani ș.a.m.d., dar și „Familia Română”, revistă trimestrială de cultură și credință românească, editată de Biblioteca Județeană, sub redacția domnului director Teodor Ardelean.

Manifestările culturale și profesionale organizate de bibliotecă sunt afișate pe site pe fiecare lună, ceea ce denotă un efort susținut din partea acestei instituții de cultură.

Totuși, în articolul de față, voi lăsa la o parte diverse detalii cu privire la organizarea în sine a acestei structuri info-documentare, axându-mă să prezint această bibliotecă județeană din perspectiva modernității.

Noile tehnologii de informație și comunicare, existente și în cadrul acestei structuri info-documentare, facilitează uti-

lizadorilor săi accesul la orice tip de informație, furnizată din orice parte a mapamondului. Site-ul ne furnizează informații pertinente cu privire la informatizarea bibliotecii, astfel că aflăm că întreg sistemul de lucru este complet computerizat. Primul pas către o nouă eră a tehnologiilor informaționale a fost realizat de Biblioteca Județeană în anul 1991, în momentul în care a fost posibilă achiziționarea unui calculator. În prezent, biblioteca are în custodie 51 de calculatoare pentru personalul bibliotecii, peste 20 de calculatoare pentru accesul utilizatorilor la catalogul electronic de documente – Bibliophil (prima versiune fiind lansată în aprilie 2003), la Internet, dar și în scopul vizualizării documentelor în format electronic, și șase servere. De asemenea, Biblioteca Județeană deține o *Arhivă video* cu principalele activități desfășurate, înregistrate pe suport DVD.

Pentru a releva ideile inovatoare pe care le aplică această bibliotecă, vă voi prezenta în cele ce urmează cele mai importante locații care confirmă ideea de modernitate. Toate aceste aspecte importante au fost posibile prin strădania unui colectiv care a reușit, pe parcursul a 20 de ani, să schimbe radical o bibliotecă județeană tradițională într-o structură infodocumentară modernă.

Secția împrumut carte pentru adulți are un fond existent de peste 140.000 de volume, 85% cu acces liber la raft. Biblioteca județeană deține un program specializat, intitulat Bibliophil, cu ajutorul căruia se realizează evidența circulației documentelor și a utilizatorilor săi. Secția este dotată cu cinci calculatoare prin intermediul cărora utilizatorii își caută documentele de interes, fiind asistați de bibliotecarii de serviciu.

Secția de împrumut pentru copii are un fond existent care depășește peste 40.000 de unități biblioteconomice (cărți, reviste, CD-uri, jocuri, jucării), 65% cu acces liber la raft, aceasta având în componența sa patru module: sala de lectură (70 de locuri), atelierul de creație „Mircea Pop“, împrumut la domiciliu (cu acces liber la raft) și ludoteca (fiind dotată cu jucării, jocuri tradiționale, cărți-jucării, jocuri electronice).

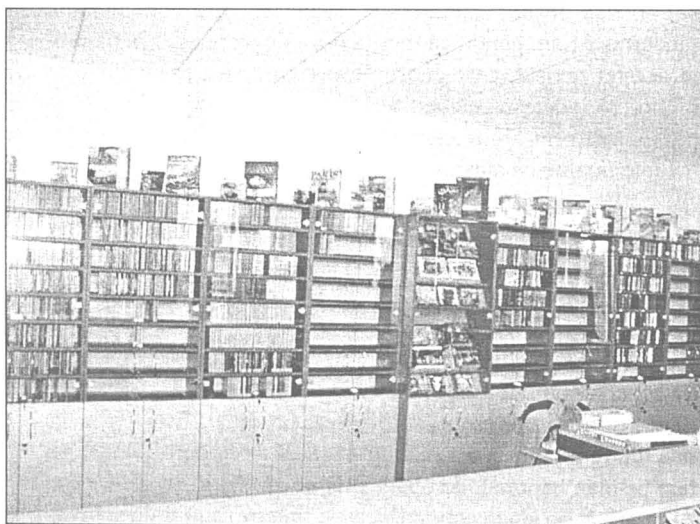
Sala de lectură carte are în custodie peste 95.000 de unități biblioteconomice, cu caracter enciclopedic, fiind consultate în regim de sală, deținând și un bogat fond de referință (enciclopedii, dicționare, atlase, istorii, tratate). Fotografiiile cu această sală, care mi-au fost puse la dispoziție prin amabilitatea colectivului, sugerează o investi-

ție financiară serioasă în ceea ce privește mobilierul de bibliotecă, iluminatul, culoarea albă a pereților, pardoseala, dar și echipamentele informatice aflate în dotarea sălii de lectură. Utilizatorii bibliotecii pot căuta și regăsi documentele de care au nevoie în catalogul electronic Bibliophil, cu sprijinul a patru calculatoare.

Sala de lectură periodice deține aproximativ 900 de titluri de reviste din toate domeniile și 150 de titluri de ziare, incluzând presa locală, dar și centrală curentă. Utilizatorii care se îndreaptă spre această sală de lectură pot intra în posesia unor informații legislative în format electronic, pe baza programului LexExpert și a legislației Uniunii Europene. Sala de lectură periodice are destinat publicului două calculatoare, în scopul regăsirii publicațiilor periodice. Imaginea acestei săli, prin intermediul fotografiilor, degajă același interes manifestat de bibliotecă și în cazul sălii de lectură carte.

O altă informație, care mi-a întărit ideea de modernitate, este aceea că în cadrul bibliotecii există un centru de informare, intitulat *Britannica*, fiind dedicat tuturor utilizatorilor, indiferent de vârstă, dar interesați de viața, cultura și civilizația britanică și americană. Centrul de informare pune la dispoziția utilizatorilor săi atât documente în format tradițional (cărți și reviste), cât și în cel electronic (DVD-uri, CD-uri și casete audio). De asemenea, resursele tehnice constau din patru calculatoare cu acces la Internet, imprimantă, scanner, copiator, sistem audio-video, toate acestea fiind puse la îndemâna utilizatorilor pentru a facilita învățarea și predarea limbii engleze, contactul cu literatura engleză și cu cea universală în limba engleză, precum și artă, istorie, geografie, prezentate în aceeași limbă.

Pe lângă Centrul de informare *Britannica*, biblioteca ne surprinde din nou cu ideea de *American Corner*, secție constituită pe baza unui parteneriat între Ambasada SUA și Biblioteca Județeană „Petre Dulfu“ din Baia Mare. *American Corner* reprezintă, în cadrul structurii, un centru de resurse și informare dedicat tuturor utilizatorilor, indiferent de vârstă, dar interesați de viața și cultura Statelor Unite, precum și o platformă pentru programe comune. Centrul de resurse și informare oferă utilizatorilor săi împrumut de carte, resurse audio-video, patru calculatoare cu acces la Internet, cataloage online, schimb interbibliotecar. Activitățile pe care le are în vedere centrul se referă în principal la cursuri de perfecționare pentru profesorii de limbă engleză, club de film, posibilități de a

studia în Statele Unite, videoconferințe pe teme diverse ș.a. Putem afirma că ne aflăm în fața unui aspect inedit, în sensul că biblioteca demarează și concretizează astfel de inițiative.

Biblioteca Județeană din Baia Mare ne provoacă încă o dată pe marginea ideii de modernitate prin faptul că a înființat o mediatecă, iar conform definiției, această structură reprezintă:

1. „Bibliotecă ale cărei colecții sunt constituite din diferite tipuri de documente: cărți, discuri, filme, dischete, CD-ROM, discuri video etc.

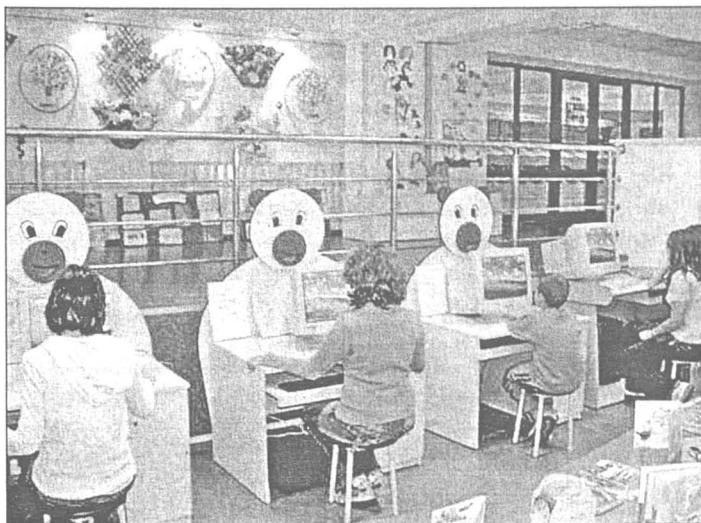
2. Colecție organizată de *documente audio-vizuale*.” [Mircea Regneală, *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*. Vol. 2. București: Editura FABR, 2001, p. 21]

Mediateca existentă în cadrul acestei structuri atrage tot mai mulți utilizatori prin faptul că oferă 12 stații cu sistem audio individual și acces la Internet, colecții muzicale, colecții de filme, ghiduri turistice, enciclopedii și manuale de conversație pe CD-ROM. Ea are un obiectiv-țintă pentru utilizatorii bibliotecii care sunt doritori să ia parte la cursuri interactive pentru învățarea limbilor străine: engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă. Acest studio audio-video are o colecție bogată de benzi magnetice, diafilme, diapozitive, discuri, casete audio, casete video, CD-uri, CD-ROM-uri, având un număr total de 2.897 de unități bibliografice.

Sala de Conferințe, un alt spațiu atractiv al bibliotecii, subliniază ideea de modernitate în sensul că dispune de 80 de locuri, sistem audio și videoprojector, sistem Home cinema și aer condiționat. Aici au loc o serie de manifestări, dintre care amintim lansări de carte, simpozioane, dezbateri academice, cursuri festive, conferințe, vizionări de filme etc.

Cabinetul „Maramureș” este un alt spațiu pus la dispoziția acelor utilizatori ai bibliotecii care doresc să studieze și să se informeze cu privire la cultura și civilizația Maramureșului, deținând un sistem de traducere simultană cu 20 de posturi de lucru.

O altă locație a structurii info-documentare băimărene, care încântă sub toate aspectele, este *Salonul Artelor*. Acest salon este constituit din patru module: modulul expozițional (au loc expoziții de artă plastică ale unor artiști locali și internaționali), modulul de lectură (cuprinde lucrări de istoria artei, albume, monografii, dicționare, enciclopedii de artă), mo-

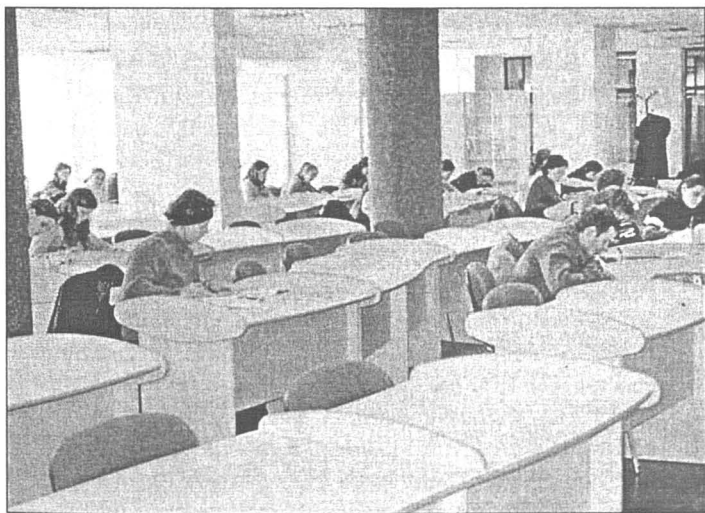

dulul de activități culturale (expoziții de carte, grafică, medaloane culturale, recitaluri poetice și muzicale) și clubul „CompuTEEN” (dedicat celor mai buni elevi la disciplina informatică).

Secția multiculturală captează atenția prin oferirea în regim de sală a unor lucrări de referință, precum dicționare, enciclopedii, tratate, albume, atlase scrise în diverse limbi (franceză, germană, italiană, spaniolă, maghiară, rusă, ebraică), iar pentru împrumutul la domiciliu sunt puse la dispoziția utilizatorilor acestei structuri info-documentare lucrări pentru învățarea limbilor, gramatici, lucrări de lingvistică, ghiduri de conversație, literatură beletristică și de specialitate (filosofie, religie, științe sociale, politică, economie, drept, medicină, geografie ș.a.).

Dincolo de modernitatea acestei structuri, nu trebuie uitat faptul că Biblioteca Județeană a constituit de-a lungul vremii un fond de colecții speciale, oferind spre consultarea utilizatorilor peste 22.000 de volume de carte și publicații periodice. De asemenea, în cadrul acestor colecții speciale se regăsesc peste 200 de cărți cu valoare patrimonială (carte românească veche, carte străină veche, ediții princeps, ediții de lux, lucrări cu autografe și dedicații, ediții de dimensiuni neobișnuite), scrise atât în limba română, cât și în limbi străine. Pentru exemplificare, vă voi supune atenției două lucrări de mare însemnătate, cum este cea mai veche carte românească existentă în fond, *Pravila de la Govora* (1640), și cea mai veche carte străină existentă în fond, cea a lui Lorenzo Valla, intitulată *De linguae latinae elegantia libri six* (Paris, 1538), lucrări cu care biblioteca se poate mândri.

Dacă am reușit să descopăr frumusețea și modernitatea acestei structuri info-documentare, prin intermediul fotografiilor și al informațiilor expuse pe pagina web a bibliotecii, sper ca într-o bună zi să ajung la Baia Mare și să pășesc pragul acestei instituții de cultură care mi-a adus, în mod virtual, multă bucurie.

Bibliotecile, cărțile și cititorii (I)

Dominique AROT

Biblioteca Municipală din Lille

„Bibliotecarul iubește cărțile așa cum marinarul iubește marea” scrie Michel Melot. Dar el se grăbește să completeze: „Oceanul științei care-i amețește pe toți savanții îl face modest pe bibliotecar.”¹

Lectura, o misiune a bibliotecilor?

Așa cum au subliniat numeroși observatori, misiunile bibliotecii rămân implicite. Aceasta se poate dovedi prin examinarea manierei în care problema lecturii este abordată în numeroasele texte ce fac referire la misiunile bibliotecii. *Carta bibliotecilor*, adoptată în 1999 de către Consiliul Superior al Bibliotecilor precizează, în preambulul său, că: „*fiecare cetățean trebuie să aibă acces liber la cărți și la alte surse documentare, pe tot parcursul vieții sale*”.

Pentru ca la Titlul I să adauge că biblioteca „*trebuie să asigure egalitatea accesului liber la lectură și la alte resurse documentare...*” și că ea trebuie să facă „*accesibile colecțiile tuturor*”. Colecțiile „*reprezentative [...] ale cunoașterii umane, curentele de opinie și producțiile editoriale [...] sunt cu regularitate reînnoite și actualizate*”. Dacă aceste recomandări nu se îndepărtează de principiile republicane și deontologice admise de către toți, *Carta* adaugă un element, la articolul 7 al acestui Titlu I, în jurul căruia se vor articula noile practici profesionale: „*Fiecare bibliotecă trebuie să elaboreze și să facă publică politica de dezvoltare a colecțiilor sale...*”. Meritul acestei părți a textului este acela de a pune în lumină miza pe care o reprezintă constituirea colecțiilor, atât din punct de vedere administrativ cât și din punct de vedere educativ și cultural (să răspundă nevoilor publicului).

Menționarea acestei misiuni este, de asemenea, parte integrantă a discursului politic. Astfel, într-un text recent semnat de către primarul orașului Villeneuve-sur-Yonne se spune: „*Cartea și deci lectura, și, de câțiva ani, dezvoltarea tehnologiilor care favorizează schimbul constituie o nouă bază care contribuie la reînnoirea bibliotecilor...*”² În schimb, planul de dezvoltare al bibliotecilor berlineze³, inspirat din Manifestul UNESCO, doar amintește despre lectură și citează printre misiunile esențiale ale bibliotecii „*formarea și egalitatea șanselor, medierea către tehnologia comunicării, oferirea unui loc de întâlnire și de cultură*”. De la implicit la aluzie și apoi la absență nu mai este decât un pas. Riscul este mare, în momentul în care volumul investițiilor publice se diminuează, bibliotecile publice își dispersează activitățile și pierd din vedere obiectivul esențial – lectura. Situația britanică, de exemplu, furnizează în această privință motive de neliniște.

Dacă se trece de la principii la realitate, se constată că împrumutul de cărți rămâne central în activitatea bibliotecilor și a utilizatorilor lor. În bibliotecile care dețin colecții de cărți, discuri și filme, 97% din utilizatori împrumută cărți, 38% discuri și 20% videograme. O anchetă recentă realizată în cadrul comunității urbane Lille scoate în evidență faptul că 14% dintre locuitorii care frecventează bibliotecile, frec-

ventează cel puțin două biblioteci și o fac în special pentru carte.

În cadrul acestei comunicări vor fi abordate analfabetismul, legătura dintre lectură și formarea pe tot parcursul vieții, lectura studentescă.

Pentru comoditatea expunerii, se va folosi o tipologie schematică a lecturii, sau mai degrabă a lecturilor: o lectură de plăcere și descoperire, o lectură de formare și de informare. Chantal Horellou-Lafarge adaugă aici, foarte oportun, o categorie conexasă: „*Dezvoltarea familiilor, noile condiții de viață au făcut necesară lectura cărților practice care răspunde unei nevoi de informare, de consiliere, de cunoaștere*.”⁴ Trebuie adăugat că, între 1970 și 1990, transformări profunde au afectat societatea franceză: nesiguranța locului de muncă, creșterea puternică a șomajului, condițiile de viață din ce în ce mai dificile care au contribuit la orientarea cititorilor către lectura utilitară, legată de formarea profesională și de găsirea unui loc de muncă. Se observă deci că lecturile de formare și informare practică, conform necesităților lor, tocmai au dat naștere unei noi categorii de lectură citată de către Bernard Pudal,⁵ „lectura de întâmpinare”, care înseamnă să citești pentru a scăpa de stereotipurile statutului tău social, să citești pentru a te perfecționa. Tipul de lectură evidențiat de către Michele Petit⁶ în lucrările sale, și care se referă la tipul de lectură al tinerilor de la periferii, arată cum această lectură poate permite schimbarea unui destin.

Autorii anchetei publicate în 1993 asupra lecturilor din mediul rural pune în evidență, în alți termeni, o tipologie a lecturii aproape identică cu cea schițată mai sus: „... *întreaga paletă a modurilor de a citi propriei epocii noastre: acelea impuse de exigențele științei, cele legate de propria îngrijire, cele legate de dorința de a se adapta cerințelor secolului în care trăiesc. [...] Aceste tipuri de lectură nu se exclud în mod necesar: ele pot coexista la același cititor*.”⁷

Aceste tipologii permit stabilirea locului pe care-l trebuie să-l ocupe bibliotecile publice prin oferta lor și prin amenajarea lor.

Bibliotecile: locuri de lectură și scriere

Nu se poate uita acest frumos text din Rilke în care observă sălile de lectură din bibliotecile contemporane: „*Biblioteca națională. Eu stau și citesc un poet. Sunt mai mulți oameni în sală, dar nu-i iau în seamă. Ei sunt cufundați în cărți. Uneori se mișcă, și întorc foile precum persoanele care dorm se întorc între două vise. Ah! Ce bine este să fii în mijlocul femeilor și bărbaților care citesc! De ce ei nu sunt întotdeauna astfel?*”⁸ Aceași reflexie o întâlnim și la romanțierul Raymond Jean⁹ observând biblioteca Méjanes din Aix-en-Provence care funcționează în locul fostei manufacturi de chibrituri: „*Mi s-a întâmplat în anumite zile când ieșeam din această clădire a chibriturilor să trăiesc un sentiment de relaxare amintindu-mi toate acele fețe pe care le vedeam absorbi-te în cărți, departe de rumoarea străzii și a orașului.*”

Cum mai am avut ocazia să scriu, „*nu voi putea niciodată să evaluez, să cuantific suma reîntoarcerilor, revelațiilor; întâlnirilor singulare între un cititor și o carte în care bibliotecă era teatru și intermediar*“.¹⁰

Frumusețea, amestecul de liniște și de viață care se degajă din numeroase biblioteci construite recent demonstrează legătura lor intimă cu lectura. Cum contribuie bibliotecile la ideea care se degajă din următoarea frază deseori citată de Henry Miller: „*O carte trăiește datorită recomandării pe care o face un cititor altuia*“? Bibliotecile nu au inițiat mișcarea „*book crossing*“ care constă în abandonarea în locuri publice a unei cărți favorite pentru a constitui „*des communautes imaginées*“¹¹ ale cititorilor. Un important studiu¹², realizat în anul 1996, a abordat această problemă, a sociabilității în jurul cărții. Este adevărat că bibliotecile de împrumut par organizate astfel încât să satisfacă cerințele consumatorului individual. Dar, cluburile cititorilor și întâlnirile diverse fac ca această logică să dispară între zidurile bibliotecii. Se presupune că site-urile web ale bibliotecilor, care se doresc a fi din ce în ce mai interactive, contribuie la această fericită practică de schimb în jurul cărții. Autorii studiului scot în evidență substratul afectiv care poate contribui la aceste schimburi: „*O prietenie se poate naște prin intermediul unei cărți*.“

O perspectivă istorică

În momentul apariției primului număr din „*Buletinul Bibliotecilor din Franța*“, în 1956, nimeni nu putea să-și imagineze amploarea și sensul evoluțiilor politice, administrative, tehnice și intelectuale care într-o jumătate de secol vor interveni în lumea cărții, a editurilor și a bibliotecilor. Așadar, e necesar să se studieze relația dintre lectura adulților și bibliotecii pentru a ne aminti cum se pune această problemă acum cincizeci de ani, ținând cont de dificultatea stabilirii unei definiții/reflexii asupra lecturii: „*cel mai sincer dintre toate actele culturale*“.¹³ Câteva evenimente-cheie, precum și studiile efectuate de către sociologi specializați în domeniul culturii și al lecturii¹⁴ vor constitui puncte de reper pentru a ne aminti ce s-a întâmplat în această perioadă.

La începutul perioadei de care ne ocupăm, 1956, existau 305 biblioteci municipale, de-abia 200.000 de studenți în universități, școlarizarea nu era obligatorie decât până la vârsta de 14 ani, și se vorbea deja despre o supraproducție editorială (11.000 de titluri publicate în 1958) și despre concurența televiziunii. Fenomenul cărții de buzunar a fost salutat de către unii și apreciat ca un instrument de democratizare a lecturii, în schimb alții l-au văzut ca pe un început de devalorizare a cărții, adusă la rang de obiect comercial.

Louis Seguin, critic de cinema recunoscut prin articolele sale din „*La Quinzaine littéraire*“, fost conservator la Biblioteca din Boulogne-sur-Mer, consideră, pe bună dreptate, într-un articol recent că, după cel de al Doilea Război Mondial, în bibliotecii s-a observat o ruptură între serviciile oferite utilizatorilor și cerințele publicului: „*Pe de o parte, un public format din cercetători și studenți cărora le este interzis accesul la raft. Cel mai adesea ei lucrează într-o sală de lectură. Pe de altă parte, cititorii obișnuiți ai bibliotecii care au acces direct la raft și pot împrumuta cărțile la domiciliu. Unii îi ignoră pe ceilalți și nu vor să se amestece/să intre în contact*“.¹⁵ În 1957, învățământul obligatoriu s-a prelungit până la vârsta de 16 ani, fapt ce a condus la fai-

mosul procent ca 80% dintr-o clasă să reușească la bacalaureat și la universitate.

În aceeași perioadă, Robert Escarpit, Joffre Dumaydier, Jean Hassenforder publică primele lucrări despre sociologia lecturii. În 1964, Pierre Bourdieu, atunci cadru didactic la Universitatea din Lille, face un studiu asupra gradului de frecvență a bibliotecii universitare. Concluzia este dură. El vede frecvența bibliotecii ca un „*simulacru de activitate*“¹⁶, o „*pierdere de timp prin vorbărie și du-te-vino*“. Biblioteca este asociată unei anumite imagini a muncii intelectuale. Folosirea bibliotecii ca spațiu de socializare este pusă în evidență. De-a lungul timpului, diferiți autori vor fi tentați să concilieze o apropiere sociologică între mari grupuri de cititori și să facă o analiză a caracteristicilor lor (școlarizare, familie, profesie). Treptat, au fost furnizate date statistice la inițiativa, printre alții, a Ministerului Culturii.

La jumătatea anilor 1960, unul dintre colegii lui Louis Seguin, Michel Bouvy, conservator la Biblioteca Municipală din Cambrai, un mare profesionist, descrie într-o manieră optimistă o realitate în plină evoluție: „*Odată cu dezvoltarea învățământului, noțiunea de existență a două categorii de utilizatori, «elita» și «poporul/masele», tinde din ce în ce mai mult să dispară. Elita caută deseori o lectură de recreere, publicul «obișnuit» caută din ce în ce mai mult o lectură de autodepășire. Curiozitatea sa crescută fiind alimentată și de mijloacele de informare în masă; televiziunea, radioul sunt auxiliari și nu inamici ai lecturii. Dar, biblioteca trebuie să știe să se adapteze cerințelor unui public din zi în zi mai exigent în ceea ce privește calitatea și diversitatea serviciilor oferite*“.¹⁷ Se observă deja începutul aceluși relativism cultural, constatat astăzi, uneori combătut, adică: profesorul universitar care urmărește *Star Academy*, elevul de LEP (învățământ profesional) care este pasionat de teatru.

La sfârșitul anilor 1960, Georges Pompidou, atunci prim-ministru, referindu-se la bibliotecii, spunea că bibliotecile centrale de împrumut trebuie să deservească 10% din populația căreia i se adresează, iar bibliotecile municipale, 4,6%. Din această perioadă datează punerea în practică a politicilor publice în favoarea dezvoltării lecturii și a bibliotecilor. În 1976, a fost creată în cadrul Ministerului Culturii o Direcție a cărții.

Delimitările stricte între biblioteci se atenuază sau chiar dispar. Biblioteca publică de informare deschisă în februarie 1977 prezintă cel puțin două paradoxuri: deși este o bibliotecă publică, ea nu practică împrumutul de cărți la domiciliu. Conform creatorului ei, Jean-Pierre Seguin, ea este „*o bibliotecă universitară pentru non-universitari*“. Cu timpul, bibliotecarii dezvoltă bibliotecile „*în afara zidurilor*“, adică biblioteci de stradă, în închisori, în spitale, în întreprinderi. Fiecare dintre ele încearcă să se adapteze cerințelor unui public mai puțin familiarizat cu conduita academică tradițională și care uneori întâmpină dificultăți când este pus în fața faptului de a citi. Aceste tentative duc la efectele scontate: lecturile utilitare, lecturile de ficțiune pentru a depăși o realitate ingrată și a consolida o identitate reînnoită.

Anii 1980 sunt marcați de contradicții: criza editorială, generalizarea televiziunii în toate căminele, extinderea lentă și inegală a lecturii în ciuda dezvoltării nivelului de instruire. Ajungerea la putere a stângii, în 1981, este însoțită de noi măsuri vizând lumea cărții și a bibliotecilor: crearea ultimelor biblioteci centrale de împrumut, legea privitoare la stabilirea

prețului unic al cărții, sprijinirea formării cadrelor specializate și a achiziției de documente în bibliotecile publice. Aceasta este o politică publică a lecturii inițiată și susținută de către stat, apoi preluată de către comunitățile locale, în urma procesului de descentralizare. Puterile publice se asociază astfel inițiativelor naționale care vizează să celebreze cartea și lectura: *Furia de a citi*, *Timpul cărților*, *Sărbătoarea lecturii*.

În 1989, raportul Miquel remarcă avansul bibliotecilor universitare europene față de cele similare franceze. Acesta este debutul unei politici susținute și din ce în ce mai eficiente în acest domeniu, deși bibliotecile universitare franceze, din punctul de vedere al colecțiilor, sunt încă în urma celor germane sau americane.

Aproximativ în același moment este lansat și marele proiect de renovare a Bibliotecii Naționale care va cuprinde și construirea de noi localuri pentru ceea ce se va numi prescurtat BnF, pe site-ul Tolbiac. În mijlocul dezbaterilor, uneori furtunoase, pe măsura concretizării proiectului, emerg două preocupări referitoare la acest subiect: mai întâi, una față de public, clădirea fiind împărțită pe două nivele: unul pentru publicul larg și unul pentru cercetători. Cea de a doua grijă a fost aceea de a organiza oferta documentară ținând cont, printre altele, și de tehnicile cele mai noi (digitizarea colecțiilor).

În 1992, o lege institua o nouă categorie de investiții ale statului în favoarea bibliotecilor marilor orașe, bibliotecile municipale „cu vocație regională”; 12 clădiri importante vor fi construite pe parcursul unui deceniu, care vor avea colecții adaptate cerințelor unui public divers.

În această perioadă, un alt element semnificativ care va contribui la dezvoltarea/evoluția bibliotecilor va fi și explozia producției editoriale – 50.000 de noutăți publicate în 2004 și un volum de vânzare de 450 milioane de unități.

Cu riscul de a părea schematici putem să spunem că modelul lecturii intensive a fost abandonat (câteva texte alese și prescise erau citite și recitite, fiind considerate valori recunoscute). S-a ajuns la concluzia că numai lectura extensivă (mai multe texte de orice fel, citite, parcurse, numai câteva fragmente din ele citite pe Internet) poate răspunde așteptărilor și curiozității unui public în continuă transformare. Trebuie, deci, contabilizate numeroasele forme de lectură, cea a cărților, bineînțeles, dar și cea a presei, a site-urilor de informare online și celelalte blog-uri, și ultima ofensivă a hârtiei și a scrisului, cea a presei cotidiene gratuite.

Numărul bibliotecilor publice nu a încetat să crească în cursul acestei jumătăți de secol: 305 biblioteci municipale erau în 1955, 620 în 1966, 930 în 1980 și 30.000 în momentul în care eu scriu acest articol. La începutul anilor 1980, gradul de acoperire cu biblioteci municipale, prevăzut în 1945, se atinsese. Cel mai important este faptul că bibliotecile oferă toate tipurile de lectură, pe orice tip de suport și pentru toate categoriile de utilizatori.

Utilizatorii, practicile și așteptările lor

Trebuie remarcat, totuși, că cel puțin un sfert din populația Franței este înscris la o bibliotecă publică, chiar dacă o treime dintre ei afirmă că trec pragul unei biblioteci cel puțin o dată pe an. Cititorii bibliotecilor nu sunt, deci, toți cititori. Există și alte strategii și practici de lectură în cadrul comunităților: citirea cărților cumpărate din librării, abonamente la cluburi de cumpărături la distanță, cumpărare via Internet, schimburi între prieteni sau vecini.

Studiile efectuate în cursul acestei jumătăți de secol referitoare la intensitatea și frecvența practicilor de lectură au scos în evidență trei tipuri de cititori: cititori „slabi”, „medii” și „puternici”. În 1955¹⁸ 62% din francezii citeau cel puțin o carte pe lună, în 1967, 32,7%, dar condițiile sunt altele. În 1967, ca și în 1955, romanul este genul preferat pentru 61% dintre francezi. În 1992, este lectura preferată a persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani. Fetele citesc mai mult literatură clasică. Femeile citesc mai puțin decât bărbații (37,5% față de 42%). Astăzi este altă tendință. În 1990, numărul celor care preferă lecturile ușoare a crescut (32% față de 24% în 1973). Cititorii „medii” rămân la același nivel (25%) și numărul celor „puternici” (cel puțin 25 de cărți citite pe an) a scăzut drastic (de la 29% în 1973 la 22% în 1988).

Pot fi reamintite pe scurt câteva concluzii generale care se desprind din diferitele sondaje de opinie realizate începând cu anii 1980. Cartea tipărită este omniprezentă: cei care nu au cel puțin câteva cărți la domiciliu sunt o raritate. Dacă citirea cotidienei a diminuat, în ceea ce privește revistele, 9 francezi din 10 citesc o revistă. Cum am văzut mai sus, femeile citesc mai mult decât bărbații; ele citesc în special romane polițiste. Totuși, obligativitatea învățământului până la 16 ani, creșterea numărului studenților nu par să fi influențat decisiv creșterea numărului de cititori în rândul populației.

Pentru o mai bună cunoaștere a publicului cititor care frecventează bibliotecile, două anchete, realizate în 1979 și 1995, au încercat să analizeze „experiența și imaginea bibliotecilor municipale”. Cu această ocazie, s-a putut face o apropiere între profilul cititorilor și raportul lor cu lectura. În 1995, ca și în 1979, două treimi dintre cititorii înscrși sunt de sex feminin. Lecturile constau, în special, în romane contemporane (41%). Preferința pentru cărțile de istorie rămâne constantă, pe parcursul celor 16 ani.

Diferențele care se întâlnesc în cadrul celor două studii se referă la satisfacția manifestată de cititori față de colecțiile unei biblioteci: colecțiile de literatură clasică și de teatru satisfac 90% din cititori, romanele contemporane, 88%, romanele polițiste, 83%. Dar această rată de satisfacere depășește 57% în ceea ce privește cărțile științifice și tehnice, este de 50% pentru cărțile din domeniul științelor umaniste și sociale, și coboară la 31% pentru cărțile practice. Statistica a demonstrat că, totuși, situația evoluează.

În 1995, 98% dintre utilizatori merg la bibliotecă pentru a împrumuta documente. În ultimul deceniu, redimensionarea noilor biblioteci a favorizat creșterea frecvenței prin atragerea de noi utilizatori pentru colecțiile de împrumut. Pentru majoritatea dintre ei, biblioteca unifică funcțiile de consultare la sala de lectură pentru elevi și studenți, de „adunare” in situ, astăzi întărită prin accesul la Internet, și, nu în ultimul rând, spațiu convivial: „întâlnirile la mediatecă”. Contrar aparențelor și a celor declarate de către bibliotecari, practicile utilizatorilor rămân înainte de toate cele legate de lectură.

Numai o treime a utilizatorilor discută cu bibliotecarii. Un sfert consultă la sală cataloagele informatizate. Se desprinde astfel necesitatea prezentării colecțiilor și cea a adaptării serviciului de primire, animarea spațiilor și informații asupra procedurilor de înscriere și de împrumut, deși mulți utilizatori folosesc „automatele de împrumut”.

Fără a putea stabili într-adevăr influența bibliotecilor în acest domeniu, cititorii înscrși la o bibliotecă publică dețin cu

titlu privat mai multe cărți, pe care le-au cumpărat, mai multe decât cei care nu sunt înscrși la o bibliotecă și care, de fapt, citesc mai mult.

Adolescenții sunt un public interesant atât din punctul de vedere al numărului cât și din cel al mizelor. La începutul perioadei de care ne ocupăm, pentru ei au fost amenajate spații specifice în cadrul bibliotecilor; strategie fără succes deoarece adolescenții sunt prezenți în biblioteci, deseori fără a fi oficial înscrși. Problema care se pune este găsirea mijloacelor care să contribuie la fidelizarea lor. Aceasta este una dintre marile provocări căreia bibliotecile trebuie să îi răspundă.

Rămâne problema utilizatorilor ușori, „*gens de peu*”¹⁹ și a publicului care nu frecventează bibliotecile. Anne-Marie Bertrand remarcă discreția lor, observă absența lor în instituții care par să uite de existența lor: „*În ceea ce privește alegerea cărților, există o neconcordanță persistentă între colecțiile bibliotecilor și gusturile cititorilor ușori.*”²⁰ În același articol, autorul duce mai departe analiza și tinde să definească caracteristicile acestui public absent. Motivele acestei „*estimări îndepărtate*” a bibliotecilor țin cont de sentimente contrastante, sentimente de proprietate (preferința pentru a-și cumpăra propriile cărți), sentimentul de îndepărtare (nu le place să citească cărți) și sentimentul de „străinătate” (neconcordanța dintre colecțiile unei biblioteci și gusturile personale).

Se speră că următoarele studii vor analiza rezultatele obținute ca urmare a diminuării progresive a timpului de lucru. Trecerea la săptămâna de lucru de 35 de ore pare să aibă o oarecare influență în ceea ce privește frecventarea bibliotecilor și, implicit, a librăriilor. A fost oare favorizată reîntoarcerea la lectură alături de celelalte activități de *loisir*? Îndoiala este permisă în beneficiul unei analize pertinente. Dificultățile întâmpinate de unele biblioteci de întreprinderi, din cauza concurenței cu alte activități mai atractive (călătorii, sport etc.), ar putea fi un indiciu negativ. În ce mod, pe de altă parte, adaptarea ofertei unui serviciu public, în vederea satisfacerii a numeroase persoane afectate de modificarea programului de lucru, va influența reîntoarcerea la lectură?

Note:

1. *Înțelepciunea bibliotecarului*, L'oeil neuf éditions, 2004, p. 5.
2. Scrisoarea din 8 decembrie 2005 a lui Cyril Bouleaux, primarul din Villeneuve-sur-Yonne.
3. Citat de Mathilde Chauvigné în: *Rețeaua bibliotecilor publice*, Enssib, 2006, p. 44.
4. „Cine ce citește?: o panoramă a lecturii în Franța”, „Științe umaniste”, nr. 161, iunie 2005, pp. 38-41.
5. Gerard Mauger, Claude Fossé-Poliak și Bernard Pudal, *Istoria lecturilor*, Nathan, 1999.
6. De exemplu, în *De la bibliotecă la dreptul orașului*, Bpi, 1997.
7. *Lecteurs en campagne*, Bpi-Centrul Pompidou, 1993, p. 110.
8. *Carnete de Malte Laurids Brigge* în: *Opere în proză*, Galimard, 1993 (Bibliothèque de la Pléiade), pp. 457-458.
9. *Biblioteci, o nouă generație*, Reuniunea muzeelor naționale, 1993, p. 10.
10. „Bibliotecile în slujba memoriei scrise și a creației literare”, *Literatura în biblioteci*, Presa universitară din Bordeaux, 1999.
11. Am întâlnit această expresie în cadrul unei manifestări organizate în octombrie anul trecut, la inițiativa orașului Lille.

12. Martine Burgos, Christophe Evans, Esteban Buch, *Sociabilitățile cărții și comunitatea de cititori*, Bpi-Centrul Pompidou (Studii și cercetări), 1996.

13. Definiția lui Jean-Claude Passeron în *Bibliotecile publice și analfabetismul*, Ministerul Culturii, 1986.

14. Sinteza lui Jean-François Hersent cu titlul *Sociologia lecturii în Franța: stare de fapt*, iunie 2000, pe site-ul web al Ministerului Culturii, la care voi face referire pe parcursul acestei cronologii.

15. „La Quinzaine littéraire”, n° 905, 15 august 2005.

16. Pierre Bourdieu, Monique de Saint-Martin, „Utilizatorii Bibliotecii universitare din Lille”, „Caietele Centrului de sociologie europeană”, Mouton, 1965.

17. Buletinul informativ al ABF, 1966, n° 53, p. 213.

18. Sondaj IFOP (Institut francez de sondare a opiniei publice) analizat de către Martine Poulain în articolul său „Cărți și cititori” din *Istoria bibliotecilor franceze*, tom 4, Éditions Du Cercle de la librairie/Promodis, 1992, pp. 273-293.

19. Pentru a prelua expresia lui Pierre Sansot.

20. „O estimare îndepărtată: non-utilizatorii bibliotecilor municipale”, BBF, 1998, n° 5, p. 42.

Traducere de Cornelia RADU

Din *Regards sur un demi-siècle. Cinquantenaire du Bulletin des Bibliothèques de France*, Anne-Marie Bertrand et Annie Le Saux (coord.)
Éditeur: Presses de l'Enssib,
Paris, 2006, pp. 181-206

Monumentul lui Take Ionescu

Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” din Chișinău

Măcel în Georgia: test de lectură

Raia ROGAC

Motto: „Un roman care nu este scris cu cuvinte, ci cu idei și sentimente.”

Pentru a șasea oară, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din capitală a dat startul Programului *Chișinăul citește o carte*, manifestare de amploare devenită tradițională și care anual se desfășoară în toate cele 31 de filiale ale instituției-mamă. De această utilă și savuroasă îndeletnicire – lectura publică, s-au *molipsit* și unele biblioteci raionale. După câte știu, astăzi și *Ungheniul citește o carte*. De regulă, în debateri largi, cu antrenarea unui numeros public, sunt propuse creații de actualitate ale scriitorilor din Republica Moldova și nu numai. În edițiile anterioare au fost promovate romanele *Hronicul găinarilor* de Aureliu Busuioc, *Coffee Housse* de Ghenadie Postolache, *Cubul de zahăr* de Nicolae Popa, volumele *Note din Arca lui Noe* de Iurie Colesnic, *Viața mai târziu* de Haralambie Moraru ș.a. La multidimensionalul dialog participă, pe lângă autori, critici literari, scriitori, analiști și un număr mare de cititori din cele mai diverse categorii: elevi, studenți, cadre didactice, pensionari etc. Din anul 2006, sub aceeași tutelă și *Copiii Chișinăului citesc o carte*, de exemplu, micuții au lecturat *Copilul cu aripi de carte* de Vasile Romanciuc, *Regina nopții* de Lidia Hlib ș.a., iar acum sunt pe urmele lui *Alunel* de Nicolae Rusu. Anul trecut, la Programul *Chișinăul citește o carte* s-au înscris 6.000 de utilizatori, un termen de specialitate pentru bibliotecari care îi definește pe cei care *devorează* cărțile. La programul micilor utilizatori au participat peste 4.000 de iubitori de lectură.

În ediția curentă, pentru a fi lecturat de chișinăuieni și oaspeții urbei, a fost desemnat romanul *Măcel în Georgia* de Dumitru Crudu. Cu această ocazie la Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” a avut loc lansarea noului volum, alta de cum se obișnuiește, cu prezența autorului, venit cu câțiva colegi în regim de *urgență* sau, cum ar fi spus regretatul tata, *cu pas alergător*, motivați de lipsă de timp, dar fiind nevoiți să-și tempereze graba pentru că gazdele au pregătit cu multă migală un program de excepție cu multe componente și surprize, eforturi îndreptățite dacă ținem cont de asistența de calitate care a dominat atmosfera. Organizatorii au transformat evenimentul într-o frumoasă serată de creație a protagonistului, intitulată *Dumitru Crudu – o certitudine a literaturii contemporane*, întregită de expoziția de carte și imagini *O voce distinctă a postmodernismului contemporan*, mapa tematică *Un maratonist al stării de urgență în poezie, teatru și proză* și revista bibliografică *Ipostazele creației unui scriitor reprezentativ al generației postmoderniste*.

Titlurile vorbesc de la sine, dar voi deschide în continuare paranteze, voi face comentarii pentru că romanul este abia la începutul trapezei de lectură în rețeaua de biblioteci, și a condimenta specialitatea casei e tocmai momentul potrivit.

La început, directoarea bibliotecii-gază, Elena Vulpe, a făcut o expunere de ansamblu a Programului *Chișinăul citește o carte*, specificând că acesta „a intrat temeinic în viața culturală, devenind un ghid doct și util prin labirintul cărților,

astfel cu orice carte citită în plus societatea câștigând un suflet înobilat de cuvântul artistic”. A urmat în premieră prezentarea PowerPoint *Dimensiunea europeană a creației lui D. Crudu*, cu evocarea de fapt a tuturor ipostazelor și etapelor biografice ale autorului.

Dar, să deschid primele paranteze.

Dumitru Crudu, important poet, dramaturg, publicist, comentator. S-a născut la 8 noiembrie 1967 în satul Flutura, raionul Ungheni. A studiat la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea Jurnalism și Științele Comunicării (1985-1988), la Universitatea Tbilisi din Georgia, Facultatea de Litere (1988-1991) și la Universitatea din Brașov, România, Facultatea de Litere (1992-1997). A făcut masteratul la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, România. În 1999, împreună cu Marius Ianuș inițiază un nou curent literar – *fracturismul*, lansat cu un manifest publicat în revistele „Paralela 45” și „Vatra”. Actualmente, este redactor-șef la revista de literatură, artă și atitudine „Starea de urgență”, comentator cultural la Radio Europa Liberă, biroul din Republica Moldova. Este membru al Uniunilor Scriitorilor și Teatrale din Moldova, al Uniunii Scriitorilor din România.

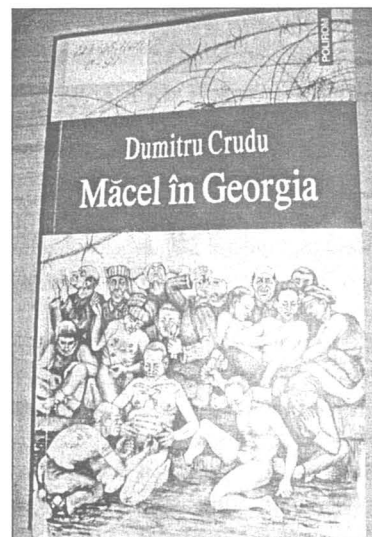
Debut editorial cu placheta *Falsul Dimitrie*, apărută la Târgu-Mureș în anul 1994. Urmează alte volume: *E închis, vă rugăm nu deranjați* (Constanța, 2004), *Șase cânturi pentru cei care vor să închirieze apartamente* (Pitești, 1996), *Crima sângeroasă din Stațiunea Violetelor, Salvați Bostonul* (2001), *Falsul Dimitrie Crudu* (2003), *Un concert la violă pentru câini, Duelul și alte texte, Alegerea lui Alexandru Șuțfo, Poooooooooate* (București, 2004), *Steaua fără... Mihail Sebastian* (2006), *Oameni ai nimănui* (2007). După piesele sale au fost montate spectacole de teatru și radiofonice, filme în Republica Moldova, România, Franța, Germania, Bulgaria, Camerun și Suedia.

Premii literare: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova în 1994, Premiul pentru Experiment al Asociației Scriitorilor Profesioniști din România în 1996, Premiul Tineretului al Ministerului Culturii din Republica Moldova în 2000, Premiul Uniunii Teatrale din România și al Fundației Principesa Margareta a României pentru cea mai bună piesă a anului, *Alegerea lui Alexandru Șuțfo*, în 2003. Până în prezent, Dumitru Crudu este deținătorul a opt premii în domeniul dramaturgiei.

Referințe critice:

Mihai Cimpoi: „[Dumitru Crudu] încearcă să ridice evenimentul cotidian la proporția de act semnificativ.”

Al. Cistelean: „Crudu e un galant al derizoriului, un trubadur al mizeriei decis să răstoarne perspectiva sublimă și să

mute compasiunea poetică printr-o mișcare deopotrivă ironică și melancolică, tandră, în zonele penibilului.“

Vladimir Beșleagă: „În acest roman [*Măcel în Georgia*] s-a concentrat toată forța poetică a lui Dumitru Crudu, toată forța și experiența sa de dramaturg, care poartă în sine memorie, inteligență, imaginație și talent colosal. Este o carte fenomenală, o carte din istorie care surprinde spiritul epocii, o carte polemică, pamflet, iar ceea ce m-a surprins au fost acele pagini cu expresii ideomatice la sfârșit care îi dă o tonalitate și o valoare aparte cărții.“

Antonio Patraș: „*Măcel în Georgia* e un text foarte legat, coerent, cu o miză mult mai mare decât fantezia onirică, cu o miză etică. Iar asta îl apropie de fapt pe Dumitru Crudu de Gabriela Adameșteanu, efectul de observație socială mai largă, cronică socială chiar.“

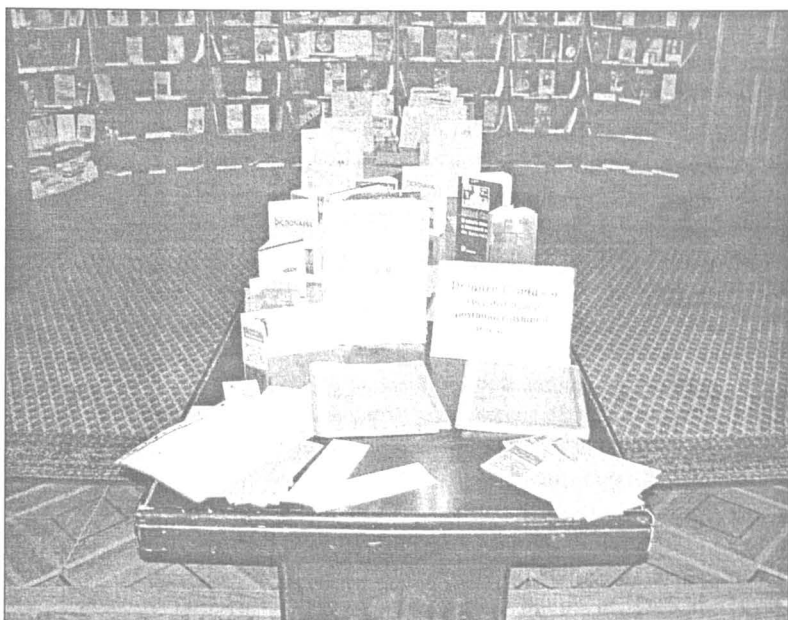
După introducerea aprofundată în temă a celor inițiați și neinițiați, s-a început *deseccarea* autorului și a romanului, căruia i se dorește *drum verde* către cititori. Din convorbirile anticipate lansării pe care le-am avut, m-am așteptat ca discuțiile să fie mai aprinse și opiniile mai împărțite, dar n-a fost să fie. Încercând o provocare în acest sens, insistând să nu fie date citirii fragmente din carte la propunerea unui vorbitor, dar să fie ascultate mai multe puncte de vedere despre *Măcel...*, m-am pomenit în afroat cu majoritatea celor din sală. Ulterior, vorbitorii au încercat să demonstreze că D. Crudu, contrar numelui de familie, nu mai este atât de *crud*, adică necopt, ci un *produs* intelectual în deplină maturitate, cu inepuizabile forțe de creație, subsemnez fără ezitare, iar ca individ D.C. mi se pare a fi modest, chiar timid. Și ca să nu întind vorba, voi expune fragmentar cele mai semnificative comentarii, rezervându-mi dreptul la ultimul cuvânt.

Publicistul Vlad Pohlă: „Mai întâi vreau să remarc faptul că filmul prezentat este unul foarte bun. Bravo, Biblioteca O. Ghibu! La concret despre D. Crudu voi spune că îi cunosc bine creația. Face parte din categoria autorilor care chiar de la citirea unei poezii îți poți face o imagine clară. A lucrat într-un timp ca și mine la revista *Glasiul*. De pe atunci era un personaj ciudat, ceva aparte, care prevestea venirea în literatură a unui scriitor original, deschizător de orizonturi.“

Cercetătorul Vitalie Răileanu: „După ce am citit romanul am înțeles că cititorul tradițional e depășit. Iată-l pe Dumitru Crudu care și-a scris sintaxa biografiei sale printr-un roman. L-am citit de trei ori, înconjurat de o sumedenie de dicționare. Galeria de portrete care ne-a fixat-o autorul este realistă – protagoniștii îi putem întâlni peste tot: cu noi în sală, în stradă, în aule sau instituții etc. Romanul este spectaculos. Lecturile lui m-au făcut să topesc lumânări.“

Profesorul universitar Marin Postu: „D.C. își pregătește un nou cititor, un cititor aparte. E un altfel de roman, unul actual, este o carte bună care va fi citită acum și în viitor. Sunt comparații șocante. Salut această proză incitantă.“

Larisa Turea: „Ușor trece peste realitate, limbajul unora li se pare deranjant. Abia aștept să citesc romanul. Am privit toate spectacolele după piesele lui D. Crudu. Romanul este o probă de maturitate. Este unul din pușinii scriitori care au platformă cu un manifest. Răspunde prompt la chestiunile zilei. Sper să facă și niște filme ca să ajungă la Cannes și despre care să pot relata.“

Scriitorul Andrei Burac: „Am citit romanul și e un merit că a apărut în România (mai mult ca atât – la una din cele mai prestigioase edituri, *Polirom* din Iași, reușind să fie nominalizat la Premiul Național de proză, ediția 2009, lansat de *Ziarul de Iași* – n.m.). Dumitru Crudu face parte dintr-un val nou în literatură. Este un analist al sufletului uman, parcă ar vrea să răspundă la ceea ce se întâmplă azi cu noi. Gândindu-mă la o altă ediție posibilă a romanului, cred că ar trebui să mai potolească *erecțiile*. Aș vrea să propag acest roman pe toate căile. Crudu ș-a mai luat un jug – *Starea de urgență*. Este un scriitor total.“

Scriitorul Vladimir Beșleagă: „Eu am spus totul în recenzia pe care am făcut-o, aș adăuga că este o carte-provocare și merită a fi citită.“

Poetul Ion Hadărcă, conducătorul cenaclului literar „Mihai Eminescu“ din cadrul Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu“, unde tradițional sunt supuse judecății publicului numeroase lucrări valoroase ale scriitorilor de pe un mal și altul al Prutului: „Forța de muncă a autorului este de invidiat. Este redactorul-șef al unei reviste care se vrea a fi altceva și care începe a avea o biografie personală. Are ambiția de a se manifesta coerent, este consecvent în ceea ce face și are multă inspirație. *Măcel în Georgia* este o sugestie de a veni în actualitate. Există și o față ironică, sarcastică – depinde cum privești lucrurile. Fața gravă însă o domină pe cea ironică. Mă bucur pentru această generație care a spart o breșă. Dincolo de toate, de această *fracturizare*, va rămâne poetul. Felicitări pentru noul roman.“

În final, în ciuda protestului meu afișat public, Dumitru Crudu a reușit totuși să dea citirii un fragment din carte, adică să arunce *undița* pentru cei care încă n-o citiseră, a uitat însă să mulțumească publicului pentru răbdare, gazdelor pentru organizare și vorbitorilor pentru părerile care mi se par că nu merită a fi aruncate *în drum*, cum poate ar fi spus Anton Pann, referindu-se la un bine făcut. Ultimele rânduri nu vreau a fi interpretate ca o intenție de a căuta neajunsuri cu orice preț sau și mai rău – a-l bănuși pe autor de nerespect față de bunele maniere, nu și iar nu. Este acel Dumitru Crudu, care după cum a spus și Vlad Pohlă, și alții, e unul aparte, care nu se înscrie în tipare, fie chiar și dacă este vorba de lansarea propriului volum, o altfel de lansare sub semnul debutului de romancier.

Aș aminti și despre o scurtă frază a unui alt înaintaș de faimă mondială, Constantin Brâncuși – *Oricum, înainte!* Programul *Chișinăul citește o carte* cu *Măcel în Georgia* va merge înainte, abia a demarat, lansările vor curge gârlă în toate bibliotecile, urmând ca la sfârșitul anului să se încheie cu o conferință de totalizare. La expunerile de mai sus parcă nu aș avea ce adăuga, dar am citit romanul, în plus am fost și la prima lansare de la Biblioteca Publică Ovidius, e drept că într-un cadru restrâns și modest. Nu voi nega că am rămas cu dureri de cap de pe urma lecturii, căci nu-mi place limbajul, puțin spus netradițional, chiar dacă autorul la sfârșitul cărții argumentează că unele cuvinte și expresii se cuprind în o serie de dicționare pe care mulți cititori nu le au la îndemână. Mai puternică însă mi-a fost durerea de inimă, căci dincolo de această *dezgolare* m-a frapat dramatismul situației, infernul *prezentului mișelit*, care doar prin sarcasm, ironie și dezamăgire poate fi definit. Este o carte profundă care, în ciuda incomodității verbale, vrei s-o recitești.

Având în vedere că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău are nouă filiale-biblioteci sub tutela unor instituții de carte județene din țară, Biblioteca Metropolitană București fiind cu cea mai vastă experiență de colaborare cu Biblioteca Publică „O. Ghibu”, m-am gândit că ar putea fi inițiat un Program *Bibliotecile în parteneriat citesc o carte*,

pot fi și două, cu volume ale scriitorilor de pe un mal și altul al Prutului. O astfel de acțiune ar contribui la intensificarea schimbului de valori spirituale, la o mai bună cunoaștere reciprocă a creației literare de ultimă oră. Romanul *Măcel în Georgia* de Dumitru Crudu ar putea fi un început de bun augur în acest sens.

Bulevardul I. Brătianu, 1936

Ediția a XVII-a a Zilelor Ghibu la Chișinău

În organizarea Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu” din Chișinău și a Asociației Istoricilor din Republica Moldova, în perioada 25-26 mai 2009, a avut loc în capitala moldavă cea de-a XVII-a ediție a *Zilelor Ghibu*. Manifestarea a debutat cu o depunere de flori la stela comemorativă „Onisifor și Octavian Ghibu”, iar apoi în incinta bibliotecii ce poartă numele marelui om de cultură român a fost inaugurată expoziția de carte *Onisifor Ghibu – pedagog și teoretician al educației*, care cuprinde lucrările savantului în diverse domenii – filosofie, sociologie, istorie, cultură, religie, memorialistică. Tot aici, în cadrul unei mese rotunde, a fost adus un omagiu marelui cărturar și pedagog român, care – întotdeauna și în orice condiții – a apărat demnitatea și cinstea neamului românesc. La discuții au participat istorici, publiciști, cadre didactice, studenți și elevi din capitala moldavă. Vorbitorii au evidențiat diverse aspecte ale personalității complexe a lui Onisifor Ghibu, rolul pe care l-a avut acesta în procesul istoric al Unirii Basarabiei cu România, în anul 1918. După ce a sosit în Basarabia, la începutul lui martie 1917, Onisifor Ghibu a început o activitate culturală susținută, care s-a împletit într-un mod fericit cu lupta sa pentru Unire. Realizările sale au fost pe măsura talentului său organizatoric și a energiei investite: aduce o tipografie cu litere latine, tipărește un abecedar, elaborează programe școlare și contribuie la deschiderea școlilor. El a adus o contribuție hotărâtoare la orientarea națională a activității culturale din Basarabia și la pregătirea învățătorilor din această provincie românească pentru fundamentarea actului educativ pe valorile culturii române.

În continuare a avut loc simpozionul științific *For-*

marea și evoluția statului moldovenesc. Mit și realitate, cu participarea unor proeminenți specialiști în domeniul cercetării istorice și al educației, precum: Demir Dragnev, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, Ion Negrei, vicepreședinte al Asociației Istoricilor din Republica Moldova, dr. hab. Pavel Parasca și dr. Ion Varta. În cadrul dezbaterilor s-a desprins ideea că sărbătorirea celor 650 de ani de la întemeierea statului moldovenesc este un element impus de către autorități cu scopul propagandistic de a consolida statalitatea moldovenească de astăzi, căutând rădăcini mai vechi, când Țara Moldovei Medievale a fost creată pe un alt teritoriu decât cel al actualei Republici Moldova.

În cuvântul său, doamna Elena Vulpe, directoarea Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu”, a apreciat în mod deosebit efortul societății civile de a-i cinsti pe marii înaintași, dar a deplâns situația care complică acest eveniment. Ea a constatat că, din cauza regimului de vize pentru cetățenii români, în anul curent n-au putut participa la manifestare Constanța Ghibu, președintele Fundației Culturale „Onisifor și Octavian Ghibu”, ing. Mihai Ghibu, fiul cărturarului, care, actualmente, îngrijește și reeditează opera tatălui său. Din aceleași motive, reprezentanți ai Bibliotecii Metropolitane București nu au putut lua parte la ediția din acest an a *Zilelor Ghibu*. Dar așa cum amintea doamna directoarea Elena Vulpe în discursul rostit în cadrul manifestării de la Chișinău: „Onisifor Ghibu spunea în momentele grele: credeți, luptați, fiți solidari și veți izbândi. Este un mesaj actual, pe care trebuie să-l urmărim în aceste vremuri grele.”

Dr. Ion CONSTANTIN

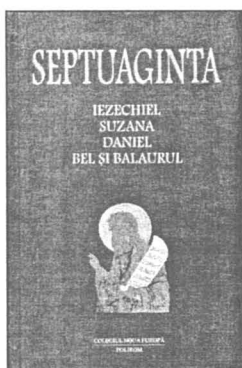

Carol I la Nicopole,
22 decembrie 1877

Sursele ilustrațiilor: pp. 5, 9, 12, 20, 23, 31, 34, 35, 38: din fondul documentar al Serviciului Patrimoniu Cultural și Memorie Comunitară al BMB; p. 7: „Lettre Internationale” nr. 69, ediția română/primăvara 2009, p. 7; coperta II: Wikipedia; coperta III: <http://www.cinemarx.ro/persoane/poze/Jean-Gabin-35305,18905.html>; coperta IV: Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române*, E/K, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 2005.

Sursele citatelor: coperta II: „Clipa”, An II, nr. 6/mai 2009, p. 17; coperta III: André Brunelin, *Gabin*, préface de Dominique Gabin, Éditions Robert Laffont, Paris, 1987; coperta IV: Pompiliu Eliade, *Influența franceză asupra spiritului public în România – Originile*, în rom. de Aurelia Creția, pref. și note de Alexandru Duțu, Ed. Univers, Buc., 1982.

Catalog

Septuaginta. Iezechiel, Suzana, Daniel, Bel și Balaurul

Volum coordonat de Cristian Bădiliță, Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, în colaborare cu Ioan-Florin Florescu, traduceri și note de Florica Bechet și Ioana Costa, Vol. 6, Tomul 2, Colegiul Noua Europă, Editura Polirom, Iași, 2008, 567 p.

În mai multe religii ale Antichității se manifestă fenomene atribuite unei inspirații divine, dar profeția biblică își are trăsăturile sale specifice. Inspirația poate fi legată de anumite rituri de inițiere sau de experiențe onirice, de participarea la anumite sărbători religioase ori de anumite practici divinatorii...

Deosebirea dintre profetismul biblic și fenomenele – mai degrabă divinatorii – amintite mai sus constă, la o rapidă evaluare, în caracterul public și dezinteresat al celui dintâi. În vreme ce oracolul delphic, de exemplu, răspunde unor curiozități personale, profeții biblici interpelează, în numele lui Dumnezeu, cu autoritate, întreg poporul lui YHWH, pentru a-i corecta prezentul și a-i configura viitorul...

(Polirom)

Ion HOREA, Bătaia cu aur

Ediție îngrijită de Eugeniu Nistor, prefață de Al. Cistelean, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2009, 729 p.

... Ca ultim ardelean exilat, Ion Horea va scrie o monodie a înstrăinării, a nostalgiei tot mai acute, mai ritualizate și mai centrate. Perceput ca topos sacral, Ardealul său, focalizat pe monada satului natal, devine, cu o minimă dialectică a stărilor, ba un tărîm al reveriei, ba unul al melancoliei, sfîrșind, desigur, ca un tărîm al umbrelor și al stingerii. Spațiu paradiziac pierdut (și regăsit doar în final, ca mormînt mioritic), Ardealul e recuperabil doar ca amintire, sub vraja dublă a reveriei și lamento-ului. El se mută, de fapt, în poezia lui Horea, în limbaj, sublimîndu-se în embleme nostalgice. Ion Horea e și ultimul poet care mai are orgoliul limbajului local, al argoului de Ardeal...

(Al. Cistelean)

Ion HOREA, Versuri și reversuri/ Vers et revers

Traduit du roumain par Paula Romanescu, Editura Cartea Românească, București, 2009, 160 p.

... Pentru Ion Horea satul este adevărata sa Romă. Toate drumurile duc de aceea spre el. Ori cât de departe ar rătăci cu gândul, de oriunde poetul se întoarce – poezia sa fiind prin definiție o continuă întoarcere în timp și spațiu – acolo, la locul știut. Chiar și din cosmos... Tirania satului care îl urmărește până și în marele oraș și provoacă întoarcerile: „Doream aceste-ntoarceri“, spune poetul. E limpede că fără ele, el n-ar putea trăi, n-ar putea scrie... (Valeriu Cristea)

Basarabia. Schiță istorică și culturală

Volum coordonat de Acad. Mihai Cimpoi, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindenii și Editura Semne, București, 2008, 184 p.

... Cred că trebuie să înțelegem istoria din punctul de vedere al marilor proiecte naționale. Au fost grave seisme istorice, dar iată că poporul român și-a regăsit forța și, după 1918, a reușit să ducă până la capăt modernizarea României, iar astăzi să fie membră cu drepturi depline în Uniunea Europeană și în Alianța Nord-Atlantică.

Este acum momentul să ne gândim la ansamblul neamului românesc de pretutindenii. Trebuie să ne reconstituim identitatea noastră cu distincția valorilor, accentuând ceea ce au înfăptuit elitele noastre în lume și împreună, oriunde ne-am afla, să realizăm acel proiect care să însemne o sinergie a valorilor pozitive ale națiunii închinată unui scop înalt. (prof. univ. dr. Emil Constantinescu)

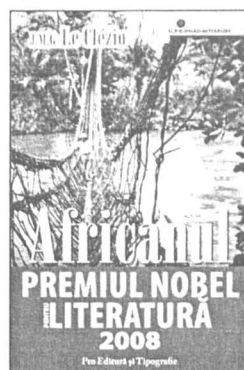
J.M.G. LE CLÉZIO, *Africanul*

Traducere din limba franceză de Nicolae Constantinescu, Pro Editură și Tipografie, București, 2008, 96 p.

Puterea și frumusețea acestei cărți, un „roman adevărat”, constă în șocul, în simultaneitatea a două întâlniri: cu Africa și cu un tată necunoscut. Ca două ținuturi visate, așteptate, sperate.

Africanul este cartea cea mai intimă, cea mai senzuală, cea mai adevărată a lui J.M.G. Le Clézio. O carte care explică întreaga sa operă.

Această carte mică după numărul de pagini, mare prin emoția pe care o provoacă, prezintă viața sălbatică a lui Le Clézio, descrierea autobiografică cea mai intimă pe care a scris-o vreodată și amintirea inițiativă a unei călătorii care a făcut din el un scriitor. Africanul e o carte pe care o savu-rezi până la ultima literă, atât e de frumoasă!... (Pro Editură și Tipografie)

Ion ACSAN, *La poezie mă întorc mereu: poeme inedite vechi și noi*

Cu o postfață a autorului, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, București, 2008, 115 p.

... Muzele m-au frecventat mai des la început, dar au revenit și la vârsta senectuții, când am scăpat de obligațiile redacționale, liber să mă ocup exclusiv de scrierile mele. Faptul că nu am mai tipărit altă culegere nu înseamnă că m-a preocupat poezia numai până la data când am debutat cu stângul, consolându-mă apoi cu traducerile maeștrilor din alte timpuri. Poezia a rămas prima mea iubire, la care m-am întors ori de câte ori am simțit nevoia și liniștea sufletească necesară. Am vrut să schițez drumul pe care l-am parcurs de-a lungul a cinci decenii de susținută muncă redacțională și scriitoricească. Traducerile în proză m-au pasionat mai puțin decât cele în versuri, cărora le-am dat cuvenita întâietate. Am reținut doar ineditele cele mai semnificative, cărora le-am adus mici retușuri, finând seama de epoca în care au fost scrise...

Junot DÍAZ, *Scurta și minunata viață a lui Oscar Wao*

Traducere din limba engleză de Daniela Rogobete, Editura Polirom, Iași, 2008, 336 p.

Díaz a scris un roman amuzant și profund autentic, ai cărui eroi au învățat la școala străzii... O carte extraordinar de emoționantă, vibrând de adrenalină... Această operă dovedește dincolo de orice îndoială că Junot Díaz are una dintre cele mai bine definite și irezistibile voci tinere din literatura mondială... („The New York Times“)

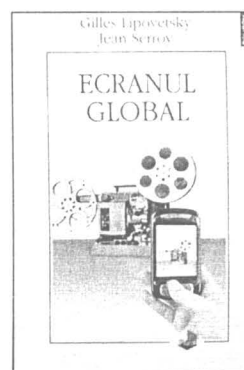
Un roman de debut care debordează de viață, ironic, plin de încredere și exuberant... O tragi-comedie fascinantă, cu elemente de satiră și un iz de magie – pe scurt, o carte demnă de secolul XXI. („Kirkus Reviews“)

Gilles LIPOVETSKY, Jean SERROY, *Ecranul global. Cultură, mass-media și cinema în epoca hipermodernă*

Traducere de Mihai Ungurean, Editura Polirom, Iași, 2008, 335 p.

Departa de a însemna moartea celei de-a șaptea arte, epoca ecranului omniprezent înregistrează cea mai importantă mutație cunoscută de cinematografie. Aceasta nu doar se transformă în hipercinema, ci devine generatoarea unei lumi și, implicit, a unei viziuni asupra lumii. Televiziunea, publicitatea, jocurile video, videoclipurile sunt restructurate după logica starificării, hiper-spectacularului și divertismentului. Fără să considere că imaginile epocii hipermoderne sunt sinonime cu o sărăcire a gândirii și să anticipeze rezultate catastrofice, dar și fără să închipuie scenariu cu happy-end, autorii arată că actuala epocă ne obligă să creăm un model inedit pentru a înțelege cinematografia, ecranul și, mai profund, cultura viitoare. (Polirom)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

Repere

Publicația „Pompierii români” la aniversare: 80 de ani de presă în slujba comunității

Cu opt decenii în urmă, la 1 august 1929, lua ființă Comandamentul Pompierilor Români, și tot în acel an apărea la București primul număr al publicației lunare „Buletinul pompierilor români” / nr. 1, aprilie 1929, cu scopul declarat de a contribui la „popularizarea științei focului, precum și a mijloacelor de prevenire, izolare, localizare și stingere a incendiilor”.

Era vorba, evident, de o publicație de specialitate, dar și de educație cetățenească. Articolele referitoare la prezentarea tehnicii de intervenție la incendii, instruirea cadrelor sau utilizarea mijloacelor de prevenire alternau cu informații despre organizarea formațiunilor de pompieri voluntari, istorie și cultură generală. În acei ani de acută criză economică, la mijlocul deceniului trei, pompierii se angajau ca prin activitatea desfășurată „să suplinească și chiar să depășească lipsurile de utilaje și tehnici”. Este o situație, din nefericire, similară și astăzi, când militarii ies la intervenție, ca niște adevărați „cavaleri ai focului”, cu utilaje uzate fizic și moral.

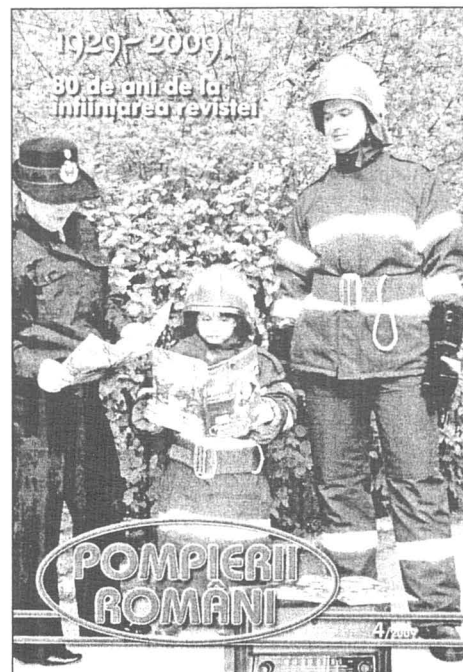
De-a lungul anilor, în funcție de evoluția social-politică, de cerințele și nevoile sociale, publicația și-a schimbat denumirea de mai multe ori, păstrând, în linii mari, constantă latura preventivă a muncii pompierilor. Din 1990, revista apare în forma și structura actuală, sub denumirea de „Pompierii români”, fiind cu prioritate orientată către evidențierea curajului și abnegației celor care slujesc, până la jertfa supremă, interesul public.

Odată cu fuzionarea, în 2004, a celor două componente: pompierii și protecția civilă, într-o instituție etalon a statului, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (I.G.S.U.), publicația etalon a pompierilor a devenit „revistă ilustrată de analiză, sinteză, cultură tehnică și informare publică”, s-a reînnoit și modernizat, devenind, prin grija unui jurnalist de excepție, colonelul Valentin Uban, o publicație de elită a Ministerului de Interne.

Din sumarul numărului aniversar (4/2009) reținem câteva teme de larg interes pentru bucureșteni și nu numai: „32 de ani de la cutremurul din 1977”, „Protecția lăcașurilor de cult” sau foto-reportajul „Oameni la apă” cuprinzând secvențe din pregătirea de specialitate a scafandrilor salvatori, efectuată la Centrul de pregătire „General Stoicheci” din Capitală.

Lectură plăcută!

Marian NENCESCU

Bulevardul Carol, 1936

Calendar

mai 2009

- ◆ mai 1359. 650 de ani de la recunoașterea, de către Patriarhia din Constantinopol, a **Mitropoliei Țării Românești**
- ◆ 1 mai. **Ziua Internațională a Muncii**
- ◆ 1 mai 1859. 150 de ani de la nașterea lui **Alexandru Philippide**, filolog, lingvist, istoric (1 mai 1859 – 11 aug. 1933)
- ◆ 1 mai 1934. 75 de ani de la moartea lui **Paul Zarifopol**, scriitor, publicist, critic literar (30 nov. 1874 – 1 mai 1934)
- ◆ 2 mai 1519. 490 de ani de la moartea lui **Leonardo da Vinci** (15 apr. 1452 – 2 mai 1519)
- ◆ 2 mai 1929. 80 de ani de la nașterea lui **Eugen Lozovan**, istoric, filolog (2 mai 1929 – 3 dec. 1977)
- ◆ 2 mai 1979. 30 de ani de la moartea **Letiției Papu**, poetă, prozatoare, traducătoare (20 nov. 1912 – 2 mai 1979)
- ◆ 3 mai. **Ziua Mondială a Libertății Presei**
- ◆ 3 mai 1469. 540 de ani de la nașterea lui **Niccolo Machiavelli**, istoric, om politic, scriitor și diplomat italian (3 mai 1469 – 21 iun. 1527)
- ◆ 3 mai 1944. 65 de ani de la nașterea actorului **Eusebiu Ștefănescu**
- ◆ 5 mai 1919. 90 de ani de la nașterea lui **Mihnea Gheorghiu**, poet, prozator, dramaturg, esecist, traducător
- ◆ 5 mai 1919. 90 de ani de la nașterea lui **George Uscătescu**, poet, filosof, publicist (5 mai 1919 – 11 mai 1995)
- ◆ 5 mai 1949. 60 de ani de la înființarea **Consiliului Europei**
- ◆ 6 mai 1859. 150 de ani de la moartea lui **Alexander von Humboldt**, geograf și naturalist german (14 sept. 1769 – 6 mai 1859)
- ◆ 6 mai 1949. 60 de ani de la moartea lui **Maurice Maeterlinck**, scriitor belgian de expresie franceză, laureat al Premiului Nobel, 1911 (29 aug. 1862 – 6 mai 1949)
- ◆ 8 mai 1879. 130 de ani de la nașterea lui **Ion Constantin Filitti**, istoric, jurist, diplomat (8 mai 1879 – 21 sept. 1945)
- ◆ 8 mai 1924. 85 de ani de la nașterea scriitorului **Petru Dumitriu** (8 mai 1924 – 6 apr. 2002)
- ◆ 8 mai 1929. 80 de ani de la nașterea lui **Cezar Grigoriu**, interpret, compozitor, regizor de film (8 mai 1929 – 1978)
- ◆ 8 mai 1939. 70 de ani de la nașterea lui **Sidney Altmann**, biochimist canadian, laureat al Premiului Nobel pentru Chimie, 1989
- ◆ 9 mai. **Ziua Victoriei împotriva Fascismului**
- ◆ 9 mai. **Ziua Proclamării Independenței de stat a României**
- ◆ 9 mai. **Ziua Europei**
- ◆ 9 mai. **Ziua Uniunii Europene**
- ◆ 9 mai 1924. 85 de ani de la nașterea lui **Bulat Okudjava**, poet, prozator și cantautor rus (9 mai 1924 – 12 iun. 1997)
- ◆ 9 mai 1929. 80 de ani de la nașterea pictorului **Gheorghe Brădățeanu**
- ◆ 10 mai 1889. 120 ani de la moartea scriitorului rus **Salfikov-Seedrin** (27 ian. 1826 – 10 mai 1889)
- ◆ 10 mai 1899. 110 ani de la nașterea actorului și coreografului american **Fred Astaire** (10 mai 1899 – 22 iun. 1987)
- ◆ 10 mai 1929. 80 de ani de la nașterea poetului **Ion Horea**
- ◆ 11 mai 1849. 160 de ani de la moartea istoricului sas **Stephan Ludwig Roth** (24 nov. 1796 – 11 mai 1849)
- ◆ 11 mai 1904. 105 ani de la nașterea pictorului spaniol **Salvador Dali** (11 mai 1904 – 23 ian. 1989)
- ◆ 11 mai 1924. 85 de ani de la nașterea lui **Aurel Gurghianu**, poet, publicist (11 mai 1924 – 21 sept. 1987)
- ◆ 11 mai 1934. 75 de ani de la moartea lui **Lazăr Șăineanu**, filolog, lingvist, folclorist (23 apr. 1859 – 11 mai 1934)
- ◆ 12 mai 1934. 75 de ani de la nașterea criticului literar **Lucian Raicu** (12 mai 1934 – 22 nov. 2006)
- ◆ 13 mai 1889. 120 ani de la nașterea lui **Ion Trivale**, critic literar (13 mai 1889 – 11 nov. 1916)
- ◆ 13 mai 1904. 105 ani de la nașterea actriței **Elvira Godeanu** (13 mai 1904 – 3 sept. 1991)
- ◆ 17 mai 1904. 105 ani de la nașterea actorului francez **Jean Gabin** (17 mai 1904 – 15 nov. 1976)
- ◆ 14 mai 1974. 35 de ani de la moartea lui **Ștefan Roll**, scriitor, ziarist (5 iun. 1904 – 14 mai 1974)
- ◆ 15 mai 1859. 150 de ani de la nașterea lui **Pierre Curie**, fizician, chimist francez (15 mai 1859 – 19 apr. 1906)
- ◆ 15 mai 1884. 125 de ani de la nașterea lui **Octav Botez**, scriitor, critic literar, gazetar (15 mai 1884 – 25 sept. 1943)
- ◆ 16 mai 1864. 145 de ani de la moartea lui **Simion Bărnuțiu**, istoric, estetician, om politic (21 aug. 1808 – 16 mai 1864)
- ◆ 16 mai 1939. 70 de ani de la nașterea lui **Constantin Cubleşan**, dramaturg, prozator, publicist și critic literar
- ◆ 16 mai 1944. 65 de ani de la moartea lui **Aurel Marin**, poet, publicist (25 apr. 1909 – 16 mai 1944)
- ◆ 18 mai 1799. 210 ani de la moartea lui **Pierre Augustin de Beaumarchais**, dramaturg, prozator francez (24 ian. 1732 – 18 mai 1799)
- ◆ 18 mai 1889. 120 ani de la nașterea lui **Gunnar Gunnarsson**, scriitor islandez (18 mai 1889 – 21 nov. 1975)
- ◆ 18 mai 1954. 55 de ani de la apariția, la București, a revistei săptămânale „**Gazeta literară**”
- ◆ 20 mai. **Ziua Eroilor Români**
- ◆ 20 mai 1799. 210 ani de la nașterea lui **Honoré de Balzac** (20 mai 1799 – 18 aug. 1850)
- ◆ 20 mai 1864. 145 de ani de la moartea lui **John Clare**, scriitor englez (13 iul. 1793 – 20 mai 1864)
- ◆ 20 mai 1914. 95 de ani de la nașterea lui **Corneliu Coposu**, om politic (20 mai 1914 – 11 nov. 1995)
- ◆ 20 mai 1974. 35 de ani de la moartea lui **Ion Pas**, romancier, traducător (6 oct. 1895 – 20 mai 1974)
- ◆ 21 mai 1639. 370 de ani de la moartea lui **Tomaso Campanella**, filosof, teolog, poet italian (5 sept. 1568 – 21 mai 1639)
- ◆ 21 mai 1914. 95 de ani de la nașterea lui **Dumitru Florea-Rariște**, poet (21 mai 1914 – 14 mart. 1989)
- ◆ 21 mai 1934. 75 de ani de la nașterea lui **Baught Ingemar Samuelsson**, biochimist suedez, laureat al Premiului Nobel, 1982
- ◆ 21 mai 1964. 45 de ani de la moartea lui **Tudor Vianu**, filosof, estetician, traducător (27 dec. 1897 – 21 mai 1964)
- ◆ 22 mai 1859. 150 de ani de la nașterea lui **Sir Arthur Conan Doyle**, romancier britanic (22 mai 1859 – 7 iul. 1930)
- ◆ 22 mai 1924. 85 de ani de la nașterea artistului francez **Charles Aznavour**
- ◆ 22 mai 1934. 75 de ani de la nașterea actorului **Constantin Rauțki** (22 mai 1934 – 17 nov. 1984)
- ◆ 22 mai 1939. 70 de ani de la nașterea criticului și istoricului de artă **Răzvan Theodorescu**
- ◆ 24 mai 1914. 95 de ani de la moartea criticului și istoricului literar **Pompiliu Eliade** (13 apr. 1869 – 24 mai 1914)
- ◆ 24 mai 1944. 65 de ani de la moartea lui **Nicolae Petrașcu**, prozator, critic literar și de artă (5 dec. 1859 – 24 mai 1944)
- ◆ 25 mai 1909. 100 de ani de la nașterea scriitoarei **Dorina Rădulescu** (25 mai 1909 – 21 aug. 1982)
- ◆ 25 mai 1984. 25 de ani de la moartea prozatoarei **Henriette Yvonne Stahl** (9 ian. 1900 – 25 mai 1984)
- ◆ 26 mai 1869. 140 de ani de la moartea lui **Costache Stamatii**, poet (1786 – 26 mai 1869)
- ◆ 27 mai 1894. 115 ani de la nașterea scriitorului american **Dashiell Hammett** (27 mai 1894 – 10 ian. 1961)
- ◆ 27 mai 1899. 110 ani de la nașterea poetului **Petre Strihan** (27 mai 1899 – 25 iul. 1990)
- ◆ 27 mai 1929. 80 de ani de la nașterea pictorului **Petre Achițenie** (27 mai 1929 – 1 dec. 2006)
- ◆ 28 mai 1779. 230 de ani de la nașterea lui **Thomas Moore**, poet irlandez (28 mai 1779 – 25 feb. 1852)
- ◆ 29 mai 1874. 135 de ani de la nașterea lui **Gilbert Keith Chesterton**, scriitor englez (29 mai 1874 – 14 iun. 1936)
- ◆ 29 mai 1899. 110 ani de la nașterea prozatoarei **Georgeta Mircea-Căncicov** (29 mai 1899 – 16 apr. 1984)
- ◆ 30 mai 1744. 265 de ani de la moartea poetului englez **Alexander Pope** (21 mai 1688 – 30 mai 1744)
- ◆ 30 mai 1919. 90 de ani de la moartea lui **Barbu Nemțeanu**, poet (oct. 1887 – 30 mai 1919)
- ◆ 30 mai 1929. 80 de ani de la nașterea prozatorului **Horia Tecuceanu** (30 mai 1929 – 1997)
- ◆ 31 mai 1809. 200 de ani de la moartea compozitorului austriac **Franz Iosef Haydn** (31 mart. 1732 – 31 mai 1809)
- ◆ 31 mai 1819. 190 de ani de la nașterea poetului american **Walt Whitman** (31 mai 1819 – 26 mart. 1892)

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

Contents

<i>Marin PREDĂ</i> – The Conscience of Writing	2
Centenary – Eugen Ionescu	
The Writer and His Problems. Conclusion	3
<i>Adrian MIHALACHE</i> – <i>Blog-Notes</i> from the Other World (II)	6
The 1894 City Hall Official Journal – Legislation on Bucharest’s Delimitation and Public Assistance	10
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony	13
History of the Book – GOETHE	14
Contemporary Autographs – <i>Nicolae DRAGOȘ</i>	16
NAPLE – EBLIDA Conference in Vienna – A Library Policy for Europe	18
<i>Ion CONSTANTIN</i> – The Opening of GRIGORE VIERU Centre at Bucharest Metropolitan Library	21
<i>In memoriam Grigore Vieru</i>	22
<i>Marian NENCESCU</i> – The Cultural Heritage – A Gate to Knowledge	23
– Blogger’s Day or Youth Day!	24
<i>Ștefania-Roxana PLĂIAȘU</i> – The “Petre Dulfu” County Library in Baia Mare: A Modern Info-Documentary Unit	25
<i>Dominique AROT</i> – Libraries, Books and Readers (I)	28
<i>Raia ROGAC</i> – The “Onisifor Ghibu” Public Library in Chișinău – Another Kind of Book Launching	32
<i>Ion CONSTANTIN</i> – The 17 th Edition of <i>Ghibu Days</i> in Chișinău	35
Catalogue	36
<i>Marian NENCESCU</i> – Reference Reviews – “Pompierii români” – 80 Years of Journalism in Serving the Community	38
Calendar – May 2009	39

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
 ABIDCOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
 PMB: Tel./Fax: 021 316 83 00/04/05/06
 Redacția: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 139
 E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmmr.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI
 Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** pe o perioadă de luni.

Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.

Anexez chitanța de plată a sumei de RON în contul dvs.

nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDCOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR**. Prețul unui număr este de 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

JEAN GABIN

1904-1976

105 ani de la naștere

„Gabin: un nom en lettres gigantesques dans notre mémoire et dans notre cœur. Des images, depuis Quai des brumes, à n'en plus finir: toute une part de notre vie, quel que soit notre âge. Nous l'avons vu entrer vivant dans la légende du cinéma, qui est la vraie légende de notre siècle. Un soir de mars 1987, lors de la Nuit des Césars qui lui rendait hommage, on a vu son image s'inscrire en traits de lumière dans le ciel de Paris. Jamais homme de ce temps n'avait connu tel triomphe...”

POMPILIU ELIADE

1869-1914

95 de ani de la moarte

„... Pompiliu Eliade ocupă un loc important în seria acelor distinși cărturari care au dat imbold cercetării comparate a culturii noastre, încetățenind ideea cu adevărat rodnică a confruntării permanente a valorilor române cu cele străine, în vederea unei mai bune cunoașteri a înseși realizărilor autohtone, care prind proporții stranii atunci când sînt comparate cu înfăptuiri din același mediu. Alături de Titu Maiorescu, Nicolae Iorga, Garabet Ibrăileanu, Vasile Pârvan și de generația care a ridicat pe un alt plan această problematică, în perioada interbelică, mai ales prin Nicolae Cartojan, Eugen Lovinescu, Lucian Blaga și prin cei care și-au prelungit activitatea pînă aproape de noi, ca Dumitru Popovici, Tudor Vianu, P.P. Panaitescu, George Călinescu, autorul nostru a impus cu vigoare cerința comparării, luînd drept termen de referință o cultură care își manifestase o prezență de prim ordin în conștiința colectivă română.“

Alexandru Duțu